

Lagrådsremiss

Ökade tillståndskrav inom socialtjänsten och skolväsendet

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 11 januari 2018

Ardalan Shekarabi

Magnus Bengtson
(Finansdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås att tillståndsplikt införs för verksamhet som avser hemtjänst enligt socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL, samt för verksamhet som avser ledsagarservice, biträde av kontaktperson eller avlösarservice i hemmet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS.

I lagrådsremissen föreslås även nya krav för tillstånd att bedriva verksamhet enligt SoL och LSS. Tillstånd får endast beviljas den som genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat den insikt i gällande föreskrifter som krävs för att bedriva verksamheten och i övrigt visar sig lämplig att bedriva sådan verksamhet. Tillståndsinnehavaren ska även ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare införs nya motsvarande krav för godkännande för enskilda att som huvudmän bedriva verksamhet inom skolväsendet enligt skollagen (2010:800).

Lagändringarna syftar till att säkerställa att privata utförare har tillräckliga förutsättningar att bedriva verksamhet med god kvalitet och stärka allmänhetens tilltro till sektorn.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Innehållsförteckning

1	Beslut.....	4
2	Lagtext.....	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.....	5
2.2	Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453).....	10
2.3	Förslag till ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	14
2.4	Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).....	15
3	Ärendet och dess beredning.....	19
4	Ökade tillståndskrav inom socialtjänsten och skolväsendet.....	20
4.1	Utvidgad tillståndsplikt inom socialtjänsten.....	20
4.2	Ägar- och ledningsprövning.....	23
4.3	Myndigheternas tillsyn.....	33
4.4	Avgifter.....	35
5	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	37
6	Konsekvenser.....	38
6.1	Konsekvenser för brukare, elever och vårdnadshavare.....	38
6.2	Konsekvenser för företag och organisationer.....	39
6.3	Konsekvenser för staten.....	41
6.3.1	Statens skolinspektion.....	41
6.3.2	Inspektionen för vård och omsorg.....	42
6.3.3	Domstolar och övriga statliga myndigheter.....	42
6.4	Konsekvenser för kommunerna.....	43
6.4.1	Den kommunala självstyrelsen.....	43
6.4.2	Kostnader och intäkter för kommunerna.....	44
6.5	Konsekvenser för brottsligheten.....	45
6.6	Konsekvenser för sysselsättningen och den offentliga servicen i olika delar av landet.....	45
6.7	Konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män och de integrationspolitiska målen.....	46
7	Författningskommentar.....	46
7.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.....	46
7.2	Förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453).....	50
7.3	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	54
7.4	Förslaget till lag om ändring i skollagen (2010:800).....	54
Bilaga 1	Sammanfattning av för denna lagrådsremiss relevanta delar av betänkandet Krav på privata aktörer i välfärden (SOU 2015:7).....	59

Bilaga 2	Lagförslag i betänkandet Krav på privata aktörer i välfärden (SOU 2015:7)	63
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna avseende betänkandet Krav på privata aktörer i välfärden (SOU 2015:7)	77
Bilaga 4	Sammanfattning av för denna lagrådsremiss relevanta delar av betänkandet Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78)	79
Bilaga 5	För denna lagrådsremiss relevanta lagförslag i betänkandet Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78)	80
Bilaga 6	Förteckning av remissinstanserna avseende betänkandet Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78)	110

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,

2. lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453),

3. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),

4. lag om ändring i skollagen (2010:800).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade¹

dels att nuvarande 23 a–23 e §§ ska betecknas 23 c–23 g §§,

dels att 13, 23, 26, 26 f, 26 g och 27 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 20 a, 23 a och 23 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i fråga om verksamhet enligt 9 § meddela föreskrifter till skydd för enskildas liv, personliga säkerhet eller hälsa.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *villkor för tillstånd enligt 23 §*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. avgift för ansökningar enligt 20 a §, och

2. villkor för tillstånd enligt 23 och 23 a §§.

20 a §

Inspektionen för vård och omsorg får ta ut en avgift för ansökningar om tillstånd enligt 23 §.

23 §³

En enskild person får inte utan tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg yrkesmässigt bedriva verksamhet *med personlig assistans som avses i 9 § 2 eller verksamhet som avses i 9 § 6–10.*

En enskild person får inte utan tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg yrkesmässigt bedriva verksamhet *som avses i 9 § 2–10.*

¹ Senaste lydelse av

23 a § 2007:1313

23 b § 2007:1313

23 c § 2012:940

23 d § 2012:940

23 e § 2010:430.

² Senaste lydelse 2012:930.

³ Senaste lydelse 2012:961.

Tillstånd att bedriva verksamhet som avses i första stycket får meddelas endast den som *med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt visar sig lämplig att bedriva sådan verksamhet*. I fråga om en juridisk person ska lämplighetsprövningen även avse

1. den verkställande direktören och *annan* som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,

2. *de* styrelseledamöter och styrelsesuppleanter som till följd av eget eller närståendes ekonomiska intresse har en väsentlig gemenskap med den juridiska personen, som är grundad på andelsrätt eller därmed jämförligt ekonomiskt intresse, och

3. bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag.

Tillstånd att bedriva verksamhet som avses i första stycket får meddelas endast den som *genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten*. I fråga om en juridisk person ska prövningen avse

1. den verkställande direktören och *andra* som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,

2. styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,

3. bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag, och

4. *personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten*.

Vidare krävs att den enskilda personen i övrigt bedöms lämplig. I fråga om en juridisk person krävs att samtliga som anges i andra stycket 1–4 bedöms lämpliga. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas.

Kommun och landsting som ska bedriva verksamhet som avses i första stycket ska anmäla denna verksamhet till Inspektionen för vård och omsorg innan verksamheten påbörjas.

Den som har beviljats ekonomiskt stöd för personlig assistans enligt 9 § 2 eller assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken, och som har anställt någon för sådan personlig assistans, ska göra en anmälan till Inspektionen för vård och omsorg innan assistenten påbörjar sitt arbete.

23 a §

En sådan enskild person som avses i 23 § ska ha ekonomiska

förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

23 b §

Den som har beviljats tillstånd enligt 23 § ska anmäla förändringar i den krets av personer som avses i andra stycket samma paragraf till Inspektionen för vård och omsorg senast en månad efter förändringen.

26 §⁴

Tillsyn enligt denna lag innebär granskning av att verksamheten uppfyller krav och mål enligt lagar och andra föreskrifter samt beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter. Tillsynen innebär även granskning av att den som har meddelats tillstånd enligt 23 § fortlöpande uppfyller *lämplighetskravet i 23 § andra stycket.*

Tillsyn enligt denna lag innebär granskning av att verksamheten uppfyller krav och mål enligt lagar och andra föreskrifter samt beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter. Tillsynen innebär även granskning av att den som har meddelats tillstånd enligt 23 § fortlöpande uppfyller *kraven i 23 § andra och tredje styckena samt 23 a och 23 b §§.*

Föreläggande enligt 26 c och 26 f §§, återkallelse av tillstånd och förbud enligt 26 g § första och andra styckena och 26 h § får användas endast när verksamheten inte uppfyller de krav som framgår av lagar och andra föreskrifter.

26 f §⁵

Om Inspektionen för vård och omsorg finner att det i verksamhet som står under tillsyn enligt denna lag förekommer ett missförhållande som har betydelse för enskildas möjligheter att kunna få de insatser de har rätt till, får inspektionen förelägga den som svarar för verksamheten att avhjälpa missförhållandet. Ett föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som inspektionen anser nödvändiga för att det påtalade missförhållandet ska kunna avhjälpas. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Om Inspektionen för vård och omsorg finner att det i verksamhet som står under tillsyn enligt denna lag förekommer ett missförhållande som har betydelse för enskildas möjligheter att kunna få de insatser de har rätt till, får inspektionen förelägga den som svarar för verksamheten att avhjälpa missförhållandet. *Om inspektionen finner att kraven i 23 § andra och tredje styckena eller 23 a § inte är uppfyllda i verksamhet som beviljats tillstånd, eller att en sådan förändring som avses i 23 b § inte har anmälts, får inspektionen*

⁴ Senaste lydelse 2012:930.

⁵ Senaste lydelse 2012:961.

förelägga den som har beviljats tillståndet att avhjälpa bristen. Ett föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som inspektionen anser nödvändiga för att det påtalade missförhållandet eller bristen ska kunna avhjälpas. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Inspektionen för vård och omsorg får även förelägga den kommun eller det landsting som inte har fullgjort sin anmälnings-skyldighet enligt 23 § tredje stycket att fullgöra denna skyldighet. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Inspektionen för vård och omsorg får även förelägga den kommun eller det landsting som inte har fullgjort sin anmälnings-skyldighet enligt 23 § fjärde stycket att fullgöra denna skyldighet. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

26 g §⁶

Om ett missförhållande enligt 26 f § första stycket är allvarligt och Inspektionen för vård och omsorgs föreläggande inte följts, får inspektionen besluta att helt eller delvis återkalla tillståndet för verksamheten. Om verksamheten inte är tillståndspliktig får inspektionen i stället besluta att helt eller delvis förbjuda fortsatt verksamhet.

Om missförhållandet innebär fara för enskildas liv, hälsa eller personliga säkerhet i övrigt, får Inspektionen för vård och omsorg besluta att utan föregående föreläggande helt eller delvis återkalla tillståndet för verksamheten. Om verksamheten inte är tillståndspliktig får inspektionen i stället besluta att helt eller delvis förbjuda fortsatt verksamhet.

Ett tillstånd att bedriva verksamhet får även återkallas om tillståndshavaren inte kan anses lämplig enligt 23 § andra stycket eller inte tillhandahåller assistans enligt 24 §.

Ett tillstånd att bedriva verksamhet får även återkallas om tillståndshavaren inte tillhandahåller assistans enligt 24 §.

Ett tillstånd får återkallas utan föregående föreläggande om tillståndshavaren inte uppfyller kraven i 23 § andra och tredje styckena eller 23 a §.

27 §⁷

Beslut av en nämnd som avses i 22 § eller av Inspektionen för vård och omsorg får överklagas till allmän förvaltningsdomstol om beslutet avser

1. insatser för en enskild enligt 9 §,
2. utbetalning till någon annan enligt 11 §,
3. återbetalning enligt 12 §,

⁶ Senaste lydelse 2012:961.

⁷ Senaste lydelse 2012:961.

4. förhandsbesked om rätt till insatser enligt 16 § andra eller tredje stycket,

5. tillstånd till enskild verksamhet enligt 23 §,

6. Omhändertagande av person-akt enligt 23 d §, 6. Omhändertagande av person-akt enligt 23 f §,

7. föreläggande enligt 26 c och 26 f §§,

8. återkallelse av tillstånd och förbud enligt 26 g–26 i §§, eller

9. indragning eller nedsättning av ekonomiskt stöd enligt 9 c § andra stycket.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

I fråga om överklagande av Inspektionen för vård och omsorgs beslut enligt 23 c § gäller i tillämpliga delar 6 kap. 7–11 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

I fråga om överklagande av Inspektionen för vård och omsorgs beslut enligt 23 e § gäller i tillämpliga delar 6 kap. 7–11 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart.

Förvaltningsrätten eller kammarrätten får dock förordna att dess beslut ska gälla först sedan det *vunnit* laga kraft.

Förvaltningsrätten eller kammarrätten får dock förordna att dess beslut ska gälla först sedan det *fått* laga kraft.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

2. Den som före ikraftträdandet påbörjat sådan verksamhet som avses i 9 § 3–5 ska senast den 1 mars 2019 ansöka om tillstånd enligt denna lag för att få fortsätta bedriva verksamheten. Påbörjad verksamhet utan tillstånd får endast fortsätta fram till dess att slutligt beslut i tillståndsärendet fått laga kraft.

2.2 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Härigenom föreskrivs i fråga om socialtjänstlagen (2001:453) dels att 7 kap. 1 och 2 §§ och 13 kap. 8 och 9 §§ ska ha följande lydelse, dels att det ska införas tre nya paragrafer, 7 kap. 2 a och 2 b §§ och 16 kap. 10 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

1 §¹

Ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ får inte utan tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg yrkesmässigt bedriva

1. verksamhet i form av stödboende eller hem för vård eller boende enligt 6 kap.,

2. verksamhet i form av boenden som motsvarar dem som avses i 5 kap. 5 § andra stycket eller 5 kap. 7 § tredje stycket,

3. verksamhet i form av hem för viss annan heldygnsvård,

4. verksamhet i form av hem eller öppen verksamhet för vård under en begränsad del av dygnet, oavsett var verksamheten bedrivs, *eller*

5. verksamhet som har till uppgift att till socialnämnden föreslå familjehem och jourhem till barn samt som lämnar stöd och handledning till sådana hem som tar emot barn.

Kommun och landsting som driver verksamhet som avses i första stycket 1–4, ska anmäla denna verksamhet till Inspektionen för vård och omsorg innan verksamheten påbörjas.

4. verksamhet i form av hem eller öppen verksamhet för vård under en begränsad del av dygnet, oavsett var verksamheten bedrivs,

5. verksamhet som har till uppgift att till socialnämnden föreslå familjehem och jourhem till barn samt som lämnar stöd och handledning till sådana hem som tar emot barn, *eller*

6. hemtjänst.

Kommun och landsting som driver verksamhet som avses i första stycket 1–4 *och* 6, ska anmäla denna verksamhet till Inspektionen för vård och omsorg innan verksamheten påbörjas.

2 §

Tillstånd att bedriva sådan verksamhet som avses i 1 § får beviljas endast om verksamheten uppfyller kraven på god kvalitet och säkerhet.

Tillstånd får vidare endast beviljas den som genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten. I fråga om en juridisk person ska prövningen avse

1. den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,

2. styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,

3. bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag, samt

4. personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten.

Vidare krävs att sökanden i övrigt bedöms lämplig. I fråga om en juridisk person krävs att samtliga som anges i andra stycket 1–4 bedöms lämpliga. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas.

Sökanden ska även ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Tillstånd får förenas med villkor av betydelse för kvaliteten och säkerheten i verksamheten.

Om verksamheten helt eller till väsentlig del ändras eller flyttas, skall nytt tillstånd sökas.

Om verksamheten helt eller till väsentlig del ändras eller flyttas, ska nytt tillstånd sökas.

2 a §

Den som har beviljats tillstånd enligt 1 § ska anmäla förändringar i den krets av personer som avses i 2 § till Inspektionen för vård och omsorg senast en månad efter förändringen.

2 b §

Inspektionen för vård och omsorg får ta ut en avgift för ansökningar om tillstånd enligt 1 §.

13 kap.

8 §²

² Senaste lydelse 2017:210.

Om Inspektionen för vård och omsorg finner att det i verksamhet som står under tillsyn enligt denna lag förekommer ett missförhållande som har betydelse för enskildas möjligheter att kunna få de insatser de har rätt till, får inspektionen förelägga den som svarar för verksamheten att avhjälpa missförhållandet. Ett föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som inspektionen anser nödvändiga för att det påtalade missförhållandet ska kunna avhjälpas. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Om Inspektionen för vård och omsorg finner att det i verksamhet som står under tillsyn enligt denna lag förekommer ett missförhållande som har betydelse för enskildas möjligheter att kunna få de insatser de har rätt till, får inspektionen förelägga den som svarar för verksamheten att avhjälpa missförhållandet. *Om inspektionen finner att kraven i 7 kap. 2 § andra, tredje och fjärde styckena inte är uppfyllda i verksamhet som beviljats tillstånd, eller att en sådan förändring som avses i 7 kap. 2 a § inte har anmälts, får inspektionen förelägga den som beviljats tillståndet att avhjälpa bristen.* Ett föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som inspektionen anser nödvändiga för att det påtalade missförhållandet eller bristen ska kunna avhjälpas. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Inspektionen för vård och omsorg får även förelägga den kommun eller det landsting som inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet enligt 7 kap. 1 § andra stycket att fullgöra denna skyldighet. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

9 §³

Om ett missförhållande enligt 8 § första stycket är allvarligt och Inspektionen för vård och omsorgs föreläggande inte följts, får inspektionen besluta att helt eller delvis återkalla tillståndet för verksamheten. Om verksamheten inte är tillståndspliktig får inspektionen i stället besluta att helt eller delvis förbjuda fortsatt verksamhet.

Om missförhållandet innebär fara för enskildas liv, hälsa eller personliga säkerhet i övrigt, får Inspektionen för vård och omsorg utan föregående föreläggande besluta att helt eller delvis återkalla tillståndet för verksamheten. Om verksamheten inte är tillståndspliktig får inspektionen i stället besluta att helt eller delvis förbjuda fortsatt verksamhet.

Ett tillstånd att bedriva verksamhet får även återkallas utan föregående föreläggande om tillståndshavaren inte uppfyller kraven i 7 kap. 2 § andra, tredje och fjärde styckena.

16 kap.

10 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. villkor för tillstånd enligt 7 kap. 2 § andra, tredje och fjärde styckena, och

2. avgift för ansökningar enligt 7 kap. 2 b §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

2. Den som påbörjat hemtjänstverksamhet före ikraftträdandet ska senast den 1 mars 2019 ansöka om tillstånd enligt denna lag för att få fortsätta bedriva verksamheten. Påbörjad verksamhet utan tillstånd får endast fortsätta fram till dess att slutligt beslut i tillståndsärendet fått laga kraft.

2.3 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 26 kap. 4 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 kap.

4 §¹

Sekretess gäller i verksamhet som avser omhändertagande av personakt enligt 7 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453) eller 23 d § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade för uppgift om en enskilds personliga förhållanden.

Första stycket gäller inte om annat följer av 5, 6 eller 7 §.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Sekretess gäller i verksamhet som avser omhändertagande av personakt enligt 7 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453) eller 23 f § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade för uppgift om en enskilds personliga förhållanden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

2.4 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)¹ dels att nuvarande 2 kap. 5 a § ska betecknas 2 kap. 6 a §, dels att 2 kap. 5 § och 26 kap. 3, 4, 13 och 14 §§ ska ha följande lydelse, dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 2 kap. 5 a–5 d §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §

Enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och fritidshem.

Godkännande ska lämnas om den enskilde har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen och utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas. Om godkännandet avser gymnasieskola eller gymnasiesärskola ska följderna i närliggande kommuner för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna också beaktas. Avser godkännandet förskoleklass, grundskola eller grundsärskola krävs därutöver att elevunderlaget är tillräckligt för att verksamheten ska kunna bedrivas långsiktigt.

Godkännande ska lämnas om den enskilde

1. genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten,

2. har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten, och

3. i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen.

Vidare krävs att den enskilde i övrigt bedöms lämplig. I fråga om en juridisk person krävs att samtliga som anges i 5 a § 1–4 bedöms lämpliga. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas.

För att godkännande ska lämnas krävs därutöver att utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas. Om godkännandet avser

¹ Senaste lydelse av 5 a § 2014:903.

gymnasieskola eller gymnasie-särskola ska följderna i närliggande kommuner för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna också beaktas. Avser godkännandet förskoleklass, grundskola eller grundsärskola krävs därutöver att elevunderlaget är tillräckligt för att verksamheten ska kunna bedrivas långsiktigt.

Ett godkännande ska avse viss utbildning vid en viss skolenhet eller förskoleenhet.

5 a §

I fråga om en juridisk person ska prövningen enligt 5 § andra stycket 1 och tredje stycket avse

1. den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,

2. styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,

3. bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag, och

4. personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten.

5 b §

Enskilda huvudmän ska anmäla förändringar i den krets av personer som avses i 5 a § till den som godkänt den enskilde som huvudman senast en månad efter förändringen

5 c §

Statens skolinspektion eller den kommun som handlägger ärenden om godkännande av en enskild som huvudman får ta ut en avgift för ansökningar om godkännande enligt 2 kap. 5 §.

5 d §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. villkor för godkännande enligt 5 § andra stycket 1 och 2 och tredje stycket, samt

2. avgifter för ansökningar hos Statens skolinspektion enligt 5 c §.

26 kap.

3 §

Statens skolinspektion har tillsyn över

1. skolväsendet, särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet enligt denna lag,

2. utbildning som avses i 29 kap. 17 §,

3. hur en kommun uppfyller sina skyldigheter enligt 7 kap. 21 och 22 §§, 24 kap. 23 och 24 §§ samt 29 kap. 9 §, *och*

4. hur en kommun uppfyller sitt tillsynsansvar enligt 4 §.

3. hur en kommun uppfyller sina skyldigheter enligt 7 kap. 21 och 22 §§, 24 kap. 23 och 24 §§ samt 29 kap. 9 §,

4. hur en kommun uppfyller sitt tillsynsansvar enligt 4 §, *och*

5. att enskilda som godkänts av Skolinspektionen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 och 5 b §§.

Första stycket gäller inte om tillsynen är en särskild uppgift för en annan tillsynsmyndighet.

4 §

En kommun har tillsyn över

1. förskola och fritidshem vars huvudman kommunen har godkänt enligt 2 kap. 7 § andra stycket, *och*

2. pedagogisk omsorg vars huvudman kommunen har förklarat ha rätt till bidrag enligt 25 kap. 10 §.

1. förskola och fritidshem vars huvudman kommunen har godkänt enligt 2 kap. 7 § andra stycket,

2. pedagogisk omsorg vars huvudman kommunen har förklarat ha rätt till bidrag enligt 25 kap. 10 §, *och*

3. att enskilda som godkänts av kommunen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 och 5 b §§.

Kommunens tillsyn enligt första stycket omfattar inte tillsyn över att bestämmelserna i 6 kap. följs.

13 §²

En tillsynsmyndighet får återkalla ett godkännande eller ett beslut om rätt till bidrag som myndigheten har meddelat enligt denna lag om

1. ett föreläggande enligt 10 § inte har följts, och

2. missförhållandet är allvarligt.

Ett godkännande eller beslut enligt första stycket får också återkallas om

² Senaste lydelse 2015:802.

1. ett föreläggande enligt 10 § inte har följts, och
2. den enskilde vid den etableringskontroll som avses i 9 a § inte kan visa att rimliga åtgärder har vidtagits för att få till stånd ett samråd enligt 2 kap. 5 a §.
2. den enskilde vid den etableringskontroll som avses i 9 a § inte kan visa att rimliga åtgärder har vidtagits för att få till stånd ett samråd enligt 2 kap. 6 a §.

14 §

Ett godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet får återkallas om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt 2 kap. 6 §.

Ett godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet får återkallas om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt 2 kap. 5 § andra stycket 1 och 2, tredje stycket och 6 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 20 december 2012 att uppdra åt en särskild utredare att utreda vilka möjliga krav, utöver redan befintliga, som kan och bör ställas på dem som äger och driver företag inom välfärdssektorn (dir. 2012:131). Syftet med utredningen var att ytterligare säkra samhällets krav på att de som äger och driver företag inom skola, vård och omsorg ska ha ett långsiktigt och seriöst engagemang och bedriva en god och högkvalitativ verksamhet. Regeringen beslutade om tilläggsdirektiv för utredaren den 16 januari 2014 (dir. 2014:3), den 30 oktober 2014 (dir. 2014:141) och den 15 januari 2015 (dir. 2015:1). Utredningen antog namnet Ägarprövningsutredningen (Fi 2012:11).

Ägarprövningsutredningen lämnade den 11 februari 2014 betänkandet Krav på privata aktörer i välfärden (SOU 2015:7). En sammanfattning av betänkandet i relevanta delar finns i *bilaga 1*. Betänkandets lagförslag finns i *bilaga 2*. Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2015/00781/K). Vissa förslag i betänkandet har föranlett ändringar i socialtjänstlagen (2001:453), se prop. 2016/17:59, bet. 2016/17:SoU11, rskr. 2016/17:156.

Regeringen beslutade den 5 mars 2015 att uppdra åt en särskild utredare att utreda förutsättningarna för och föreslå hur den offentliga finansieringen av privat utförda välfärdstjänster bör regleras (dir. 2015:22). Regeringen beslutade om tilläggsdirektiv för utredaren den 15 oktober 2015 (dir. 2015:100) och den 5 november (dir. 2015:108), som bl.a. innebar att utredaren gavs i uppdrag att vidareutveckla vissa av Ägarprövningsutredningens förslag. Utredningen antog namnet Välfärdsutredningen (Fi 2015:01).

Välfärdsutredningen lämnade den 8 november 2016 betänkandet Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78). En sammanfattning av betänkandet i relevanta delar finns i *bilaga 4*. Betänkandets lagförslag i nu relevanta delar finns i *bilaga 5*. Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning av remissinstanserna finns i *bilaga 6*. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2016/04014/K). Välfärdsutredningen kommer i det följande att benämnas utredningen.

I denna lagrådsremiss föreslås lagändringar med anledning av förslagen i de ovan nämnda betänkandena. De syftar samtliga till att säkerställa att privata utförare har tillräckliga förutsättningar att bedriva verksamhet med god kvalitet och stärka allmänhetens tilltro till sektorn.

4 Ökade tillståndskrav inom socialtjänsten och skolväsendet

4.1 Utvidgad tillståndsplikt inom socialtjänsten

Regeringens förslag: Det ska krävas tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg för att yrkesmässigt bedriva enskild verksamhet som avser hemtjänst enligt socialtjänstlagen eller verksamhet som avser ledsagarservice, biträde av kontaktperson eller avlösarservice i hemmet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Kraven på verksamheten ska vara samma som redan gäller för i dag tillståndspliktig verksamhet enligt respektive lag.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: En övervägande del av remissinstanserna, bl.a. *Tillväxtverket*, *Halmstads kommun* och *Vårdföretagarna Almega*, tillstyrker eller har inga synpunkter på förslaget. *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* tillstyrker förslaget vad gäller hemtjänst, ledsagarservice och avlösarservice i hemmet, men anför bl.a. att det inte finns något krav på yrkeskompetens för att vara kontaktperson enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, och att det inte är en verksamhet som bedrivs yrkesmässigt. *Företagarna* och *Svenska Vård* tillstyrker förslaget om tillståndsplikt för hemtjänst, men betonar vikten av rimliga handläggningstider hos Inspektionen för vård och omsorg (IVO). *IVO* förutser att det kan uppstå gränsdragningsproblem i fråga om vilka insatser som kommer att kräva tillstånd, exempelvis om en verksamhet anlitar en underleverantör som utför endast något enstaka moment av de uppgifter som ingår i den beslutade insatsen hemtjänst. *Falkenbergs kommun* anser att tillståndskravet bör utformas så att *IVO* tar hänsyn till rekryteringssvårigheter kopplade till avlösarservice, kontaktpersoner och ledsagarservice. *Föreningen Sveriges Socialchefer* är försiktigt positiva till förslaget, men anser att en förutsättning är att *IVO*:s handläggningstider kortas.

Göteborgs och *Ronneby kommuner*, *Näringslivets Regelnämnd*, *Riksförbundet Pensionärgemenskap*, *Småföretagarnas Riksförbund* och *Swedish Private Equity & Venture Capital Association* avstyrker förslaget utan närmare motivering.

Skälen för regeringens förslag

Nuvarande bestämmelser om tillståndsplikt inom socialtjänsten

Endast en viss del av den verksamhet som bedrivs enligt socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL, är i dag tillståndspliktig. Av 7 kap. 1 § SoL framgår att ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ inte utan tillstånd av *IVO* yrkesmässigt får bedriva verksamhet i form av hem för vård eller boende, stödboende, boende för äldre eller personer med funktionshinder, hem för heldygnsvård, hem eller öppen verksamhet för vård under en begränsad del av dygnet, eller verksamhet som har till uppgift att till socialnämnden föreslå familjehem

och jourhem till barn samt som lämnar stöd och handledning till sådana hem som tar emot barn.

Tillstånd till verksamhet av detta slag får endast beviljas om den uppfyller uppställda krav på god kvalitet och säkerhet. Av förarbetena framgår att införandet av dessa krav syftade till att säkerställa att den som utövar den dagliga ledningen har en lämplig utbildning, tidigare erfarenhet av liknande verksamhet och vitsordad personlig lämplighet. I lämplighetsprövningen bör enligt förarbetena också ingå en s.k. vandelprovning av personerna bakom det enskilda rättssubjektet som ansöker om tillstånd (prop. 1996/97:124 s. 147). Om verksamheten ändras, eller flyttas helt eller till väsentlig del, ska nytt tillstånd sökas (7 kap. 2 § SoL).

När det gäller privata utförare av verksamhet enligt LSS krävs tillstånd för att bedriva yrkesmässig verksamhet med personlig assistans, korttidsvistelse, korttidsstillsyn, boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn, ungdomar eller vuxna, annan särskilt anpassad bostad för vuxna eller daglig verksamhet. Tillståndskravet omfattar inte assistansberättigade som har beviljats ekonomiskt stöd för personlig assistans eller assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken och som själva är arbetsgivare åt sina personliga assistenter. När tillståndsplikten för enskilda infördes ställdes krav på kvalitet och innehåll utifrån de allmänna bestämmelserna i lagen. Tillstånd får sedan den 1 juli 2013 endast meddelas om sökanden med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt visar sig lämplig att bedriva sådan verksamhet. När det gäller juridiska personer ska lämplighetsprövningen även avse personer i ledande positioner. Införandet av lämplighetskravet motiverades med att det hade förekommit ett inte obetydligt antal oseriösa företag bland dem som ansökt om tillstånd för att bedriva verksamhet med personlig assistans (prop. 2012/13:1 utg.omr. 9 avsnitt 7.16.3).

Införande av tillståndsplikt för hemtjänstverksamhet

Privata utförare av hemtjänst är vanligt förekommande. Enligt uppgifter från IVO finns det ca 1 250 verksamheter som drivs av privata utförare. Regeringen anser att det finns anledning för staten att genom en tillståndsplikt säkerställa att utförare som vill bedriva verksamhet med hemtjänst har goda förutsättningar att göra det. Brukare av hemtjänst är, på samma sätt som exempelvis brukare av personlig assistans eller personer i särskilt boende, en utsatt grupp som kan ha svårt att ta tillvara sina rättigheter. Det allmänna har därför ett särskilt ansvar att garantera brukarna kvalitet i verksamheten. I likhet med vad som gäller för exempelvis särskilt boende bör aktörernas förutsättningar prövas redan innan verksamheten påbörjas.

Grundläggande för SoL är att det är den enskildes behov som utgör utgångspunkten för vilken insats som ska beviljas. Hemtjänst syftar till att möjliggöra att den enskilde ska kunna bo kvar i sitt boende. Vilka insatser som ska ses som hemtjänst beror alltså på syftet med insatsen. I förarbetena till SoL anges att hemtjänstens traditionella innehåll allmänt sett kan indelas i uppgifter av servicekaraktär och uppgifter som mer inriktas mot personlig omvårdnad. Med serviceuppgifter kan t.ex. avses praktisk hjälp med hemmets skötsel – städning och tvätt – och hjälp med inköp, ärenden på post och bank och med tillredning av måltider eller

distribution av färdiglagad mat. Med personlig omvårdnad avses de insatser som därutöver behövs för att tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov. Det kan handla om hjälp för att kunna äta och dricka, klä sig och förflytta sig, sköta personlig hygien och i övrigt insatser för att bryta isolering och för att känna trygghet och säkerhet i det egna hemmet (prop. 1996/97:124 s. 88). Även den som i egenskap av underleverantör utför delar av de beslutade hemtjänstinsatserna, exempelvis städtjänster, får enligt regeringen anses bedriva tillståndspliktig hemtjänst. Den som inte utför någon insats gentemot brukaren, utan endast exempelvis tillreder mat som någon annan tillhandahåller till brukaren, kan dock inte anses bedriva verksamhet i form av hemtjänst. Som *IVO* framhållit kan i enskilda fall gränsdragningsfrågor uppstå, som i förlängningen kan behöva lösas i rättstillämpning. Motsvarande frågor uppstår redan i dag för verksamhet som är tillståndspliktig enligt SoL.

Införande av tillståndsplikt för vissa verksamheter enligt LSS

Regeringen anser att det finns samma behov av att kontrollera att bara seriösa aktörer är aktiva i verksamhet som avser ledsagarservice, biträde av kontaktperson eller avlösarservice i hemmet som för övriga delar av LSS-verksamheten. Även om insatsen kontaktperson, som *SKL* framhållit, i dagsläget inte bedrivs yrkesmässigt kan det enligt regeringens mening inte uteslutas att sådan verksamhet kan förekomma i framtiden. Regeringen anser därför att samma regler bör gälla för denna insats som för liknande insatser enligt LSS. Tillståndsplikten bör endast omfatta den som yrkesmässigt driver verksamhet. Den som anlitas som anställd eller uppdragstagare av kommunen inom ramen för kommunens egen verksamhet bör inte omfattas. Förslaget bör därför inte försvåra kommunernas rekrytering av exempelvis kontaktpersoner, vilket *Falkenbergs kommun* befarat. Regeringen anser mot denna bakgrund att tillståndsplikt även bör införas för verksamhet som avser ledsagarservice, biträde av kontaktperson eller avlösarservice i hemmet enligt LSS.

Enligt vad *Föreningen Sveriges Socialchefer, Företagarna* och *Svenska Vård* framfört är det av vikt att *IVO*:s handläggningstider är rimliga. Regeringen gav i oktober 2015 *IVO* i uppdrag att stärka kapaciteten i verksamheten med tillståndsprövning (S2015/06289/FST), och myndigheten har bedrivit ett omfattande utvecklingsarbete för att effektivisera sin ärendehantering. De nya arbetsuppgifter som nu tillförs *IVO* kan visserligen innebära handläggningstider som kan komma att påverka verksamheterna under en övergångsperiod. Regeringens avsikt är dock att *IVO* ska ha så goda förutsättningar som möjligt för att fullgöra sitt uppdrag. Konsekvenserna för myndigheten behandlas vidare i avsnitt 6.3.2.

4.2 Ägar- och ledningsprövning

Regeringens förslag: Nya krav ska införas för tillstånd att bedriva verksamhet enligt socialtjänstlagen, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade och för enskilda som i egenskap av huvudmän vill bedriva verksamhet inom skolväsendet. Tillstånd ska endast få beviljas den som genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat den insikt i de gällande föreskrifter som krävs för att bedriva verksamheten och i övrigt visar sig lämplig att bedriva sådan verksamhet. I fråga om en juridisk person ska prövningen avse den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, styrelseledamöter och styrelsesuppleanter, bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag, och personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten. Tillståndsinnehavaren ska även ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om villkor för tillstånd respektive godkännande.

Regeringens bedömning: Myndigheternas rätt att begära ut uppgifter från belastningsregistret, samt behovet av sekretess i myndigheternas tillståndsgivning och tillsyn, bör ses över.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen har i sitt förslag till lagtext inte närmare angett vilka faktorer som ska beaktas i lämplighetsprövningen. Utredningen har vidare inte redovisat någon bedömning av huruvida myndigheternas rätt att begära ut uppgifter från belastningsregistret samt behovet av sekretess i myndigheternas tillståndsgivning och tillsyn bör ses över.

Remissinstanserna: En övervägande del av remissinstanserna, bl.a. *Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Härnösands kommun* och *Handikappförbunden (HSO)*, tillstyrker eller har inga synpunkter på förslaget och bedömningen. *Riksrevisionen* anser att ett införande av ägar- och ledningsprövning skulle kunna bidra till högre kvalitet i välfärden genom att samhället får bättre kontroll över vilka personer och företag som tillåts verka inom välfärdssektorn. *Botkyrka kommun* anser att de kriterier som ägar- och ledningsprövningen föreslås utgå från tar fasta på grundprinciperna om transparens och insyn som offentlig verksamhet ska vila på. Förslaget om att tillståndsinnehavaren ska ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som verksamheten kräver bidrar enligt kommunen till kontinuitet, som är av stor vikt för både brukare och elever. *IVO* anser att ny prövning av ägare och ledning endast bör krävas när ändringar som berör ägare och ledning skett, inte vid byte av lokal, föreståndare eller annan åtgärd som kräver ändring i tillståndet. Myndigheten anser även att det bör förtydligas om prövningen ska ske i alla ägarled när en juridisk person som ansöker om tillstånd har ägare i flera led. *Statens skolinspektion* efterfrågar ytterligare vägledning när det gäller vilka andra föreskrifter än de som reglerar skolområdet som sökanden ska ha kunskap om. Myndigheten anser även att det av lagstiftningen bör framgå att det ankommer på sökanden att i samband med ansökan redovisa om det finns personer utanför den formella ägar-

eller ledningskretsen som har ett väsentligt inflytande över verksamheten. *SKL* och *Kronobergs läns landsting* anser att ägar- och ledningsprövning även bör göras inom hälso- och sjukvårdens områden. Flera remissinstanser, bl.a. *Friskolornas riksförbund*, *Företagarna*, *Lernia*, *Lärarnas Riksförbund*, *Svenskt Näringsliv* och *Vårdföretagarna Almega*, anser att kraven i någon form även bör gälla offentliga utförare. Svenskt Näringsliv anför att det är orimligt att kompetens- och lämplighetskraven ska vara lägre för offentligt drivna verksamheter. Svenskt Näringsliv föreslår även ett system med fasta tidsgränser för IVO och Skolinspektionen att fatta beslut, för att förhindra att handläggningstiderna blir oproportionerligt långa. Organisationen anser vidare att en sökande, utöver insikt och erfarenhet i de krav som ställs på verksamheten, även ska ha kunskaper om ekonomi och redovisning. I detta ingår enligt Svenskt Näringsliv att sökanden ska kunna redogöra för sina erfarenheter från det aktuella, eller något närliggande verksamhetsområde. Organisationen anser även att det bör införas krav på ekonomisk långsiktighet i verksamheten. *Vårdföretagarna Almega* anför att ägar- och ledningsprövning bör ske på organisationsnivå, inte för varje enskild verksamhet, och att en aktör som har genomgått en godkänd ägar- och ledningsprövning inte bör prövas igen när denne startar eller tar över ytterligare en verksamhet. *Svenska kyrkan* anser att det är otydligt vem som anses ha ett väsentligt inflytande över verksamheten i idéburna verksamheter, som exempelvis församlingar och kooperativ.

FSO Fria förskolor (FSO) anför att ansvarig kommunal nämnd har stor påverkan på både kommunens och den enskilda huvudmannens verksamhet, varför ett grundläggande kompetenskrav borde uppställas för dessa nämnder. Organisationen är även kritisk till att kommunerna föreslås få rätt att begära utdrag ur belastningsregistret vid varje förändring i personkretsen, då ett sådant förfarande kan leda till kraftiga inskränkningar i den personliga integriteten för bl.a. medlemmar i föräldrakooperativ. *FSO* och *Arbetsgivarföreningen Kfo* anför vidare att styrelsen i ett föräldrakooperativ inte sällan utgörs av alla medlemmar, dvs. av kooperativets ägare. Föreningarna ifrågasätter om det är rimligt att lämplighetspröva dessa. Arbetsgivarföreningen *Kfo* vill särskilt belysa vikten av att beviskraven för de ekonomiska förutsättningarna ställs i relation till verksamhetens art och omfattning. Exempelvis har mindre brukarkooperativ i huvudsak de egna assistansbesluten som enda garanti, och är givetvis också känsliga för förändringar i medlemsunderlaget. *Ersta diakoni* anför att det bör tas hänsyn till att en idéburen verksamhets ledning kan bestå av en mångfald olika perspektiv och aktörer samt att erfarenhet av tidigare missbruk och kriminalitet kan vara viktig för ledningsarbetet i sådan verksamhet. *Kronobergs läns landsting*, *Läraryrket*, *Tjänstemännens Centralorganisation (TCO)* och *Vision* anser att det också bör införas krav på ekonomisk långsiktighet i verksamheten. *Läraryrket* anför att en elev som väljer en grundskola har en långsiktig plan om nio år för sin skolgång. Rimligen bör då också skolan enligt förbundet ha en plan som motsvarar åtminstone så många skolår som den erbjuder. *Kammarrätten i Stockholm*, *Förvaltningsrätten i Linköping*, *Statens skolverk* och *Idéburna skolors riksförbund* anser att kravet på insikt är för vagt formulerat. *Kammarrätten i Stockholm* anför att det inte framgår närmare hur företrädarna ska kunna visa att detta krav är uppfyllt,

utöver genom att återropa eventuell tidigare erfarenhet. Kammarrätten i Stockholm och Förvaltningsrätten i Linköping anser även att kravet på lämplighet är allmänt hållet och ger stort utrymme för skönsmässiga bedömningar. Idéburna Skolors Riksförbund anför att idéburna skolor och förskolors ekonomiska stabilitet oftast i första hand bygger på ett gott anseende, som tryggar elevunderlaget, och inte ett stort kapital. Skolverket anser att det är motstridigt att det ställs krav att elevunderlaget ska vara tillräckligt för att verksamheten ska kunna bedrivas långsiktigt, samtidigt som det inte ska ske en prövning av ägarnas ekonomiska långsiktighet.

Göteborgs och Ronneby kommuner, Näringslivets Regelnämnd, Riksförbundet Pensionärsgemenskap och Småföretagarnas Riksförbund avstyrker förslaget, men kommenterar det inte särskilt. *Coompanion* avstyrker förslaget och anför att det kan leda till en ökad segregering i kooperativa förskolor, eftersom styrelse och föreståndare även behöver beakta föräldrars kompetens- och utbildningsnivå samt lämplighet att delta i eventuellt senare styrelsearbete. Organisationen anser vidare att förslaget står i strid med kooperativa principer genom att det ger rätt att överpröva de företrädare som medlemmarna demokratiskt utser på sin stämma. *SPF Seniorerna* avstyrker förslaget och anför att utdrag ur belastningsregistret utgör ett intrång i den personliga integriteten samt motverkar återanpassning till samhället för den som avtjänat sitt straff.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

En ägar- och ledningsprövning bör införas

Tillstånd att bedriva verksamhet enligt LSS får endast meddelas om sökanden, med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt, visat sig lämplig. Något liknande krav på personlig och ekonomisk lämplighet finns inte för tillståndspliktig verksamhet enligt skollagen (2010:800) eller SoL. Det innebär att Skolinspektionen, IVO och kommunerna har begränsade möjligheter att avslå en ansökan om godkännande eller tillstånd eller ingripa i tillsynen på grund av exempelvis ekonomisk misskötsamhet eller brottslighet.

Införandet av tillståndsplikt med ett krav på lämplighet för en viss verksamhet har ofta motiverats med att det rör sig om socialt ansvarsfulla uppgifter och att samhället har ett väsentligt intresse av att uppgifterna sköts väl. En särskild prövning av huvudmannens lämplighet inom skolväsendet har även föreslagits av Friskolekommittén i betänkandet *Friskolorna i samhället* (SOU 2013:56). Enligt kommitténs mening kan en sådan prövning ytterligare garantera att huvudmannen och dennes företrädare har tillräckliga förutsättningar för att kunna erbjuda utbildning av god kvalitet. En prövning av huvudmannens lämplighet är enligt kommittén viktig även med tanke på elevers och föräldrars förtroende för utbildningen vid en fristående skola och för utbildningssystemet i dess helhet. Införandet av en lämplighetsprövning i LSS motiverades även med att det förekommit ett inte obetydligt antal oseriösa företag bland dem som ansökt om tillstånd för att bedriva verksamhet (prop. 2012/13:1 utg.omr. 9 avsnitt 7.16.3). Regeringen bedömer att införandet av krav på insikt och lämplighet inom övriga tillståndspliktiga verksamhetsområden inom välfärdssektorn kan motverka en liknande utveckling med etablering av oseriösa företag inom de områdena som inom LSS-området. Tjänster inom

välfrädssektorn riktas i stor utsträckning till grupper som befinner sig i utsatta positioner och på olika sätt befinner sig i en beroendesituation i förhållande till den som levererar tjänsten. Att minska oseriösa aktörers möjlighet att bedriva skattefinansierad välfärdsverksamhet är dessutom viktigt för allmänhetens tilltro till sektorn som helhet. En ägar- och ledningsprövning medför att det blir tydligt vilka som företräder aktörerna och innebär en granskning av företrädarnas lämplighet och insikt. Mot denna bakgrund anser regeringen att det bör införas en ägar- och ledningsprövning för all tillståndspliktig verksamhet inom socialtjänsten och skolväsendet.

Regeringen anser att det för den enskilde och för samhället är lika viktigt att de som har inflytande i verksamheten är lämpliga, oavsett om verksamheten bedrivs i ett aktiebolag, en ekonomisk förening, en stiftelse eller en ideell förening. Detsamma gäller för kraven på insikt i och ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Stiftelser och ideella föreningar omfattas inte av samma krav på redovisning som andra organisationer och företag. Det finns därför, särskilt om granskningen av företrädare för t.ex. aktiebolag stärks, en risk för att kriminella aktörer skulle använda sig av sådana associationsformer för att kunna börja driva verksamhet på välfärdsområdet och få del av skattemedel. En sådan utveckling skulle riskera att påverka tilltron till verksamheterna på området, men också till de ideburna aktörer som verkar inom sektorn. Regeringen anser därför, till skillnad från *Arbetsgivarföreningen Kfo* och *Coompanion*, att kraven på lämplighet och insikt bör riktas mot personer som är verksamma i alla typer av associationsformer som bedriver verksamhet inom de aktuella områdena.

Regeringen anser att det behöver utredas vidare om det finns skäl att, såsom *Kronobergs läns landsting* och *SKL* förespråkar, införa en ägar- och ledningsprövning inom hälso- och sjukvården. Utredningen Ordning och reda i vården ska därför bl.a. utreda behov och förutsättningar för, samt för- och nackdelar med att införa viss tillståndsprövning eller alternativ till sådan prövning inom hälso- och sjukvårdsområdet (dir. 2017:128). Utredaren ska exempelvis analysera förutsättningarna med utgångspunkt i den modell som Ägarprövningsutredningen och Välfärdsutredningen föreslår för SoL, LSS och skollagen. Uppdraget ska delredovisas senast den 15 juni 2018 och i övrigt redovisas senast den 31 december 2018.

Allmänt om prövningen

Svenskt Näringsliv föreslår ett system med fasta tidsgränser för myndigheterna inom vilken de ska besluta om tillstånd eller godkännande. En ansökan om godkännande som enskild huvudman för bl.a. grundskola och gymnasieskola ska ha kommit in till Skolinspektionen senast den 31 januari kalenderåret innan utbildningen ska starta, och beslut i ärendet ska om möjligt fattas före den 1 oktober kalenderåret innan utbildningen ska starta (2 kap. 1 och 3 §§ skolförordningen [2011:185] och 2 kap. 1 och 3 §§ gymnasieförordningen [2010:2039]). På detta område finns således redan en tidsgräns. Regeringen har i propositionen Trygg och säker vård för barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet bedömt att lagstadgade tidsfrister för IVO:s tillståndsprövning inte bör införas, eftersom det riskerar att leda till undanträngningseffekter. Det måste i

första hand vara myndighetens uppgift att göra nödvändiga prioriteringar i sin verksamhet (prop. 2016/17:59 s. 15). Regeringen ser inte skäl att nu göra någon annan bedömning när det gäller behovet av tidsgränser för IVO:s tillståndsprövning. Frågan om handläggningstiderna hos myndigheten behandlas närmare i avsnitt 4.1.

Med anledning av vad IVO och *Vårdföretagarna Almega* framfört om prövning av aktörer och personer som redan genomgått en ägar- och ledningsprövning, bör följande förtydligande göras. Ett tillstånd att bedriva verksamhet inom socialtjänsten avser en viss verksamhet och ett godkännande som enskild huvudman inom skolväsendet avser viss utbildning vid en viss skolenhet eller förskolenhet. Vid prövningen av en ansökan om tillstånd eller godkännande måste därför bedömningen av om de nya kraven är uppfyllda göras i förhållande till den verksamhet som ansökan avser. Det innebär att en bedömning måste göras för varje verksamhet om företrädarna har tillräcklig insikt och är lämpliga att bedriva den verksamheten. Det är den myndighet som prövar en ansökan om tillstånd eller godkännande som i varje enskilt fall ska göra en bedömning av om kraven för tillstånd eller godkännande kan anses uppfyllda. En myndighet kan också av olika anledningar välja att granska om kraven alltjämt är uppfyllda inom ramen för sin tillsyn. Regeringen anser därför inte att det är lämpligt att fastslå exakt vilken utredning som är befogad i varje given situation. I normalfallet bör dock den omständigheten att en person redan varit föremål för ägar- och ledningsprövning tala för att handläggningen av ärendet blir enklare än i andra situationer, beroende på hur långt tillbaka i tiden den prövningen skett, och under förutsättning att det i tidigare utredningar inte framkommit omständigheter som talar emot personens lämplighet. Prövningen ska emellertid ske i förhållande till den aktuella verksamheten. Det är därför inte givet att en verksamhet ska beviljas tillstånd även om de enskilda personerna var för sig tidigare varit föremål för ägar- och ledningsprövning.

Kravet på insikt

I enlighet med utredningens förslag bör Skolinspektionen, IVO samt kommunerna pröva om sökanden har tillräcklig insikt i de gällande föreskrifter som krävs för att bedriva verksamheten samt i övrigt är lämplig i samband med en ansökan om godkännande eller tillstånd. För att samma grundläggande kvalifikationskrav ska gälla för etablering av tillståndspliktig verksamhet inom välfärdssektorn föreslår regeringen att identiska krav ska införas i skollagen, SoL och LSS. Kraven för att få bedriva tillståndspliktig verksamhet inom välfärdssektorn blir därmed utformade på ett likartat sätt.

Ett krav på insikt är viktigt för att ge blivande tillståndshavare en högre beredskap för uppdraget, och därigenom ytterligare säkerställa att sökanden har goda förutsättningar att kunna erbjuda en verksamhet av god kvalitet. Ett krav på lämplighet bidrar också till att oseriösa aktörer inte etablerar sig inom välfärdssektorn, vilket är viktigt för barns, elevers, brukares och samhällets förtroende för välfärdssektorn.

Bland annat *Kammarrätten i Stockholm* efterfrågar ett förtydligande av kravet på insikt. Regeringen anser att detta, utöver krav på kunskap om innehållet i den lagstiftning som reglerar den specifika verksamheten, även

bör omfatta kunskap om bl.a. de arbetsrättsliga och arbetsmiljörättsliga regler som gäller för verksamheten. Vidare krävs att företrädarna kan visa att de har kunskap om de ekonomiska regelverk som styr associationsformen, exempelvis reglerna i årsredovisningslagen (1995:1554), förkortad ÅRL, och aktiebolagslagen (2005:551), förkortad ABL.

Av 2 kap. 5 § skollagen framgår att den enskilde ska ha förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Av förarbetena framgår att begreppet är avsett att omfatta samtliga bestämmelser i lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter som gäller för den aktuella skolformen eller fritidshemmet. Det anges även att detta krav, i enlighet med praxis på området, får anses innebära att t.ex. budget och elevprognoser ska ge vid handen att verksamheten i praktiken har förutsättningar att följa föreskrifterna (prop. 2009/10:165 s. 643).

Även den befintliga regleringen i LSS och SoL ger viss möjlighet att pröva frågor som rör kunskap och erfarenhet om verksamheten. Inom ramen för den provning som görs av en sökande enligt SoL prövas om verksamheten uppfyller krav på kvalitet och säkerhet. Enligt LSS görs en provning av om sökanden med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt visat sig lämplig att bedriva verksamheten. Det som avses med omständigheter i övrigt är bl.a. kompetens, utbildning och erfarenhet av betydelse för verksamheten, kunskaper om de krav som ställs på verksamheten enligt gällande föreskrifter samt tillgång till kompetent administrativ och ekonomisk förvaltning (prop. 2012/13:1 utg.omr. 9 avsnitt 7.16.3).

Syftet med förslaget om ägar- och ledningsprovning är att detta ska komplettera den nuvarande provningen. Den befintliga regleringen i skollagen tar främst sikte på kunskaper om aktuella skolförfattningar. Det kan dock även finnas behov av att sökanden har kunskap om andra relevanta författningar, exempelvis arbetsrättslig lagstiftning och arbetsmiljöföreskrifter. För att kunna kontrollera att sökanden har relevant insikt kan det vidare finnas ett behov av att kunna verifiera att sökanden har ekonomiska kunskaper, t.ex. om de associationsrättsliga kraven på att upprätta en kontrollbalansräkning eller relevanta krav som följer av ÅRL. Förslaget innebär vidare att det inte kommer att räcka att ha tillgång till kompetent administrativ och ekonomisk förvaltning, vilket gäller i dag enligt LSS. Det kommer även att ställas vissa kompetenskrav på den enskilde sökanden.

Bedömningen bör ske samlat för hela den berörda kretsen, dvs. kravet ska i ett aktiebolag vara uppfyllt av styrelsen, verkställande direktör (vd) och ägare tillsammans (se vidare nedan). När det gäller verksamhet som bedrivs av t.ex. ett kooperativ, som saknar ägare med väsentligt inflytande och vd eller annan med ett bestämmande inflytande över verksamheten, ska styrelsen tillsammans ha de kunskaper som krävs. Varje ledamot i en styrelse behöver alltså inte ha kunskapen, men kompetensen måste sammantaget finnas i den berörda kretsen. I ett handelsbolag ska kraven uppfyllas gemensamt av de bolagsmän som har ett väsentligt inflytande.

Den krets som ska prövas

I 2 kap. 5 § skollagen anges att den enskilde ska ha förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Hos vilken krets dessa

förutsättningar ska finnas anges inte närmare. Även i SoL saknas ett tydligt angivande av vilken krets som ska prövas. Av förarbetena framgår dock att prövningen endast ska avse föreståndaren för verksamheten (prop. 1996/97:124 s. 186).

I 23 § LSS finns en uppräknning av vilken krets som ska prövas i juridiska personer. Denna består av den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, de styrelseledamöter och styrelsesuppleanter som till följd av eget eller närståendes ekonomiska intresse har en väsentlig gemenskap med den juridiska personen, som är grundad på andelsrätt eller därmed jämförligt ekonomiskt intresse, och bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag.

Enligt regeringens mening finns ett behov av att kretsen anges på ett likartat sätt i de olika lagarna. Regeringen föreslår att prövningen ska omfatta vd eller annan som har ett bestämmande inflytande över verksamheten, styrelseledamöter och ägare med ett väsentligt inflytande över verksamheten.

Svenska kyrkan har efterfrågat ett förtydligande av vad som avses med väsentligt inflytande. Regeringen konstaterar att om alla ägare skulle prövas så skulle alla som t.ex. äger aktier i ett börsbolag eller är medlemmar i ett kooperativ kunna bli föremål för prövning, vilket inte är avsikten. Avgränsningen bör därför ske till ägare med ett väsentligt inflytande över verksamheten. Eftersom ägande kan struktureras på många olika sätt måste bedömningen av vem som har ett väsentligt inflytande göras samlat utifrån alla omständigheter i det enskilda fallet. Hur ägarförhållandena ser ut i övrigt kan påverka vilket inflytande en delägare har över verksamheten. Som en huvudregel kan dock en ägare anses ha ett väsentligt inflytande i ett aktiebolag om ägaren representerar mer än 10 procent av det röstberättigade aktiekapitalet. Om verksamheten bedrivs av en fysisk person ska han eller hon prövas. Föreningar och stiftelser har inga ägare varför prövningen där som utgångspunkt endast kommer att omfatta styrelsen. Med anledning av vad *IVO* anfört om prövning i flera ägarled vill regeringen förtydliga att om en ägare med väsentligt inflytande är en annan juridisk person, ska prövningen kunna omfatta även ledning och ägare hos denna. Det avgörande är vilket inflytande dessa personer kan anses ha över verksamheten, oavsett om det är direkt eller indirekt genom andra juridiska personer.

Med anledning av *Coompanions* och *FSO:s* synpunkter vill regeringen understryka att en ägar- och ledningsprövning inte är en överprövning av vilka företrädare som väljs på en stämma. Dessa personer är alltså företrädare för den juridiska personen. Den organisation som väljer att bedriva en viss verksamhet blir dock tvungen att uppfylla vissa krav. Som anförts ovan är det för den enskilde och för samhället lika viktigt att de som har inflytande i verksamheten är lämpliga, oavsett i vilken typ av organisation som verksamheten bedrivs.

Bland annat för att förhindra att bulvanförhållanden uppstår bör prövningen även omfatta andra än vd som har ett bestämmande inflytande över verksamheten. Regeringen vill dock förtydliga att det ska vara fråga om en ledande funktion på motsvarande nivå som en vd, exempelvis en förvaltare, eller någon som visserligen inte har en sådan formell ställning,

men i praktiken utövar ett motsvarande inflytande. En anställd med arbetsledande funktion, som exempelvis en rektor, ingår inte i prövningen, om det inte finns några omständigheter som talar för det. Vilka kompetenskrav och liknande som gäller för rektorer, föreståndare och verksamhetsansvariga regleras i särskild ordning.

En nackdel med att inte precisera kretsen tydligare är att det blir svårare för den som ansöker om ett tillstånd att veta vilken krets som kommer prövas vid en ägar- och ledningsprövning. Motsvarande bestämmelser finns dock redan i LSS och i yrkestrafiklagen (2012:210) och har vad regeringen erfarit inte lett till några större tillämpningsproblem. Med hänsyn till att motsvarande krav redan finns i befintlig lagstiftning, och behovet av att kunna förhindra att oseriösa aktörer tar sig in på välfärdsområdet genom kringgående av uppställda krav, bedömer regeringen att fördelarna med kravet överväger nackdelarna. Även personer som har ett bestämmande inflytande över verksamheten bör därför ingå i den krets som prövas. Regeringen anser, till skillnad från *Skolinspektionen*, att det inte finns skäl att införa en särskild reglering i lagstiftningen om att det ankommer på sökanden att i samband med ansökan redovisa om det finns personer utanför den formella ägar- eller ledningskretsen som har ett väsentligt inflytande över verksamheten. Det ankommer alltid på sökanden att lämna tillräckliga uppgifter för att en myndighet ska kunna pröva om kraven för att bevilja en ansökan är uppfyllda.

Den personliga lämpligheten i övrigt

Som en del i ägar- och ledningsprövningen ska en bedömning göras av företrädarnas lämplighet i övrigt. Eftersom syftet med prövningen är att förhindra att oseriösa aktörer verkar inom välfärdssektorn kan det räcka med att det finns brister i detta hänseende hos en person för att lämplighetskravet inte ska anses uppfyllt.

Med anledning av *Kammarrätten i Stockholms* och *Förvaltningsrätten i Linköpings* synpunkter beträffande tolkningen av kravet på lämplighet bedömer regeringen att det finns skäl att förtydliga vilka faktorer som ska beaktas. Enligt regeringen bör viljan och förmågan att fullgöra skyldigheterna mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas vid lämplighetsprövningen. Som exempel på omständigheter av det sist nämnda slaget kan nämnas att personen har haft en ledande ställning i ett bolag som är eller har varit försatt i konkurs. I den helhetsbedömning av omständigheterna i det enskilda fallet som ska göras bör dock vägas in om någon ekonomisk misskötsamhet kan läggas personen till last.

Regeringen anser i likhet med *Ersta diakoni*, *FSO* och *SPF Seniorerna* att den principiella utgångspunkten i ett rättssamhälle är att den som har avtjänat ett straff ska ha samma rätt som alla andra att verka i samhället, och att uppgifterna i belastningsregistret är integritetskänsliga. Uppgifterna måste därför hanteras med försiktighet och endast lämnas ut om de kan ha relevans för prövningen om godkännande eller tillstånd.

Mot bakgrund av att syftet med tillståndsmyndighetens prövning är att eftersträva seriösa ägare är det rimligt att brott av förmögenhetsrättslig karaktär beaktas vid prövningen. Det finns vidare ett generellt behov av

att förhindra att kriminella söker sig till välfärdsverksamhet. Även vålds- och sexualbrott bör därför kunna vägas in vid en prövning. Enbart den omständigheten att en person har dömts för ett brott ska dock inte per automatik innebära att lämplighetskravet inte anses uppfyllt, utan prövningen måste göras utifrån den verksamhet som ska bedrivas och omständigheterna i det enskilda fallet. Tillståndsmyndigheten ska göra en samlad bedömning av alla omständigheter, såsom exempelvis hur långt tillbaka i tiden brottet begicks, brottets beskaffenhet och hur sökanden har uppträtt därefter.

Om företrädarna tidigare har drivit en verksamhet vars godkännande eller tillstånd har återkallats, om verksamhet bedrivits olagligen eller om ansvarig myndighet i sin tillsyn funnit allvarliga brister i verksamheten, kan det också påverka bedömningen av företrädarnas lämplighet.

Skolinspektionen har i dag inte någon rätt att begära utdrag ur belastningsregistret. I ärenden om tillstånd och tillsyn enligt LSS och SoL har dock IVO befogenhet att begära att få ut uppgifter ur belastningsregistret. I ärenden enligt LSS omfattar rättigheten den som myndigheten överväger att bevilja tillstånd för och den krets av personer som ska omfattas av lämplighetsprövningen. I ärenden om tillstånd enligt SoL omfattar rättigheten den som myndigheten överväger att ge tillstånd till, styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare, föreståndare för verksamheten samt delägare i det fåmansföretag eller fåmanshandelsbolag som ärendet gäller. Eftersom tidigare brottslighet bör vägas in i lämplighetsprövningen finns det skäl att se över myndigheternas möjligheter att begära uppgifter ur belastningsregistret.

Kravet på ekonomiska förutsättningar

Även en aktörs ekonomiska förhållanden bör redovisas och beaktas vid tillståndsgivningen och vara föremål för tillsyn. Om en tillsynsmyndighet exempelvis konstaterar att det finns en risk att verksamheten inom en nära framtid kommer att gå i konkurs bör detta kunna vara ett skäl att ingripa mot verksamheten. Även om elever eller brukare ännu inte påverkas på ett sätt som kan ge anledning att ingripa på andra grunder kan det finnas skäl att återkalla ett tillstånd så att verksamheten kan avvecklas på ett mer ordnat sätt än genom exempelvis en konkurs mitt under en termin. Ett krav bör därför införas på att huvudmannen ska ha ekonomiska förutsättningar att följa föreskrifterna för verksamheten. Inom skolväsendet skulle det kunna bli aktuellt att ingripa mot en huvudman om exempelvis antalet barn eller elever minskar på en förskola eller en skola i en sådan omfattning att verksamheten visar stora underskott. Inom socialtjänsten kan motsvarande situation uppstå om antalet brukare på ett HVB-hem minskar kraftigt.

Om en aktör, t.ex. genom en bankgaranti, kan visa att denne har ekonomiska medel att hantera en kortvarig minskning av efterfrågan, eller genom en prognos kan visa att verksamheten på nytt kan drivas med överskott innan den ekonomiska situationen inverkar menligt på verksamheten, bör det inte bli aktuellt med ingripande på den aktuella grunden.

Om det är fråga om ett bolag som ingår i en koncern bör det även beaktas om ekonomin i koncernen som helhet påverkar aktörens ekonomiska förutsättningar.

Till skillnad från *Kronobergs läns landsting, Lärarförbundet, Svenskt Näringsliv, TCO* och *Vision* anser regeringen, i likhet med utredningen, att det inte bör införas något särskilt krav på långsiktighet i verksamheten. Det krav på ekonomiska förutsättningar som regeringen föreslår syftar till att minska risken för plötsliga nedläggningar. Regeringen bedömer att det inte är möjligt att införa krav som garanterar en fortsatt drift i nio år, som Lärarförbundet förespråkar.

För att bedöma om de nya krav som föreslås är uppfyllda kan det bli aktuellt för myndigheterna att begära in ekonomisk information som potentiellt kan tänkas röra affärshemligheter. Det finns därför skäl för regeringen att skyndsamt se över behovet av sekretess i IVO:s och Skolinspektionens tillståndsgivning och tillsyn.

Frågan om ägar- och ledningsprövning för kommuner och landsting

Flera remissinstanser, bl.a. *Friskolornas riksförbund, Företagarna, Lernia, Lärarnas Riksförbund, Svenskt Näringsliv* och *Vårdföretagarna Almega*, anser att de krav som uppställs inom ramen för ägar- och ledningsprövningen i någon form även bör gälla offentliga utförare.

Utredningen har haft i uppdrag att bedöma om någon form av prövning bör göras av anställda som befinner sig i ledande ställning i offentlig verksamhet. Utredningen har valt att inte lämna något sådant förslag. Utredningen anför bl.a. att kommunallagen (2017:725) vilar på den principiella grunden att de förtroendevalda har ansvaret för att fatta alla beslut. Även om kommuner och landsting delegerar rätten att besluta i vissa ärenden till de anställda så är de förtroendevalda ur revisions-synpunkt helt ansvariga för all verksamhet. Det är medborgarna som i allmänna val utkräver ansvar av de folkvalda. Om den offentliga verksamheten uppvisar brister är det alltså folket som i första hand kan utkräva ansvar genom att rösta bort de förtroendevalda och ersätta dem med andra. Någon motsvarighet för medborgarna att ställa vd och styrelsen till ansvar i aktiebolag om verksamheten inte håller en godtagbar kvalitet finns inte. Kommuner och privata aktörer har olika roller och ansvar. Kommunerna har ett lagstadgat ansvar att tillhandahålla socialtjänst och utbildning åt medborgarna, och förutsätts ha kunskap och kompetens inom det som utgör kommunernas grundläggande uppdrag.

Regeringen gör sammanfattningsvis bedömningen att det finns sådana principiella skillnader mellan kommunal och enskild verksamhet att det inte finns skäl att införa något som motsvarar en ägar- och ledningsprövning för kommunal verksamhet.

Bemyndigande att utfärda föreskrifter

Det kan finnas behov av mer detaljerade föreskrifter om ansökningsförfarandet. Regeringen föreslår därför att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om villkor för tillstånd respektive godkännande.

4.3 Myndigheternas tillsyn

Regeringens förslag: Tillsyn ska utövas över att kraven är uppfyllda. Förändringar i den krets av personer som omfattas av ägar- och ledningsprövningen ska anmälas till tillsynsmyndigheten senast en månad efter förändringen. Verksamhetens tillstånd ska kunna återkallas utan föregående föreläggande om kraven inte är uppfyllda.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen har föreslagit att planerade förändringar i den krets av personer som omfattas av ägar- och ledningsprövning ska anmälas i skälig tid.

Remissinstanserna: Den övervägande delen av remissinstanserna har inte kommenterat förslaget särskilt.

Skolinspektionen anför bl.a. att förslaget behöver justeras så att det tydligt framgår att anmälan ska ske innan en förändring i den krets av personer som omfattas av ägar- och ledningsprövning träder i kraft och hur lång tid innan ändringen som en anmälan ska ske. Det bör enligt *Skolinspektionen* även införas författningsstöd för att myndigheten ska kunna återkalla godkännandet om en huvudman, efter föreläggande, vägrar att komma in med information om ändrade förhållanden. Det bör enligt myndigheten vidare förtydligas att en godkänd huvudman fortlöpande ska uppfylla kraven. *Arbetsgivarförbundet Kfo* anser att det tydligare bör framgå vad som menas med skälig tid, och att det är orimligt att verksamhetens tillstånd ska kunna återkallas utan föreläggande. *Friskolornas riksförbund* anser att bristande ekonomiska förutsättningar eller bristande lämplighet inte bör vara grund för återkallande av tillstånd, utan att detta endast bör kunna ske vid allvarliga kvalitetsbrister. *Förvaltningsrätten i Linköping* anser att det tydligare av lagtexten bör framgå när tillsynsmyndigheten får återkalla ett tillstånd utan föregående föreläggande. *Halmstads kommun* anför att det bör utredas ytterligare hur en återkallelse påverkar den enskilda kommunen och att det bör åligga IVO att underrätta berörd kommun vid en återkallelse av tillstånd.

Skälen för regeringens förslag

Tillsyn ska utövas över att de nya kraven är uppfyllda

För att säkerställa att kraven på insikt och lämplighet i övrigt upprätthålls bör tillsyn utövas över att kraven på verksamheten samt ägare och ledning är uppfyllda.

Regeringen anser till skillnad från *Skolinspektionen* att det inte krävs någon ytterligare bestämmelse för att förtydliga att de aktuella kraven fortlöpande ska vara uppfyllda. Den föreslagna regleringen i skollagen är utformad i enlighet med metodiken i andra befintliga regleringar av tillståndspliktig verksamhet, t.ex. LSS och alkohollagen (2010:1622).

Ändringar i den berörda kretsen ska anmälas

Utredningen har föreslagit att ett krav införs på att anmälningar av ändringar i den berörda kretsen sker i skälig tid i förväg. Syftet med detta krav är att underlätta för myndigheternas tillsyn. Det är därför enligt regeringen

inte nödvändigt att ställa ett krav på att anmälningar ska ske i skälig tid i förväg. För att det ska bli tydligt när en anmälan senast ska ske bör i stället ett krav uppställas på att anmälan ska ske senast en månad efter förändringen. Det hindrar inte att en anmälan görs i förväg.

Regeringen anser till skillnad från Skolinspektionen att det inte behövs något ytterligare lagstöd för att myndigheten ska kunna återkalla godkännandet om en huvudman, efter föreläggande, vägrar att lämna uppgift om ändrade förhållanden.

Återkallelse ska kunna ske utan särskilt föreläggande

Om en tillståndsinnehavare inte uppfyller kraven i ett tillstånd kan det bli aktuellt med ingripande från tillsynsmyndigheten. Både IVO och Skolinspektionen kan förelägga en tillståndsinnehavare att åtgärda brister. Om ett föreläggande inte följs kan som en yttersta sanktion tillståndet återkallas. Om bristerna är mycket allvarliga kan tillståndet återkallas utan föregående föreläggande, se 26 kap. 14 § skollagen, 13 kap. 9 § SoL och 26 g § LSS.

Regeringen anser, till skillnad från *Friskolornas riksförbund*, att de ovan beskrivna möjligheterna till återkallelse bör finnas även vid brister i fråga om ägar- och ledningsprövningen. Denna prövning syftar till att förhindra att kvalitetsbrister uppkommer. Det är angeläget att tillsynsmyndigheterna kan ingripa innan bristande ekonomiska förutsättningar eller bristande lämplighet har hunnit drabba brukare och elever.

Tillsynsmyndigheten bör kunna förelägga aktören att åtgärda en brist. Ett föreläggande kan emellertid enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer endast utfärdas om det finns förutsättningar för att det kan följas. Ett tillstånd eller ett godkännande bör därför kunna återkallas utan föregående föreläggande om aktören saknar rättslig eller faktiskt möjlighet att åtgärda de brister som föranlett frågan om återkallelse av tillståndet. Detta kan t.ex. vara fallet om skälet för att ta upp frågan om återkallelse är konkurs, om aktören uppvisar kraftigt försämrade ekonomiska förutsättningar och inte har någon möjlighet att avhjälpa bristen, eller om aktören är ett aktiebolag där samtliga aktier övergår till en person som bedöms vara olämplig. Aktören ska dock ges tillfälle att yttra sig över vad som anförs som skäl för återkallelse innan ett sådant beslut fattas.

Eftersom det således kan vara många olika situationer som gör att ett föreläggande inte går att följa anser regeringen, till skillnad från *Förvaltningsrätten i Linköping*, att det varken är lämpligt eller möjligt att uttömmade i lagtexten reglera i vilka situationer tillsynsmyndigheten får återkalla ett tillstånd utan föregående föreläggande.

I enlighet med vad *Halmstads kommun* anfört kan en återkallelse innebära problem för en kommun om den med kort varsel behöver lösa behoven för berörda elever eller brukare. Regeringen förutsätter att tillsynsmyndigheterna bara använder möjligheten till återkallelse efter noggranna överväganden och snarast informerar berörda kommuner. Kommunerna bör redan i dag ha en viss beredskap att hantera nedläggningar av verksamheter i enskild regi. Denna fråga behandlas vidare i avsnitt 6.4.2.

4.4 Avgifter

Regeringens förslag: De myndigheter som ansvarar för att besluta om tillstånd att bedriva verksamhet enligt socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade samt godkännande att bedriva verksamhet inom skolväsendet enligt skollagen ska få ta ut en avgift för att pröva en ansökan. Detsamma gäller en kommun som handlägger ärenden om godkännande av en enskild som huvudman enligt skollagen. Regeringen, en kommun eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om avgifter.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen har föreslagit att en avgift endast ska tas ut för den del av tillståndsprövningen som utgörs av ägar- och ledningsprövning och att avgifter ska få tas ut även för tillsyn av att villkor för tillståndet alltjämt är uppfyllda. Utredningen har även föreslagit att en avgift ska tas ut vid en anmälan av förändringar i personkretsen.

Remissinstanserna: En övervägande del av de remissinstanser som yttrat sig över utredningens förslag avstyrker förslaget. *Företagarna*, *Svenska vård* och *Svenskt Näringsliv* anför att tillståndsproceduren i sig utgör ett inträdeshinder och att införandet av en skyldighet att betala en avgift försvårar inträdet ytterligare. Svenskt Näringsliv anser vidare att det saknas incitament till effektivare handläggning i en modell med avgiftsfinansiering.

Arbetsgivarföreningen Kfo anför att till synes små belopp snabbt blir höga för en verksamhet som bedrivs för ett fåtal personer. *Tillväxtverket* anför att det bör finnas en möjlighet till kostnadsdifferentiering, eftersom en tillståndsplikt annars kan försvåra för mindre företag, inte minst inom den idéburna sektorn. *Skolinspektionen* anser att en avgift för godkännandeförfarandet i sin helhet bör införas för att minska antalet ansökningar som aldrig leder till att någon skola startas. *Skolinspektionen* och *Skolverket* anser att det ska vara möjligt att ta ut avgift endast vid det första ansökningstillfället, eftersom en annan ordning riskerar att leda till att tillståndshavare låter bli att anmäla förändringar eller avstår från att genomföra förändringar som är ändamålsenliga för verksamheten. *Skolinspektionen* är vidare av samma skäl tveksam till ett införande av en avgift vid en anmälan om förändringar i personkretsen. *Skolinspektionen* avstyrker förslaget om avgifter för tillsyn då det enligt myndigheten är svårt att motivera att en viss del av dess tillsyn ska vara avgiftsbelagd, medan andra delar är avgiftsfria. Det kommer enligt myndigheten även att vara svårt att avgöra vilka kostnader som kan hänföras till de olika tillsynsupdragen.

Ägarprövningsutredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens förslag. Ägarprövningsutredningen har även föreslagit att en avgift ska tas ut vid anmälan av förändringar i personkretsen.

Remissinstanserna: En övervägande del av de remissinstanser som har yttrat sig över Ägarprövningsutredningens förslag, bl.a. *Socialstyrelsen*, *Karlstads kommun* och *Föreningen Sveriges Socialchefer*, tillstyrker eller har inga synpunkter på förslaget. *IVO* anser att även en ansökan om ändring av ett tillstånd borde omfattas av Ägarprövningsutredningens förslag om tillståndsavgifter. Bland andra *Ale* och *Norrköpings kommuner*

samt *Föreningen Jag* avstyrker Ägarprövningsutredningens förslag om avgifter. Ale kommun anser att det finns en risk att mindre kommuner behöver ta ut högre avgifter. Norrköpings kommun och *Föreningen Jag* anser att det finns en risk för att avgifterna vältras över på och drabbar kommunen, brukarna och eleverna.

Skälen för regeringens förslag: Avgiftsfinansiering av tillståndsprovningar finns inom en rad områden, bl.a. vid provningar av ansökningar om alkoholtillstånd och på apoteksområdet. I enlighet med vad som anförts i avsnitten 4.1 och 4.2 anser regeringen att utökade tillståndskrav för att bedriva verksamhet inom socialtjänsten och skolväsendet är nödvändiga. Regeringen anser att kostnaden som uppkommer med anledning av dessa krav bör bekostas av de enskilda aktörer som väljer att vara verksamma inom socialtjänsten och skolväsendet och, i den mån en övervältring av kostnaden sker, av de kommuner som väljer att använda sig av enskilda utförare. Regeringen anser därför, till skillnad från bl.a. *Ale* och *Norrköpings kommuner* samt *Föreningen Jag*, att provningen bör avgiftsfinansieras.

Utredningen har föreslagit att en avgift endast ska få tas ut för den del av tillståndsprovningen som utgörs av ägar- och ledningsprovning. Med anledning av *Skolinspektionens* synpunkter, och i enlighet med Ägarprövningsutredningens förslag, föreslår regeringen att en avgift ska införas för tillstånds- och godkännandeprovningen i dess helhet, vilket motverkar förekomsten av tillstånd som inte utnyttjas inom skolväsendet och socialtjänstområdet. Vidare innebär detta att kostnaderna för ägar- och ledningsprovningen inte behöver redovisas särskilt och separeras från tillstånds- och godkännandeprovningen i sin helhet.

Regeringen anser, i likhet med *IVO*, och till skillnad från Skolinspektionen och *Skolverket*, att även ansökningar som föranleds av ändringar i befintlig verksamhet bör vara avgiftspliktiga. Det är rimligt att exempelvis den som vill utvidga en befintlig verksamhet får stå för ansökningskostnaden på samma sätt som den som vill starta en helt ny verksamhet.

Mot bakgrund av vad Skolinspektionen anført om svårigheten att hålla isär kostnader, och med hänsyn till att avgifter införs för tillstånds- och godkännandeprovningen, anser regeringen att det för närvarande inte finns skäl att införa avgifter för tillsynen av om kraven på ägare och ledning är uppfyllda.

Svenskt Näringsliv anser att det saknas incitament till effektivare handläggning för myndigheterna i en modell med avgiftsfinansiering. Regeringen avser dock inte att låta myndigheterna disponera avgifterna själva. Det ankommer på *IVO* och Skolinspektionen att anpassa verksamheten efter de anslag som regeringen beslutar och de krav på effektiviseringar som regeringen ställer på myndigheterna, samt att utifrån detta ta ut de avgifter som krävs för att täcka kostnaderna för verksamheten. Vad gäller kommunerna är det dessa som kommer att besluta om och disponera avgifterna för ansökan om godkännande som huvudman för förskola och vissa fritidshem inom ramen för det kommunala självstyret. Kommunerna har redan i dag rätt att ta ut vissa avgifter. Vid beräkningen av avgifterna gäller självkostnadsprincipen för kommunerna. Till skillnad från

utredningens förslag innebär regeringens förslag att endast en tillståndsavgift införs och inte någon tillsynsavgift, vilket begränsar risken för en omfattande ärendehantering på den enskildes bekostnad.

Regeringen instämmer i vad *Tillväxtverket* har anfört om att avgifter bör kunna differentieras, och bedömer att avgiften därmed i normalfallet bör kunna bli lägre för en mindre omfattande verksamhet. Avgiftssättningen bör också så långt som möjligt vara transparent och preciserad på förhand så att företagen kan inkludera kostnaderna för att ansöka om tillstånd i sina kalkyler. Regeringen bedömer att avgifterna inte kommer att bli så pass höga att de utgör ett hinder för den som har för avsikt att bedriva en verksamhet långsiktigt.

Skolinspektionen anför att det finns en risk att huvudmän inte anmäler förändringar i personkretsen om de ska betala en anmälningssavgift, om det inte blir några följder om anmälan inte görs. Regeringen föreslår, mot bakgrund av de risker som Skolinspektionen påtalat, inte att någon särskild anmälningssavgift ska få tas ut vid anmälningar av förändringar i den berörda kretsen.

Förslagets konsekvenser för företag m.fl. utvecklas i avsnitt 6.2.

5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: De föreslagna ändringarna i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, socialtjänstlagen, offentlighets- och sekretesslagen samt skollagen ska träda i kraft den 1 januari 2019.

Aktörer som utför hemtjänstverksamhet eller verksamhet enligt 9 § 3–5 lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, och som påbörjat sådan verksamhet före ikraftträdandet, ska senast den 1 mars 2019 ansöka om tillstånd enligt respektive lag för att få fortsätta bedriva verksamheten. Påbörjad verksamhet utan tillstånd får endast bedrivas vidare fram till dess att ett slutligt beslut i ärendet har fått laga kraft.

Regeringens bedömning: Det finns inte behov av några övergångsbestämmelser i samband med införandet av nya krav på ägar- och ledningsprövning inom socialtjänsten och skolväsendet.

Utredningens förslag och bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning och delvis med regeringens förslag. Utredningen har föreslagit att datum för ikraftträdandet ska vara den 1 juli 2018.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft synpunkter på förslagen.

Skälen för regeringens förslag: I likhet med Ägarprövningsutredningen bedömer Valfärdsutredningen att det inte behövs övergångsbestämmelser i samband med införandet av nya krav på ägar- och ledningsprövning inom socialtjänsten och skolväsendet. Regeringen delar denna bedömning. Befintliga godkännanden och tillstånd behöver inte prövas på nytt. Kraven börjar emellertid gälla direkt efter ikraftträdandet. Detta innebär att det kan prövas om ägare och ledning uppfyller kraven

inom ramen för verksamhetstillsynen. Den som redan har ett godkännande eller ett tillstånd ska anmäla ändringar i den berörda kretsen av personer till tillsynsmyndigheterna (IVO, Skolinspektionen eller ansvarig kommun) direkt efter ikraftträdandet.

Den som bedriver hemtjänstverksamhet eller verksamhet enligt 9 § 3–5 LSS bör vara skyldiga att senast den 1 mars 2019 ansöka om tillstånd för att få fortsätta bedriva verksamheten. Påbörjad verksamhet utan tillstånd bör endast få fortsätta att bedrivas fram till dess att slutligt beslut i tillståndsärendet fått laga kraft.

6 Konsekvenser

6.1 Konsekvenser för brukare, elever och vårdnadshavare

<p>Regeringens bedömning: Förslagen har positiva effekter för brukare, elever och vårdnadshavare.</p>
--

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har lämnat synpunkter som är direkt hänförliga till bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Förslagen syftar till att de enskilda aktörer som bedriver eller avser att bedriva verksamhet inom välfärdssektorn ska ha goda förutsättningar och förmåga att leverera tjänster som uppfyller de uppställda kraven. Allmänhetens generella förtroende för offentliga institutioner och leveransen av välfärdstjänster har betydelse för samhällets funktion som helhet. Regeringen bedömer att förslagen kommer att ha positiva effekter för brukare, elever och vårdnadshavare samt ha betydelse för allmänhetens förtroende för välfärdssektorn.

IVO publicerade i juni 2016 rapporten Lämplig eller inte – det är prövningen, som behandlade myndighetens erfarenheter av tillämpningen av den lagändring som trädde i kraft 2013 om att den privata utföraren ska vara lämplig att bedriva verksamhet enligt LSS. I 7 av 55 ärenden återkallade IVO tillståndet, vilket motsvarade 13 procent av de granskade företagen. Sex av sju tillstånd återkallades med hänvisning till ekonomiska missförhållanden. Tillsynen genomfördes utifrån ett riskurval och inte ett slumpmässigt urval. IVO konstaterar i rapporten att Brottsförebyggande rådet och Inspektionen för socialförsäkringen har pekat ut assistansersättningen som ett riskområde och noterat att bidragsbrotten inom assistansersättningen är de mest organiserade. Det går därför inte att dra slutsatsen att regeringens förslag kommer att ha samma effekt inom samtliga de områden som förslagen omfattar.

Förslagen påverkar inte brukarnas, elevernas eller vårdnadshavarnas möjlighet att välja leverantör inom välfärdssektorn. Förslagen kan dock inledningsvis leda till att vissa enskilda aktörer upphör med sin verksamhet. Även om det kan vara förknippat med vissa problem att byta leverantör bedömer regeringen att de positiva effekterna av förslagen överväger de nackdelar som de eventuellt kan komma att medföra. På

längre sikt väntas förslagen säkerställa att aktörerna inom välfärdssektorn har ett långsiktigt intresse av att bedriva välfärdsverksamhet.

6.2 Konsekvenser för företag och organisationer

Regeringens bedömning: Förslagen innebär en viss administrativ belastning för företag och organisationer. Förslaget om tillståndsavgift bedöms i genomsnitt medföra en kostnad per ansökan på ca 25 500 kronor för en enskild utförare inom socialtjänsten och ca 27 500 kronor för en enskild huvudman inom skolväsendet. Förslagen kommer att bidra till att förbättra konkurrensvillkoren inom välfärdssektorn, bl.a. genom att förhindra att oseriösa aktörer verkar inom välfärdssektorn.

Utredningens bedömning: Överensstämmer inte med regeringens. Utredningen har föreslagit att en avgift endast ska tas ut för den del av tillståndsprövningen som utgörs av ägar- och ledningsprövning och att avgifter ska få tas ut även för tillsyn av att villkoren för tillståndet eller godkännandet fortlöpande är uppfyllda. Utredningen har därtill föreslagit att en avgift ska tas ut vid anmälningar av förändringar i personkretsen. Utredningens förslag innebär att aktörerna behöver betala fler avgifter än vad som blir följden av förslagen i denna lagrådsremiss. Genomsnittskostnaden för ansökan om tillstånd eller godkännande per aktör uppskattas dock bli lägre än enligt regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har lämnat synpunkter som är direkt hänförliga till utredningens bedömning i denna del.

Skälen för regeringens bedömning

Avgifter för tillståndsprövning

Regeringen föreslår att avgifter ska införas för tillståndsprövningen, se avsnitt 4.4. Det kommer innebära en engångskostnad för företag och andra enskilda som ansöker om godkännande att bedriva verksamhet inom skolväsendet eller som ansöker om tillstånd att bedriva verksamhet enligt SoL eller LSS. För de som ansöker om tillstånd att bedriva verksamhet enligt SoL eller LSS bedöms kostnaden för närvarande komma att uppgå till i genomsnitt ca 25 500 kronor per ansökan. För de som ansöker om godkännande för att bedriva verksamhet inom skolväsendet bedöms kostnaden uppgå till i genomsnitt ca 27 500 kronor per ansökan. Beräkningen baseras på de uppgifter som Skolinspektionen och IVO lämnat om den genomsnittliga kostnaden för ett tillståndsärende. Regeringen ser inte skäl att göra någon annan bedömning vad gäller kostnaden för ansökan om godkännande till en kommun som enskild huvudman för fristående förskolor och vissa fritidshem, än för övriga huvudmän inom skolväsendet. Uppskattningarna är gjorda utifrån att avgifterna sätts enligt principen om full kostnadstäckning.

Regeringen bedömer att de ekonomiska konsekvenserna är proportionerliga i förhållande till intresset av att införa förslagen. För framför allt små företag kan avgifterna i vissa fall vara förhållandevis betungande. Avgifterna bör dock kunna differentieras utifrån den kostnad som

tillståndsärendena genererar hos myndigheten eller kommunen, och bör därför i normalfallet bli lägre för en mindre omfattande verksamhet. Regeringen bedömer att avgifterna inte kommer att bli så pass höga att de utgör ett hinder för den som har för avsikt att bedriva en verksamhet långsiktigt.

Administrativa kostnader

För befintliga utförare inom socialtjänsten som väljer att ansöka om tillstånd, och för företag som vill börja bedriva sådan verksamhet som omfattas av förslaget om utökad tillståndsplikt inom socialtjänsten, kommer regeringens förslag att medföra en tillfällig administrativ belastning i form av framtagande av det underlag som krävs för en sådan ansökan. Av utredningens betänkande framgår att IVO skickade ut en enkät 2016 för att följa upp arbetsinsatsen för tillståndsansökningar. Ungefär hälften av de som svarade på enkäten hade lagt mindre än 20 timmar på processen, ca 29 procent hade lagt mindre än 40 timmar på processen och resterande 20 procent hade lagt mer än 40 timmar.

Den utökade tillståndsplikt som regeringen föreslår innebär dock en prövning av omständigheter och faktorer som utföraren även utan någon förändring måste kunna hantera för att bedriva verksamheten på ett godtagbart sätt. Regeringen bedömer därför att det bör vara möjligt, även för mindre utförare, att utan någon större administrativ börda ansöka om tillstånd och leva upp till kraven för att beviljas tillstånd. I enlighet med vad som anförts i avsnitt 6.1 anser regeringen att den utökade tillståndsplikten är angelägen både ur ett brukar- och ett medborgarperspektiv och att de höjda kraven för företagen är proportionerliga i förhållande till intresset av att införa förslagen.

På samma sätt som förslaget om utökad tillståndsplikt medför förslaget att det ska krävas insikt, lämplighet och ekonomiska förutsättningar att uppfylla de föreskrifter som gäller för verksamheten en viss ökad administrativ belastning för de enskilda aktörerna. Regeringen bedömer att denna belastning bör kunna hanteras av såväl större som mindre aktörer. Mot bakgrund av att det rör sig om skattefinansierad verksamhet som riktar sig till skyddsvärda grupper är förslagen angelägna och regeringen gör därför bedömningen att även konsekvenserna av dessa krav är proportionerliga i förhållande till intresset av att införa dem.

Regeringens förslag innebär att prövningen av kraven på tillräcklig insikt och lämplighet blir olika omfattande beroende på om huvudmannen eller utföraren är en juridisk eller fysisk person. Om huvudmannen eller utföraren är en juridisk person ska prövningen inkludera en viss angiven personkrets. Hur omfattande prövningen blir beror på hur den juridiska personen är organiserad, t.ex. hur många ledamöter som sitter i ett bolags styrelse. Prövningens omfattning kan få konsekvenser för den administrativa belastningen för den som ansöker om tillstånd eller godkännande. Regeringen bedömer att detta framför allt kommer att få konsekvenser för större företag, med komplicerade ägarstrukturer, och att dessa företag har resurser och kompetens för att hantera detta.

Övriga konsekvenser

Sannolikt kommer det att finnas befintliga utförare inom socialtjänsten som väljer att inte ansöka om tillstånd och utförare vars ansökningar kommer att avslås för att de inte uppfyller de ställda kraven. Enskilda utförare som utan anmärkning bedrivit verksamhet med hemtjänst eller verksamhet enligt LSS torde i de flesta fall anses uppfylla kraven. Regeringen bedömer därför att merparten av de utförare som i dag bedriver verksamhet kommer att kunna göra det även efter att förslagen trätt i kraft.

Regeringen bedömer att förslagen generellt sett kommer att bidra till att förbättra konkurrensvillkoren inom välfärdssektorn, genom att förhindra att oseriösa aktörer eller aktörer med bristfälliga förutsättningar etablerar sig eller verkar inom välfärdssektorn. Därigenom blir också villkoren på marknaden mer likvärdiga, vilket skapar förutsättningar för en sund konkurrens.

6.3 Konsekvenser för staten

6.3.1 Statens skolinspektion

Regeringens bedömning: För Statens skolinspektion bedöms förslagen medföra en engångskostnad samt årligen tillkommande kostnader för ägar- och ledningsprovningen och för tillsyn av att kraven fortlöpande är uppfyllda.

Utredningens bedömning: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen har bedömt att Skolinspektionens tillkommande kostnader är lägre.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har lämnat synpunkter som är direkt hänförliga till bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Regeringen bedömer att förslagen kommer att medföra högre kostnader för Skolinspektionen än vad utredningen bedömt. Det beror delvis på att uppstartskostnader avseende bl.a. it, informationsinsatser samt framtagande av nya mallar och blanketter tillkommer utöver de kostnader som utredningen beaktat. Regeringen bedömer att dessa kostnader uppgår till 4,5 miljoner kronor. Skolinspektionen har även uppdaterat sina beräkningar av handläggningskostnaderna jämfört med de beräkningar som utredningen har utgått från, och som ursprungligen lämnades till Ägarprovningens utredningen. Kostnaderna har indexuppräknats och Skolinspektionen har reviderat sin bedömning av tillkommande tid för tillsyn vid ändringar i personkretsen. Regeringen bedömer utifrån de uppdaterade beräkningarna att provningen av kraven på insikt, lämplighet och ekonomiska förutsättningar att uppfylla de föreskrifter som gäller för verksamheten inom ramen för godkännandeprovningen medför tillkommande kostnader om ca 1,4 miljoner kronor årligen för myndigheten. De tillkommande kostnaderna för tillsynen av de nya kraven uppskattas till 3,2 miljoner kronor årligen.

Regeringen föreslår att Skolinspektionen ska ges möjlighet att ta ut en avgift för provningen av godkännanden av enskilda (se avsnitt 4.4).

6.3.2 Inspektionen för vård och omsorg

Regeringens bedömning: För Inspektionen för vård och omsorg bedöms förslagen medföra en engångskostnad samt årligen tillkommande kostnader för tillståndsprovning och tillsyn.

Utredningens bedömning: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen har bedömt att de tillkommande kostnaderna för IVO kommer vara lägre.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har lämnat synpunkter som är direkt hänförliga till bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Förslagen medför ökade kostnader för IVO, framför allt för provning av tillstånd för hemtjänst samt för insatser som avser ledsagarservice, kontaktperson och avlösarservice enligt LSS. Förslagen medför även kostnader för provning av kraven på insikt, lämplighet och ekonomiska förutsättningar att uppfylla de föreskrifter som gäller för verksamheten samt tillsyn av dessa krav. Utredningen bedömer att förslagen medför uppstartskostnader för IVO avseende it-kostnader, utbildning m.m. om totalt 3 miljoner kronor. Därutöver tillkommer en engångskostnad för provning av verksamheter som blir tillståndspliktiga samt en årlig tillkommande kostnad för tillståndsprovning och tillsyn. Regeringen bedömer att dessa kostnader kommer att bli högre än vad som framgår av utredningens beräkningar. IVO har under hösten 2016 utvecklat arbetet med den lämplighetsprovning som görs enligt nuvarande regelverk i LSS och har sedan årsskiftet 2016/17 ett nytt arbetssätt och ny kompetens på plats. Erfarenheten från detta arbete tyder på att mer handläggningstid kommer att krävas än vad utredningen utgår ifrån. I utredningens beräkningar ingår inte heller kostnaden för handläggning av ansökningar som föranleds av ändringar i befintlig verksamhet. Vidare uppgår antalet verksamheter som bedriver hemtjänst till ca 1 250 stycken enligt uppdaterade uppgifter från IVO, i stället för 1 000 verksamheter som utredningen utgått ifrån. Regeringen bedömer mot denna bakgrund att engångskostnaden för provning av verksamheter som blir tillståndspliktiga kommer uppgå till ca 55,4 miljoner kronor. Regeringen bedömer vidare att den årliga tillkommande kostnaden för tillståndsprovning kommer uppgå till 28,4 miljoner kronor och för tillsyn till 10,4 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att IVO ska ges möjlighet att ta ut en avgift för tillståndsprovningen, se avsnitt 4.4.

6.3.3 Domstolar och övriga statliga myndigheter

Regeringens bedömning: Kostnaderna för Sveriges Domstolar bedöms öka. Förslagen kan även medföra en viss kostnadsökning för Polismyndigheten, Skatteverket och Kronofogdemyndigheten.

Utredningens bedömning: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen har bedömt att eventuella kostnadsökningar för domstolarna rymms inom deras nuvarande anslagsram.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Stockholm* anser att utredningens bedömning är alltför försiktig vad gäller antalet mål och kostnaderna för

domstolarna. *Domstolsverket* bedömer att förslagen om ägarprövning kommer leda till en kostnadsökning för Sveriges Domstolar om ca 500 000 kronor per år.

Skälen för regeringens bedömning: Förslagen om utökad tillståndsplikt inom socialtjänsten samt kraven på insikt, lämplighet och ekonomiska förutsättningar att uppfylla de föreskrifter som gäller för verksamheten inom socialtjänsten och skolväsendet kan leda till att antalet överklaganden ökar. Det gäller såväl i tillstånds- och godkännanderenden som i tillsynsrenden. Regeringen ser inte skäl att ifrågasätta Domstolsverkets uppskattning att det kommer leda till en kostnadsökning för Sveriges Domstolar om ca 500 000 kronor per år.

Eftersom IVO, Skolinspektionen och kommunerna kan komma att begära utdrag från belastningsregistret, både i samband med tillståndsprövning och i sin tillsyn, medför förslagen en viss kostnadsökning för Polismyndigheten. Det är svårt att med säkerhet bedöma antalet utdrag, eftersom detta är beroende av hur respektive myndighet väljer att organisera sin tillsyn. Regeringen avser dock att följa utvecklingen av antalet registerutdrag.

Skolinspektionen, IVO och kommunerna kan komma att behöva inhämta information från Skatteverket och Kronofogdemyndigheten vid sin godkännande- och tillståndsprövning och i sin tillsyn, vilket kan innebära viss kostnadsökning för dessa myndigheter. Regeringen avser att återkomma om finansiering av eventuellt ökade kostnader i framtida ekonomiska propositioner.

6.4 Konsekvenser för kommunerna

6.4.1 Den kommunala självstyrelsen

Regeringens bedömning: Förslagets inverkan på den kommunala självstyrelsen är begränsade och nödvändiga för att säkerställa att barn och deras vårdnadshavare erbjuds en kvalitativ och långsiktig verksamhet, samt för att förhindra att oseriösa huvudmän etablerar sig inom förskola och fritidsverksamhet.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har lämnat synpunkter som är direkt hänförliga till bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Regeringens förslag om krav på insikt, lämplighet och ekonomiska förutsättningar att uppfylla de föreskrifter som gäller för verksamheten innebär att kommunerna åläggs att bedöma ytterligare omständigheter inom ramen för godkännandeprovningen och tillsynen av förskolor och vissa fritidshem. Regeringen bedömer därför att förslagen innebär en inskränkning i den kommunala självstyrelsen. Eftersom kommunerna redan i dag genomför provningar av detta slag och utövar tillsyn är dock de inskränkande effekterna begränsade.

Syftet med förslagen är att säkerställa att barn och deras vårdnadshavare erbjuds en kvalitativ och långsiktig verksamhet samt att förhindra att oseriösa huvudmän etablerar sig inom förskolan och fritidsverksamheten

och därigenom säkerställa allmänhetens generella förtroende för välfärdssektorn.

För sådan verksamhet enligt SoL som är tillståndspliktig för enskilda utförare finns en motsvarande anmälningsplikt till IVO för verksamhet som kommunerna bedriver i egen regi. Att tillståndsplikten för enskilda utförare utökas till att även omfatta hemtjänstverksamhet medför således även en motsvarande anmälningsplikt för kommunerna. Eftersom en kommuns hemtjänstverksamhet är att anse som en och samma verksamhet behöver den bara anmälas en gång. Det ger i gengäld IVO en överblick över vilka kommuner som bedriver hemtjänstverksamhet i egen regi. Regeringen bedömer att detta endast får en marginell påverkan på kommunerna såväl organisatoriskt som ekonomiskt.

Enligt regeringens mening utgör den föreslagna regleringen det mest effektiva sättet för att uppnå syftet med förslagen. Det bedöms inte heller finnas något mindre ingripande sätt att uppnå detta syfte. Förslagen kan därför inte anses gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå syftet.

6.4.2 Kostnader och intäkter för kommunerna

Regeringens bedömning: Kommunernas kostnader för prövning av enskilda som huvudmän för förskolor och vissa fritidshem bedöms öka med ca 4,1 miljoner kronor per år. Kommunernas kostnader för tillsynen bedöms öka med ca 15,8 miljoner kronor per år.

Utredningens bedömning: Överensstämmer inte med regeringens. Utredningen har bedömt kommunernas tillkommande kostnader till totalt ca 8,6 miljoner kronor per år.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har lämnat synpunkter som är direkt hänförliga till utredningens bedömning i denna del.

Skälen för regeringens bedömning: Kravet på att kommuner ska göra en ägar- och ledningsprövning av enskilda som huvudmän för fristående förskolor och vissa fritidshem innebär ett nytt åliggande. Regeringen bedömer i avsnitt 6.3.1 att förslagen kommer att medföra högre kostnader för Skolinspektionen än vad utredningen bedömt. Regeringen bedömer därför att förslaget även kommer medföra högre kostnader för kommunerna än vad utredningen bedömt. Regeringen uppskattar den totala kostnadsökningen för godkännandeprovningen till ca 4,1 miljoner kronor per år. Den tillkommande årliga merkostnaden för tillsynen bedöms till ca 15,8 miljoner kronor per år för kommunerna som kollektiv. Regeringen föreslår i avsnitt 4.4 att kommunerna ges rätt att finansiera de tillkommande kostnaderna genom avgifter.

Kommunerna ansvarar för att erbjuda invånarna utbildning inom skolväsendet för barn och unga samt socialtjänst till de som är berättigade till det. Om enskilda huvudmän upphör med sin verksamhet kan kommunerna med kort varsel behöva ta över ansvaret för att tillhandahålla tjänster till brukare, barn och elever, vilket kan generera tillfälliga kostnader för kommunerna.

Syftet med regeringens förslag är bl.a. att förhindra att oseriösa aktörer med bristfällig kompetens etablerar sig på marknaden samt att säkerställa att de privata aktörerna har ekonomiska förutsättningar för att bedriva

verksamheten. Regeringen bedömer i avsnitt 6.1 att förslagen på sikt kan bidra till att enskilda utförare i mindre utsträckning jämfört med i dag lämnar marknaden. I enlighet med vad som anförts i samma avsnitt kan dock förslagen under en övergångsperiod leda till att vissa enskilda huvudmän väljer att eller måste lämna marknaden. Kommunerna behöver därför inledningsvis ha viss ökad beredskap för att ta över ansvaret för att i egen regi svara för välfärdstjänster till brukare, barn och elever.

I sammanhanget bör framhållas att det redan i dag förekommer att verksamheter läggs ned, bl.a. till följd av förändringar i brukar- och elevunderlag eller konkurser. Det är svårt att i förväg bedöma i vilken omfattning detta kan komma att påverkas av de aktuella förslagen. Regeringen kommer att följa utvecklingen.

6.5 Konsekvenser för brottsligheten

Regeringens bedömning: Förslagen kan bidra till att minska förekomsten av kriminalitet inom välfärdssektorn.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har lämnat synpunkter som är direkt hänförliga till utredningens bedömning i denna del.

Skälen för regeringens bedömning: Skolinspektionen, kommunerna och IVO kommer att kunna avslå ansökningar och återkalla godkännanden och tillstånd om en enskild aktör inte visar sig vara lämplig att bedriva viss verksamhet. Regeringens förslag i denna lagrådsremiss syftar bl.a. till att försvåra för oseriösa aktörer att etablera sig och verka inom välfärdssektorn. På längre sikt förväntas förslagen kunna medverka till att förhindra att oseriösa och kriminella personer bedriver verksamhet i välfärdssektorn. Sammantaget bedömer regeringen att förslagen kan bidra till att minska förekomsten av kriminalitet inom välfärdssektorn.

6.6 Konsekvenser för sysselsättningen och den offentliga servicen i olika delar av landet

Regeringens bedömning: Förslagen påverkar inte sysselsättningen eller den offentliga servicen i olika delar av landet.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har lämnat synpunkter på utredningens bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Regeringens förslag kan i viss utsträckning komma att påverka antalet enskilda huvudmän och utförare inom välfärdssektorn. Förslagen påverkar dock inte efterfrågan på välfärdstjänsterna och kommunerna har alltjämt det yttersta ansvaret för att tjänsterna tillhandahålls samt för finansieringen av dessa. Regeringen bedömer därför att förslagen inte kommer att leda till några märkbara förändringar av sysselsättningsgraden eller ha några effekter för den offentliga servicen i olika delar av landet.

6.7 Konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män och de integrationspolitiska målen

Regeringens bedömning: Förslagen påverkar sammantaget inte jämställdheten mellan kvinnor och män eller de integrationspolitiska målen.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har lämnat synpunkter på utredningens bedömning i denna del.

Skälen för regeringens bedömning: En förutsättning för en reell jämställdhet mellan kvinnor och män är att den offentligt finansierade välfärden fungerar väl. Regeringen bedömer i avsnitt 6.1 att förslagen kommer att ha positiva effekter för brukare, elever och föräldrar samt ha betydelse för allmänhetens förtroende för välfärdssektorn. Kvinnor använder välfärdstjänster i större utsträckning än män och kommer därmed att gynnas i högre utsträckning än män av förslagen.

Kvinnor utgör också en större andel av de sysselsatta i välfärden. Regeringen bedömer dock i avsnitt 6.6 att förslagen inte kommer att påverka sysselsättningen.

Andelen kvinnor som startar, leder och driver företag inom välfärden är större än andelen män som driver företag på dessa områden. Kvinnor kommer därmed att i högre utsträckning än män att påverkas av införandet av avgifter inom området. Kvinnor tenderar också att driva mindre företag än män. Regeringen beskriver i avsnitt 6.2 vad förslagen bedöms få för effekter på små och stora företag.

Sammantaget bedömer regeringen att förslagen inte kommer att påverka jämställdheten mellan kvinnor och män. Regeringen bedömer inte heller att förslagen kommer påverka de integrationspolitiska målen.

7 Författningskommentar

7.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

13 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

I paragrafens *andra stycke* införs i en ny *punkt 1* ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgifter för ansökningar enligt 20 a §.

I en ny *punkt 2* utökas bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer till att även omfatta att meddela föreskrifter om villkoret om ekonomiska förutsättningar i 23 a §. De tillkommande villkor som uppställs i 23 § andra och tredje stycket för att beviljas tillstånd omfattas också av bemyndigandet. Det kan exempelvis vara fråga om

föreskrifter om närmare krav på vilken erfarenhet eller utbildning som ska krävas för att beviljas tillstånd.

20 a §

Paragrafen är ny och behandlas i avsnitt 4.4.

Genom regleringen i paragrafen ges IVO möjlighet att ta ut en avgift för sin tillståndsprövning. Denna prövning omfattar även tillståndsansökningar som föranleds av förändringar av befintlig verksamhet. Avgift kan således även tas ut vid ansökningar om tillstånd att förändra en enskild verksamhet så att den inte längre motsvarar det meddelade tillståndet enligt 10 § förordningen (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Utgångspunkten vid beräkningen av avgifterna ska vara full kostnads-täckning, dvs. att avgifterna ska beräknas så att de täcker myndighetens kostnader för att pröva ansökningarna vid tillståndsprövning, inklusive de nya kraven i 23 § andra och tredje styckena och 23 a §.

Avgifterna bör differentieras beroende på hur omfattande den verksamhet som ansökan avser är, så att det finns ett samband mellan den avgift som myndigheten tar ut och kostnaden för prövningen av ärendet.

23 §

Paragrafen behandlas i avsnitten 4.1 och 4.2.

I paragrafen införs utökade och förändrade krav för tillstånd att bedriva sådan verksamhet som avses i 9 § punkterna 2–10.

I *första stycket* utökas kravet på tillstånd till att även omfatta ledsagar-service, biträde av kontaktperson och avlösarservice i hemmet.

I *andra stycket* justeras kraven på den enskilde. Denne eller dess företrädare, om verksamheten bedrivs av en juridisk person, ska genom erfarenhet eller på annat sätt ha förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Utöver kunskap om innehållet i LSS omfattar kravet på insikt även kunskap om bl.a. de arbetsrättsliga och arbetsmiljörättsliga regler som reglerar verksamheten. Vidare krävs att den som söker tillstånd kan visa att den har kunskap om de ekonomiska regelverk som styr associationsformen, exempelvis reglerna i ÅRL och ABL. Kunskapen kan visas exempelvis genom en redogörelse för erfarenhet av liknande verksamhet eller utbildning på området.

Bedömningen av om kravet på insikt är uppfyllt ska ske samlat för hela den berörda kretsen, dvs. kravet ska i ett aktiebolag vara uppfyllt av styrelsen, den verkställande direktören och ägarna sammantaget. I ett handelsbolag ska kraven uppfyllas av bolagsmännen och eventuella kommanditdelägare gemensamt. I en ekonomisk eller ideell förening ska kraven vanligtvis uppfyllas av styrelsen. Det krävs alltså inte att samtliga personer i den berörda kretsen har kunskapen, utan endast att den sökande kan visa att kunskapen finns representerad inom kretsen.

I *andra stycket punkt 2* tas kravet på att styrelseledamöter och suppleanter ska ha en väsentlig gemenskap med den juridiska personen för att omfattas av bestämmelsen bort.

Alla personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten omfattas vidare enligt den nya *punkt 4* av prövningen. Det krävs alltså inte att ägaren har ett bestämmande inflytande över verksamheten, utan även minoritetsägare kan omfattas av prövningen. Regleringen är dock inte avsedd att träffa samtliga ägare; det krävs är att ägandet ger ett väsentligt inflytande över verksamheten. Eftersom ägande kan struktureras på många olika sätt måste bedömningen av vem som har ett väsentligt inflytande göras samlat utifrån alla omständigheter i det enskilda fallet. Hur ägarförhållandena ser ut i övrigt kan påverka vilket inflytande en delägare har över verksamheten. Som en huvudregel kan dock med ägare som har ett väsentligt inflytande i ett aktiebolag avses ägare som representerar mer än 10 procent av det röstberättigade aktiekapitalet. Om verksamheten bedrivs av en fysisk person ska endast han eller hon prövas. Föreningar och stiftelser har inga ägare varför prövningen där som utgångspunkt kommer att omfatta styrelsen.

I det nya *tredje stycket* anges att den enskilde, eller i fråga om en juridisk person var och en av företrädarna för denna, även i övrigt ska bedömas vara lämplig. Viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse ska beaktas vid lämplighetsprövningen.

Vid bedömningen ska ekonomisk skötsamhet vägas in, dvs. att de uppräknade personerna skött redovisning, betalning av skatter och arbetsgivaravgifter m.m. eller om de exempelvis varit föremål för konkurs eller näringsförbud. Vid bedömningen ska hänsyn även tas till brottslighet av förmögenhetsrättslig karaktär. Även begångna vålds- och sexualbrott bör kunna vägas in vid en prövning. Enbart den omständigheten att en person har dömts för ett brott ska dock inte per automatik innebära att lämplighetskravet inte anses uppfyllt, utan prövningen ska göras utifrån den verksamhet som ska bedrivas och omständigheterna i det enskilda fallet. Tillståndsmyndigheten ska göra en samlad bedömning av alla omständigheter, såsom exempelvis hur långt tillbaka i tiden brottet begicks, brottets beskaffenhet och hur sökanden har uppträtt därefter.

Om företrädarna tidigare drivit en verksamhet vars tillstånd har återkallats, om verksamhet bedrivits olagligen eller om ansvarig myndighet i samband med sin tillsyn funnit allvarliga brister i verksamheten kan det också påverka bedömningen av företrädarnas lämplighet.

23 a §

Paragrafen är ny och behandlas i avsnitt 4.2.

I paragrafen införs ett krav på att den enskilde ska ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Kravet gäller under hela den tid då verksamheten bedrivs. I kravet på ekonomiska förutsättningar ligger att verksamheten ska bedrivas på ett sätt som innebär att den bär sina kostnader och att det finns ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar. Om verksamheten visar ett underskott är detta endast godtagbart om det finns fonderade eller andra medel, exempelvis en bankgaranti, tillgängliga för att hantera underskottet. En ekonomisk prognos som visar att det finns förutsättningar att inom skäligen tid nå ett

överskott kan också vara en indikation på att kravet är uppfyllt. Om det är fråga om ett bolag som ingår i en koncern bör det även beaktas om ekonomin i koncernen som helhet påverkar aktörens ekonomiska förutsättningar.

23 b §

Paragrafen är ny och behandlas i avsnitt 4.3.

Genom paragrafen införs en skyldighet för tillståndshavaren att anmäla förändringar i den krets av personer som avses i 23 § till IVO.

Syftet med att ändringar i den berörda kretsen ska anmälas är att underlätta för myndigheternas tillsyn. Anmälan ska ske senast en månad efter förändringen, dvs. när en person exempelvis valts, utsetts eller avgått från sitt uppdrag. Det finns dock inte något hinder mot att en anmälan görs i förväg.

26 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

I paragrafens *första stycke* införs hänvisningar till de nya kraven i 23, 23 a och 23 b §§. Ändringen innebär att tillsynen som utförs av IVO även omfattar att tillståndshavarna fortlöpande uppfyller de aktuella kraven.

IVO kan därmed i sin tillsyn följa upp att aktörerna lever upp till kraven på insikt och lämplighet och att de har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

26 f §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

IVO ges genom ändringen i *första stycket* möjlighet att förelägga tillståndshavaren att avhjälpa brist i fråga om kraven på insikt, erfarenhet och lämplighet eller kravet på ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Inspektionen ges också möjlighet att förelägga tillståndshavaren om en förändring i kretsen av personer som avses i 23 § inte har anmälts.

I paragrafens *andra stycke* görs en följdändring med anledning av att regleringen i 23 § tredje stycket flyttas till ett nytt fjärde stycke.

26 g §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

I det nya *fjärde stycket* införs en bestämmelse enligt vilken ett tillstånd att bedriva verksamhet får återkallas utan föregående föreläggande om tillståndshavaren inte uppfyller kraven i 23 § andra och tredje styckena eller 23 a §. Bestämmelsen är främst avsedd att användas om tillståndshavaren saknar rättslig eller faktiskt möjlighet att åtgärda de brister som aktualiserat frågan om återkallelse av tillståndet, och därmed saknar förutsättningar att följa ett föreläggande.

Tillståndshavaren kan t.ex. sakna förutsättningar att följa ett föreläggande om denne är försatt i konkurs eller uppvisar kraftigt vikande ekonomiska förutsättningar och inte har någon möjlighet att avhjälpa bristen. Utrymmet för tillståndshavaren att följa ett föreläggande kan också vara mycket begränsat eller obefintligt om tillståndshavaren exempelvis är ett aktiebolag där samtliga aktier övergått till en person som bedöms vara olämplig att bedriva den aktuella verksamheten.

Tillståndshavaren ska dock ges tillfälle att yttra sig över vad som anförs som skäl för återkallelse innan ett sådant beslut fattas.

27 §

I paragrafens *första stycke* görs en följdändring i *punkt 6* med anledning av att 23 d § byter beteckning till 23 f §.

I paragrafens *tredje stycke* görs en följdändring med anledning av att 23 c § byter beteckning till 23 e §.

I paragrafens *femte stycke* görs en språklig ändring.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna behandlas i avsnitt 5.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2019. Den som före ikraftträdandet påbörjat sådan verksamhet som avses i 9 § 3–5 ska senast den 1 mars 2019 ansöka om tillstånd enligt denna lag för att få fortsätta bedriva verksamheten. Påbörjad verksamhet utan tillstånd får endast fortsätta att bedrivas fram till dess att slutligt beslut i ärendet fått laga kraft.

7.2 Förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

7 kap.

1 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.1.

I paragrafen införs ändringar av tillståndsplikten. I paragrafens *första stycke* har en ny *punkt 6* förts in. I punkten uppställs ett krav på tillstånd för att bedriva hemtjänstverksamhet. Begreppet hemtjänst finns redan i dag i SoL, men definieras inte där. Inte heller i övrigt finns det någon legaldefinition av begreppet. SoL vilar på utgångspunkten att det är den enskildes behov som utgör utgångspunkten för vilken insats som ska beviljas. Hemtjänst syftar till att göra det möjligt för den enskilde att bo kvar i det egna hemmet eller boendet. Vilka insatser som anses utgöra hemtjänst beror alltså på syftet med insatsen.

I *andra stycket* har hemtjänst lagts till i uppräkningsdelen av sådan verksamhet som en kommun eller ett landsting ska anmäla till IVO innan den påbörjas.

2 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.2.

I paragrafen införs utökade krav, utöver det som följer av nuvarande första stycket, för tillstånd att bedriva sådan verksamhet som avses i 1 §.

I det nya *andra stycket* justeras kraven på den enskilde. Denne eller dess företrädare, om verksamheten bedrivs av en juridisk person, ska genom erfarenhet eller på annat sätt ha förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Utöver kunskap om innehållet i SoL omfattar kravet på insikt även kunskap om bl.a. de arbetsrättsliga och arbetsmiljörättsliga regler som reglerar verksamheten. Vidare krävs att den som söker tillstånd kan visa att den har kunskap om de ekonomiska regelverk som styr associationsformen, exempelvis reglerna i ÅRL och ABL. Kunskapen kan exempelvis visas genom en redogörelse för erfarenhet av liknande verksamhet eller utbildning på området.

Bedömningen ska ske samlat för hela den berörda kretsen i *punkt 1–4*, dvs. kravet ska i ett aktiebolag vara uppfyllt av styrelsen, den verkställande direktören och ägarna sammantaget. I ett handelsbolag ska kraven uppfyllas av bolagsmännen och eventuella kommanditdelägare gemensamt. I en ekonomisk eller ideell förening ska kraven vanligtvis uppfyllas av styrelsen. Det krävs alltså inte att samtliga personer i den berörda kretsen har kunskapen, utan endast att den sökande kan visa att kunskapen finns representerad inom kretsen.

Utöver vd kan det även bli aktuellt att pröva annan som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten. Kravet är avsett att motsvara den krets som anges i nuvarande 23 § andra stycket 1 LSS. För en närmare beskrivning hänvisas till förarbetena till denna bestämmelse (prop. 2012/13:1 utg.omr. 9 avsnitt 7.16.3). Det ska dock vara fråga om en ledande funktion på motsvarande nivå som en vd, exempelvis en förvaltare, eller någon som inte har en sådan formell ställning men i praktiken utövar ett motsvarande inflytande. En anställd med arbetsledande funktion som exempelvis en föreståndare ingår inte i prövningen, om det inte finns andra omständigheter som talar för det.

Alla personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten omfattas av prövningen. Det krävs alltså inte att ägaren har ett bestämmande inflytande över verksamheten, utan även minoritetsägare kan omfattas av prövningen. Regleringen är dock inte avsedd att träffa samtliga ägare; det krävs är att ägandet ger ett väsentligt inflytande över verksamheten. Eftersom ägande kan struktureras på många olika sätt måste bedömningen av vem som har ett väsentligt inflytande göras samlat utifrån alla omständigheter i det enskilda fallet. Hur ägarförhållandena ser ut i övrigt kan påverka vilket inflytande en delägare har över verksamheten. Som en huvudregel kan dock med ägare som har ett väsentligt inflytande i ett aktiebolag avses ägare som representerar mer än 10 procent av det röstberättigade aktiekapitalet. Om verksamheten bedrivs av en fysisk person ska endast han eller hon prövas. Föreningar och stiftelser har inga ägare varför prövningen där som utgångspunkt kommer att omfatta styrelsen.

I det nya *tredje stycket* anges att sökanden, eller i fråga om en juridisk person var och en av företrädarna för denna, även i övrigt ska bedömas vara lämplig. Viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse ska beaktas vid lämplighetsprövningen.

Vid bedömningen ska ekonomisk skötsamhet vägas in, dvs. att de uppräknade personerna skött redovisning, betalning av skatter och arbetsgivaravgifter m.m. eller om de exempelvis varit föremål för konkurs eller näringsförbud. Vid bedömningen ska hänsyn även tas till brottslighet av förmögenhetsrättslig karaktär. Även begångna vålds- och sexualbrott bör kunna vägas in vid en prövning. Enbart den omständigheten att en person har dömts för ett brott ska dock inte per automatik innebära att lämplighetskravet inte anses uppfyllt, utan prövningen ska göras utifrån den verksamhet som ska bedrivas och omständigheterna i det enskilda fallet. Tillståndsmyndigheten ska göra en samlad bedömning av alla omständigheter, såsom exempelvis hur långt tillbaka i tiden brottet begicks, brottets beskaffenhet och hur sökanden har uppträtt därefter.

Om företrädarna tidigare drivit en verksamhet vars tillstånd har återkallats, om verksamhet bedrivits olagligen eller om ansvarig myndighet i samband med sin tillsyn funnit allvarliga brister i verksamheten kan det också påverka bedömningen av företrädarnas lämplighet.

I ett nytt *fjärde stycke* införs ett krav på att den enskilde ska ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Kravet gäller under hela den tid då verksamheten bedrivs. I kravet på ekonomiska förutsättningar ligger att verksamheten ska bedrivas på ett sätt som innebär att den bär sina kostnader och att det finns ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar. Om verksamheten visar ett underskott är detta endast godtagbart om det finns fonderade eller andra medel, exempelvis en bankgaranti, tillgängliga för att hantera underskottet. En ekonomisk prognos som visar att det finns förutsättningar att inom skälig tid nå ett överskott kan också vara en indikation på att kravet är uppfyllt. Om det är fråga om ett bolag som ingår i en koncern bör det även beaktas om ekonomin i koncernen som helhet påverkar aktörens ekonomiska förutsättningar.

I *sjätte stycket* görs en språklig ändring.

2 a §

Paragrafen är ny och behandlas i avsnitt 4.3.

Genom paragrafen införs en skyldighet för tillståndshavaren att anmäla förändringar i den krets av personer som avses i 2 § till IVO.

Syftet med att ändringar av personer i den berörda kretsen ska anmälas är att underlätta för myndigheternas tillsyn. Anmälan ska ske senast en månad efter förändringen, dvs. när en person exempelvis valts, utsetts eller avgått från sitt uppdrag. Det finns dock inte något hinder mot att en anmälan görs i förväg.

2 b §

Paragrafen är ny och behandlas i avsnitt 4.4.

Genom regleringen i paragrafen ges IVO möjlighet att ta ut en avgift för sin tillståndsprövning. Denna prövning omfattar även tillståndsansökningar som föranleds av förändringar av befintlig verksamhet. Avgift kan således även tas ut vid sådana ansökningar som avses i 2 § sjätte stycket.

Utgångspunkten vid beräkningen av avgifterna ska vara full kostnads-täckning, dvs. att avgifterna ska beräknas så att de täcker myndighetens kostnader för att pröva ansökningarna vid tillståndsprövning, inklusive de nya kraven i 2 §.

Avgifterna bör differentieras beroende på hur omfattande den verksamhet som ansökan avser är, så att det finns ett samband mellan den avgift som myndigheten tar ut och kostnaden för prövningen av ärendet.

13 kap.

8 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

IVO ges i *första stycket* möjlighet att förelägga tillståndshavaren att avhjälpa en brist i fråga om kraven på insikt, erfarenhet och lämplighet eller kravet på ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Inspektionen ges också möjlighet att förelägga tillståndshavaren om en förändring av personer i den berörda kretsen inte anmälts. I paragrafen fastslås även att ett föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som inspektionen anser nödvändiga för att en brist ska kunna avhjälpas.

9 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

I ett nytt *tredje stycke* införs en bestämmelse enligt vilken ett tillstånd att bedriva verksamhet får återkallas utan föregående föreläggande om tillståndshavaren inte uppfyller kraven i 7 kap. 2 § andra, tredje och fjärde styckena. Bestämmelsen är främst avsedd att användas om tillståndshavaren saknar rättslig eller faktiskt möjlighet att åtgärda de brister som aktualiserat frågan om återkallelse av tillståndet, och därmed saknar förutsättningar att följa ett föreläggande.

Tillståndshavaren kan t.ex. sakna förutsättningar att följa ett föreläggande om denne är försatt i konkurs eller uppvisar kraftigt vikande ekonomiska förutsättningar och inte har någon möjlighet att avhjälpa bristen. Utrymmet för tillståndshavaren att följa ett föreläggande kan också vara mycket begränsat eller obefintligt om tillståndshavaren exempelvis är ett aktiebolag där samtliga aktier övergått till en person som bedöms vara olämplig att bedriva den aktuella verksamheten.

Tillståndshavaren ska dock ges tillfälle att yttra sig över vad som anförs som skäl för återkallelse innan ett sådant beslut fattas.

16 kap.

10 a §

Paragrafen är ny och behandlas i avsnitt 4.3.

I paragrafen bemyndigas i *punkt 1* regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om villkor för tillstånd enligt 7 kap. 2 § andra, tredje och fjärde styckena. Föreskrifterna kan exempelvis avse närmare krav på vilken erfarenhet eller utbildning som ska krävas för att beviljas tillstånd, eller hur den enskilde ska visa att denne har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

I *punkt 2* införs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgifter för ansökningar enligt 7 kap. 2 b §.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna behandlas i avsnitt 5.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2019. Den som före ikraftträdandet påbörjat hemtjänstverksamhet ska senast den 1 mars 2019 ansöka om tillstånd enligt denna lag för att få fortsätta bedriva verksamheten. Påbörjad verksamhet utan tillstånd får endast fortsätta att bedrivas fram till dess att slutligt beslut i ärendet fått laga kraft.

7.3 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

26 kap.

4 §

I paragrafens *första stycke* görs en följdändring med anledning av att 23 d § LSS byter beteckning till 23 f §.

Ikraftträdande

Ikraftträdandebestämmelsen behandlas i avsnitt 5.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

7.4 Förslaget till lag om ändring i skollagen (2010:800)

2 kap.

5 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.2.

I paragrafen införs utökade krav för godkännande av enskilda huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och fritidshem.

I *andra stycket punkt 1* införs ett krav på den enskilde genom erfarenhet eller på annat sätt ska ha förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten. Utöver kunskap om de skolförfattningar som avses i andra

stycket punkt 3 omfattar kravet på insikt även kunskap om bl.a. de arbetsrättsliga och arbetsmiljörättsliga regler som reglerar verksamheten. Vidare krävs att den enskilde kan visa att denne har kunskap om de ekonomiska regelverk som styr associationsformen, exempelvis reglerna i ÅRL och ABL. Kunskapen kan visas exempelvis genom en redogörelse för erfarenhet av liknande verksamhet eller utbildning på området.

I en juridisk person omfattar prövningen den krets av berörda personer som anges i 5 a §. Bedömningen ska ske samlat för hela den berörda kretsen, dvs. kravet ska i ett aktiebolag vara uppfyllt av styrelsen, den verkställande direktören och ägarna sammantaget. I ett handelsbolag ska kraven uppfyllas av bolagsmännen och eventuella kommanditdelägare gemensamt. I en ekonomisk eller ideell förening ska kraven uppfyllas av styrelsen. Det krävs alltså inte att samtliga personer i den berörda kretsen har kunskapen, utan endast att den sökande kan visa att kunskapen finns representerad inom kretsen.

I *andra stycket punkt 2* införs ett krav på att den enskilde ska ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Kravet gäller under hela den tid då verksamheten bedrivs. I kravet på ekonomiska förutsättningar ligger att verksamheten ska bedrivas på ett sätt som innebär att den bär sina kostnader och att det finns ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar. Om verksamheten visar ett underskott är detta endast godtagbart om det finns fonderade eller andra medel, exempelvis en bankgaranti, tillgängliga för att hantera underskottet. En ekonomisk prognos som visar att det finns förutsättningar att inom skälig tid nå ett överskott kan också vara en indikation på att kravet är uppfyllt. Om det är fråga om ett bolag som ingår i en koncern bör det även beaktas om ekonomin i koncernen som helhet påverkar aktörens ekonomiska förutsättningar.

I det nya *tredje stycket* införs ett krav på att den enskilde, eller i fråga om en juridisk person var och en av företrädarna för denna, även i övrigt ska bedömas vara lämplig. Viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse ska beaktas vid lämplighetsprövningen.

Vid bedömningen ska ekonomisk skötsamhet vägas in, dvs. att de uppräknade personerna skött redovisning, betalning av skatter och arbetsgivaravgifter m.m. eller om de exempelvis varit föremål för konkurs eller näringsförbud. Vid bedömningen ska hänsyn även tas till brottslighet av förmögenhetsrättslig karaktär. Även begångna vålds- och sexualbrott bör kunna vägas in vid en prövning. Enbart den omständigheten att en person har dömts för ett brott ska dock inte per automatik innebära att lämplighetskravet inte anses uppfyllt, utan prövningen ska göras utifrån den verksamhet som ska bedrivas och omständigheterna i det enskilda fallet. Tillståndsmyndigheten ska göra en samlad bedömning av alla omständigheter, såsom exempelvis hur långt tillbaka i tiden brottet begicks, brottets beskaffenhet och hur sökanden har uppträtt därefter. I en juridisk person omfattar prövningen den krets av berörda personer som anges i 5 a §.

Om företrädarna tidigare drivit en verksamhet vars godkännande har återkallats, om verksamhet bedrivits olagligen eller om ansvarig myndighet i samband med sin tillsyn funnit allvarliga brister i verksamheten kan det också påverka bedömningen av företrädarnas lämplighet.

5 a §

Paragrafen är ny och behandlas i avsnitt 4.2.

I paragrafen anges den krets av personer som prövningen av de nya kraven i 5 § ska omfatta i en juridisk person.

Av *punkt 1* framgår att det utöver vd kan även bli aktuellt att pröva annan som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten. Kravet är avsett att motsvara den krets som anges i nuvarande 23 § andra stycket 1 LSS. För en närmare beskrivning hänvisas till förarbetena till denna bestämmelse (prop. 2012/13:1 utg.omr. 9 avsnitt 7.16.3). Det ska dock vara fråga om en ledande funktion på motsvarande nivå som en vd, exempelvis en förvaltare, eller någon som inte har en sådan formell ställning men i praktiken utövar ett motsvarande inflytande. En anställd med arbetsledande funktion som exempelvis en rektor ingår inte i prövningen, om det inte finns andra omständigheter som talar för det.

I *punkterna 2 och 3* anges att även styrelseledamöter, styrelse-suppleanter och bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag omfattas av de nya kraven.

Av *punkt 4* framgår att alla personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten omfattas av prövningen. Det krävs alltså inte att ägaren har ett bestämmande inflytande över verksamheten, utan även minoritetsägare kan omfattas av prövningen. Regleringen är dock inte avsedd att träffa samtliga ägare; det krävs är att ägandet ger ett väsentligt inflytande över verksamheten. Eftersom ägande kan struktureras på många olika sätt måste bedömningen av vem som har ett väsentligt inflytande göras samlat utifrån alla omständigheter i det enskilda fallet. Hur ägarförhållandena ser ut i övrigt kan påverka vilket inflytande en delägare har över verksamheten. Som en huvudregel kan dock med ägare som har ett väsentligt inflytande i ett aktiebolag avses ägare som representerar mer än 10 procent av det röstberättigade aktiekapitalet. Om verksamheten bedrivs av en fysisk person ska endast han eller hon prövas. Föreningar och stiftelser har inga ägare varför prövningen där som utgångspunkt kommer att omfatta styrelsen.

5 b §

Paragrafen är ny och behandlas i avsnitt 4.3.

Genom regleringen i paragrafen införs en skyldighet för enskilda huvudmän att anmäla förändringar i den krets av personer som avses i 5 a §. Anmälan ska göras till den som lämnat huvudmannens godkännande, dvs. till Skolinspektionen eller aktuell kommun. Det är den som godkänts som huvudman som ska anmäla förändringen.

Syftet med att ändringar i den berörda kretsen ska anmälas är att underlätta för myndigheternas tillsyn. Anmälan ska ske senast en månad efter förändringen, dvs. när en person exempelvis valts, utsetts eller avgått från sitt uppdrag

Det finns dock inte något hinder mot att en anmälan görs i förväg.

5 c §

Paragrafen är ny och behandlas i avsnitt 4.4.

Genom regleringen i paragrafen ges Skolinspektionen eller den kommun som handlägger ärenden om godkännande av en enskild som huvudman möjlighet att ta ut en avgift för ansökningar om godkännande. Det omfattar även ansökningar som föranleds av förändringar av tidigare beslutat godkännande.

Utgångspunkten vid beräkningen av avgifterna ska vara full kostnads-täckning, dvs. att avgifterna ska beräknas så att de täcker myndighetens kostnader för att pröva ansökningarna vid tillståndsprövning, inklusive de nya kraven i 5 §.

Avgifterna bör differentieras beroende på hur omfattande den verksamhet som ansökan avser är, så att det finns ett samband mellan den avgift som myndigheten tar ut och kostnaden för prövningen av ärendet.

5 d §

Paragrafen är ny och behandlas i avsnitt 4.3.

I paragrafen bemyndigas i *punkt 1* regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om villkor för godkännande enligt 2 kap. 5 §. Föreskrifterna kan exempelvis avse närmare krav på vilken erfarenhet eller utbildning som ska krävas för att godkännas som enskild huvudman, eller hur den enskilde ska visa att denne har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

I *punkt 2* införs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgifter för ansökningar hos Skolinspektionen enligt 5 d §.

26 kap.

3 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

I paragrafen införs en ny *punkt 5*. Genom regleringen i punkten tydliggörs att Skolinspektionens tillsyn även omfattar att de enskilda huvudmän som godkänts av myndigheten fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 och 5 b §§. Skolinspektionen kan därmed i sin tillsyn följa upp att enskilda huvudmän lever upp till kraven på insikt och lämplighet samt att de har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

4 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

I paragrafen införs en ny *punkt 3*. Genom regleringen i punkten tydliggörs att kommunernas tillsyn även omfattar att de enskilda huvudmän som godkänts av kommunen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 och 5 b §§. Kommunerna kan därmed i sin tillsyn följa upp att enskilda huvudmän lever upp till kraven på insikt och lämplighet och att de har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

13 §

I paragrafens *andra stycke* görs en följdändring med anledning av att paragrafen om samråd byter beteckning från 5 a § till 6 a §.

14 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

I paragrafen införs en hänvisning till *2 kap. 5 § andra stycket 1 och 2 samt tredje stycket*. I och med förändringen införs en möjlighet för Skolinspektionen och den ansvariga kommunen att återkalla ett godkännande om det framkommer att huvudmannen inte längre uppfyller kraven i dessa bestämmelser. Bestämmelsen är främst avsedd att användas om huvudmannen saknar rättslig eller faktiskt möjlighet att åtgärda de brister som aktualiserat frågan om återkallelse av godkännandet, och därmed saknar förutsättningar att följa ett föreläggande.

Huvudmannen kan t.ex. sakna förutsättningar att följa ett föreläggande om denne är försatt i konkurs eller uppvisar kraftigt vikande ekonomiska förutsättningar och inte har någon möjlighet att avhjälpa bristen. Utrymmet för huvudmannen att följa ett föreläggande kan också vara mycket begränsat eller obefintligt om huvudmannen exempelvis är ett aktiebolag där samtliga aktier övergått till en person som bedöms vara olämplig att bedriva den aktuella verksamheten.

Tillståndshavaren ska dock ges tillfälle att yttra sig över vad som anförs som skäl för återkallelse innan ett sådant beslut fattas.

Ikraftträdande

Ikraftträdandebestämmelsen behandlas i avsnitt 5.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Sammanfattning av för denna lagrådsremiss relevanta delar av betänkandet Krav på privata aktörer i välfärden (SOU 2015:7)

Andelen välfärdstjänster inom vård, skola och omsorg som utförs av privata aktörer har ökat kraftigt under senare år, även om den största andelen fortfarande utförs av kommuner och landsting. Köpen av tjänster från de privata välfärdsaktörerna ökar. År 2013 köpte offentliga aktörer tjänster inom skola, vård och omsorg för närmare 100 miljarder kronor av privata utförare och enskilda huvudmän.

Det har funnits en betydande dynamik i välfärdssektorns utveckling och områdena inom sektorn har relativt snabbt öppnats upp för privata utförare. Samtidigt är inträdeskraven för att få etablera sig inom sektorn förhållandevis låga. Det ställs få krav på kompetens och tidigare erfarenhet för att få bedriva, äga eller ingå i ledningen för en verksamhet. Kapitalbehoven för att kunna etablera sig och verka inom sektorn är för flera verksamhetsområden relativt små. Trots att välfärdssektorn är offentligt finansierad är regleringen för privata aktörer olika utformad och det ställs olika krav för att få etablera sig och verka inom de olika områdena.

Enligt direktiven ska utredningen ta ställning till vilka möjliga krav, utöver redan befintliga, som kan och bör ställas på de som äger och driver företag inom välfärdssektorn. Utredningen ska även bedöma om det behövs ytterligare verktyg för att säkra samhällets krav på att de som äger och driver företag inom skola, vård och omsorg har ett långsiktigt och seriöst engagemang och förutsättningar att bedriva en god och högkvalitativ verksamhet. Om det inte bedöms möjligt att ställa tillräckliga krav på ägare, styrelse och verkställande ledning i samband med upphandling eller vid införandet av valfrihetssystem ska utredningen överväga att införa tillståndsplikt för ytterligare verksamheter inom välfärdssektorn.

En central utgångspunkt för utredningens arbete har varit brukarnas behov av långsiktighet och kvalitet. Välfärdssektorn omfattar tjänster där brukarna ofta befinner sig i en beroendeställning eller har särskilda behov. Brukare och andra medborgare bör kunna utgå ifrån att aktörer inom välfärdssektorn är lämpliga, samt har förutsättningar att bedriva den aktuella verksamheten långsiktigt och leverera tjänster som uppfyller de krav som ställs. Eftersom tjänsterna finansieras med offentliga medel finns också en förväntan om att medlen används för avsedda ändamål.

Dagens reglering

Inom skolväsendet för barn och unga råder tillståndsplikt. Om en privat aktör godkänns enligt skollagen (2010:800) blir denne ansvarig huvudman för verksamheten och har rätt till bidrag från elevernas hemkommuner. För en privat aktör som vill bedriva verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387), förkortad LSS, sker etableringen däremot i två steg. Först krävs att den privata utföraren beviljas tillstånd att bedriva verksamhet. Därefter måste utföraren teckna

avtal med en brukare, en kommun eller ett landsting för att få tillgång till offentliga medel. För vissa verksamheter enligt socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL, exempelvis hemtjänst, råder ingen tillståndsplikt. För andra verksamheter, t.ex. hem för vård eller boende (HVB) är tillståndsplikten beroende av hur kommunen väljer att utforma sin upphandling. Både utförare som bedriver tillståndspliktig verksamhet och icke tillståndspliktig verksamhet måste vinna en upphandling eller kvalificera sig inom ett valfrihetssystem för att få tillgång till offentlig finansiering. För verksamhet enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) ställs endast i undantagsfall krav på tillstånd. Krav på utförarna ställs därmed som huvudregel bara i samband med upphandling eller kvalificering till ett valfrihetssystem.

I Sverige finns andra verksamheter med tillståndsplikt som inkluderar prövning av ägare och ledning, exempelvis alkoholservice, bevakningsverksamhet och handel med läkemedel. Även Finansinspektionen genomför, inom sitt ansvarsområde, en omfattande tillståndsprövning som inkluderar prövning av ägare och ledning.

Utredningens förslag

Utökad tillståndsplikt inom socialtjänsten

Utredningen gör bedömningen att det, inom ramen för kommunernas och landstingens upphandling, inte finns möjlighet att ställa samma krav på ägare och ledning och på förutsättningar för långsiktighet som de som kan ställas vid en tillståndsprövning. Utredningen föreslår därför att det ska krävas tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg (IVO) för att privata utförare och kommunala stiftelser eller kommunalt bildade eller ägda associationer ska få bedriva verksamhet med hemtjänst. I dag krävs inte tillstånd för att få bedriva sådan verksamhet och den enda prövning som görs av utföraren är den som sker i samband med kommunernas upphandling. Brukare av hemtjänst är en utsatt grupp som kan ha svårt att ta tillvara sina rättigheter och det allmänna har därför ett särskilt ansvar för verksamhetens kvalitet. Utredningen gör bedömningen att tryggheten för de personer som beviljas hemtjänst är ett sådant skyddsvärt intresse som kan motivera en begränsning av näringsfriheten enligt regeringsformen.

Krav på insikt, erfarenhet och lämplighet samt ekonomiska förutsättningar för en långsiktig verksamhet

Utredningen föreslår att det vid Statens skolinspektion, kommunernas och IVO:s prövning ska ställas krav på insikt, erfarenhet och lämplighet för att beviljas godkännande eller tillstånd att bedriva verksamhet enligt skollagen och SoL. Utredningen föreslår att samma krav ska ställas i den tillståndsprövning som IVO gör enligt LSS. Om sökanden är en juridisk person ska bedömningen omfatta vd, styrelseledamöter, suppleanter, bolagsmän samt ägare och andra som har ett väsentligt inflytande över verksamheten.

Krav på insikt och erfarenhet är viktigt för att ge blivande tillståndshavare en högre beredskap för uppdraget, och därigenom ytterligare säkerställa att sökanden har goda förutsättningar för att erbjuda en verksamhet av god kvalitet. Genom kraven kan aktörer som är olämpliga på grund av exempelvis brottslighet eller andra oegentligheter uteslutas i ett tidigt skede. Prövningen av om en sökande har tillräcklig erfarenhet och insikt och i övrigt är lämplig, ska göras utifrån en samlad bedömning av de uppgifter som framkommer i ansökningsförfarandet.

Utredningen föreslår dessutom att den som ansöker om godkännande eller tillstånd enligt skollagen, SoL eller LSS ska visa att den har ekonomiska förutsättningar att bedriva en långsiktig verksamhet. Att sökanden kan finansiera den verksamhet som ansökan avser och hantera tillfälliga nedgångar i t.ex. antalet brukare, elever eller barn, är avgörande för en långsiktig och kvalitativ verksamhet. Hur stora de finansiella behoven är varierar beroende på vilken verksamhet som ska bedrivas. Prövningen måste därför utformas med hänsyn till verksamhetens omfattning och förhållandena inom det aktuella verksamhetsområdet.

Kraven ska gälla fortlöpande efter att tillstånd eller godkännande har meddelats

Utredningen förslår att kraven på insikt, erfarenhet och lämplighet samt ekonomiska förutsättningar för en långsiktig verksamhet ska gälla fortlöpande dvs. även efter det att tillstånd eller godkännande beviljats. Det ska ingå i respektive myndighets tillsynsansvar att följa upp att tillståndshavare uppfyller kraven.

För att säkerställa att tillståndshavarna har rätt förutsättningar förslår utredningen att de ska anmäla dels förändringar i de ekonomiska förutsättningarna som kan påverka verksamhetens långsiktighet, dels förändringar i den personkrets som ska omfattas av prövningen. Utredningen förslår också att tillståndshavare som inte uppfyller kraven ska kunna föreläggas att åtgärda bristen och att ett tillstånd eller godkännande ska kunna återkallas.

Avgiftsfinansiering

Utredningen föreslår i betänkandet att ansvariga kommunala och statliga myndigheter ska få ta ut en avgift vid en ansökan om godkännande eller tillstånd. Detsamma gäller när förändringar i personkretsen anmäls. Avgifterna ska täcka kostnaden för prövningen. Avgiftsfinansiering finns inom andra områden och utredningen anser att det är skäligt att även inom välfärdssektorn låta sökanden finansiera kostnaderna för tillståndsprövningen. Utredningen bedömer att avgifterna bör differentieras beroende på prövningens omfattning så att det finns ett samband mellan den avgift som myndigheten tar ut och kostnaden för prövningen av ärendet.

Ikraftträdande

Utredningen anser att det är viktigt att så snart som möjligt införa de förslag som läggs fram i betänkandet. Utredningen föreslår därför att förslagen ska träda i kraft den 1 juli 2016. Det innebär att bestämmelserna ska börja tillämpas för nya tillståndsansökningar och i tillsynen från detta datum.

För utförare som bedriver sådan verksamhet enligt SoL som i dag inte är tillståndspliktig men som blir det enligt utredningens förslag, t.ex. hemtjänst och vissa boenden, föreslår utredningen övergångsregler som innebär att utförarna ska kunna fortsätta sin verksamhet i avvaktan på att IVO har fattat beslut. Övergångsbestämmelsen föreslås gälla under förutsättning att utföraren inkommit med en ansökan om tillstånd senast den 1 november 2016.

Konsekvenser av förslagen

Syftet med utredningens förslag är att de enskilda huvudmän och utförare som bedriver eller avser bedriva verksamhet inom välfärdssektorn ska ha goda förutsättningar och förmåga att leverera tjänster som uppfyller de krav som ställs. Utredningen bedömer att förslagen kommer att generera positiva effekter för brukare och elever och ha betydelse för allmänhetens förtroende för välfärdssektorn.

Förslagen kommer att påverka Statens skolinspektions, kommunernas och IVO:s arbete och medföra ökade kostnader för dem. Genom att utredningen föreslår en avgiftsfinansiering bedöms förslagen på sikt medföra intäkter till staten och kommunerna som överstiger kostnaderna.

Eftersom kraven för att få etablera sig och verka inom välfärdssektorn höjs påverkas även privata utförare och enskilda huvudmän. Utredningens bedömning är dock att förslagen inte kommer att påverka mångfalden av utförare. Förslagen i betänkandet förväntas däremot bidra till att förbättra konkurrensvillkoren inom välfärdssektorn eftersom de skapar förutsättningar för en konkurrens på mer lika villkor.

Lagförslag i betänkandet Krav på privata aktörer i välfärden (SOU 2015:7) Bilaga 2

Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)
dels att nuvarande 2 kap. 5 a § ska betecknas 2 kap. 6 a §,
dels att 2 kap. 5 och 6 §§ samt 26 kap. 3, 4, 13 och 14 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas tre nya paragrafer, 2 kap. 5 a, 6 b och 6 c §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §

Enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och fritidshem.

Godkännande ska lämnas om den enskilde har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen och utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas. Om godkännandet avser gymnasieskola eller gymnasiesärskola ska följderna i närliggande kommuner för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna också beaktas. *Avser godkännandet förskoleklass, grundskola eller grundsärskola krävs därutöver att elevunderlaget är tillräckligt för att verksamheten ska kunna bedrivas långsiktigt.*

Ett godkännande ska avse viss utbildning vid en viss skolenhet eller förskoleenhet.

Godkännande *får endast* lämnas om den enskilde har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen och utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas. Om godkännandet avser gymnasieskola eller gymnasiesärskola ska följderna i närliggande kommuner för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna också beaktas.

5 a §

Utöver vad som föreskrivs i 5 § får godkännande endast lämnas om den enskilde har tillräcklig insikt och erfarenhet samt i övrigt bedöms lämplig att bedriva verksamheten. Om den enskilde är en juridisk person ska bedömningen omfatta

1. den verkställande direktören,
2. styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,
3. bolagsmän i kommanditbolag eller handelsbolag, och
4. ägare och andra som har ett väsentligt inflytande över verksamheten.

Den enskilde ska även ha ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamheten långsiktigt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om villkor för godkännande.

6 §

För att ett bolag eller en förening, där en kommun eller ett landsting äger aktier eller andelar eller på annat sätt har ett rättsligt inflytande över verksamheten, ska godkännas som huvudman enligt 5 § gäller utöver vad som föreskrivs där att

1. bestämmanderätten inte tillkommer enbart en eller flera kommuner eller landsting eller juridiska personer där en kommun eller ett landsting genom ägande eller på annat sätt har ett rättsligt bestämmande inflytande,

2. samverkan mellan en kommun eller ett landsting och en enskild är nödvändig för att verksamheten ska komma till stånd, och

3. det finns särskilda skäl med hänsyn till utbildningens innehåll eller utformning.

För att ett bolag eller en förening, där en kommun eller ett landsting äger aktier eller andelar eller på annat sätt har ett rättsligt inflytande över verksamheten, ska godkännas som huvudman enligt 5 § gäller utöver vad som föreskrivs där *samt i 5 a §* att

1. bestämmanderätten inte tillkommer enbart en eller flera kommuner eller landsting eller juridiska personer där en kommun eller ett landsting genom ägande eller på annat sätt har ett rättsligt bestämmande inflytande,

2. samverkan mellan en kommun eller ett landsting och en enskild är nödvändig för att verksamheten ska komma till stånd, och

3. det finns särskilda skäl med hänsyn till utbildningens innehåll eller utformning.

6 b §

Enskilda huvudmän ska anmäla förändringar i den personkrets och de ekonomiska förutsättningar som avses i 5 a § till den som godkänt den enskilde som huvudman. Anmälan ska göras i samband med förändringen.

Statens skolinspektion eller den kommun som handlägger ärenden om godkännande av enskild som huvudman får ta ut en avgift av den som

1. ansöker om godkännande enligt 5 §, eller

2. anmäler förändringar i personkretsen enligt 6 b §.

26 kap.

3 §

Statens skolinspektion har tillsyn över

1. skolväsendet, särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet enligt denna lag,

2. utbildning som avses i 29 kap. 17 §,

3. hur en kommun uppfyller sina skyldigheter enligt 7 kap. 21 och 22 §§, 24 kap. 23 och 24 §§ samt 29 kap. 9 §, *och*

4. hur en kommun uppfyller sitt tillsynsansvar enligt 4 §.

Statens skolinspektion har tillsyn över

1. skolväsendet, särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet enligt denna lag,

2. utbildning som avses i 29 kap. 17 §,

3. hur en kommun uppfyller sina skyldigheter enligt 7 kap. 21 och 22 §§, 24 kap. 23 och 24 §§ samt 29 kap. 9 §,

4. hur en kommun uppfyller sitt tillsynsansvar enligt 4 §, *och*

5. att enskilda som har godkänts av Skolinspektionen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 a §.

Första stycket gäller inte om tillsynen är en särskild uppgift för en annan tillsynsmyndighet.

4 §

En kommun har tillsyn över

1. förskola och fritidshem vars huvudman kommunen har godkänt enligt 2 kap. 7 § andra stycket, *och*

2. pedagogisk omsorg vars huvudman kommunen har förklarat ha rätt till bidrag enligt 25 kap. 10 §.

En kommun har tillsyn över

1. förskola och fritidshem vars huvudman kommunen har godkänt enligt 2 kap. 7 § andra stycket,

2. pedagogisk omsorg vars huvudman kommunen har förklarat ha rätt till bidrag enligt 25 kap. 10 §, *och*

3. att enskilda som har godkänts av kommunen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 a §.

Kommunens tillsyn enligt första stycket omfattar inte tillsyn över att bestämmelserna i 6 kap. följs.

13 §

En tillsynsmyndighet får återkalla ett godkännande eller ett beslut om rätt till bidrag som myndigheten har meddelat enligt denna lag om

1. ett föreläggande enligt 10 § inte har följts, och

2. missförhållandet är allvarligt.

Ett godkännande eller beslut enligt första stycket får också återkallas om

1. ett föreläggande enligt 10 § inte har följts, och

2. den enskilde vid den etableringskontroll som avses i 9 a § inte kan visa att rimliga åtgärder har vidtagits för att få till stånd ett samråd enligt 2 kap. 5 a §.

Ett godkännande eller beslut enligt första stycket får också återkallas om

1. ett föreläggande enligt 10 § inte har följts, och

2. den enskilde vid den etableringskontroll som avses i 9 a § inte kan visa att rimliga åtgärder har vidtagits för att få till stånd ett samråd enligt 2 kap. 6 a §.

14 §

Ett godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet får återkallas om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt 2 kap. 6 §.

Ett godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet får återkallas om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt 2 kap. 5 a § eller 6 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016.

Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Bilaga 2

Härigenom föreskrivs i fråga om socialtjänstlagen (2001:453) dels att 7 kap. 1 och 2 §§ samt 13 kap. 2, 8 och 9 §§ ska ha följande lydelse, dels att det ska införas två nya paragrafer, 7 kap. 2 a och 2 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

1 §

Ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ får inte utan tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg yrkesmässigt bedriva verksamhet i form av

1. hem för vård eller boende,
2. boenden som motsvarar dem som avses i 5 kap. 5 § andra stycket eller 5 kap. 7 § tredje stycket,
3. hem för viss annan heldygnsvård,
4. hem eller öppen verksamhet för vård under en begränsad del av dygnet, oavsett var verksamheten bedrivs.

Tillstånd behövs inte för verksamhet som kommunen genom avtal enligt 2 kap. 5 § har överlämnat till en enskild att utföra.

Kommun och landsting som driver verksamhet som avses i första stycket, samt kommun som genom avtal enligt 2 kap. 5 § har överlämnat till enskild att driva sådan verksamhet, ska anmäla denna verksamhet till Inspektionen för vård och omsorg innan verksamheten påbörjas.

Ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ får inte utan tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg yrkesmässigt bedriva verksamhet i form av

1. hem för vård eller boende,
2. boenden som motsvarar dem som avses i 5 kap. 5 § andra stycket eller 5 kap. 7 § tredje stycket,
3. hem för viss annan heldygnsvård,
4. hem eller öppen verksamhet för vård under en begränsad del av dygnet, oavsett var verksamheten bedrivs.

5. hemtjänst.

Kommun och landsting som driver verksamhet som avses i första stycket ska anmäla denna verksamhet till Inspektionen för vård och omsorg innan verksamheten påbörjas.

Tillstånd att bedriva sådan verksamhet som avses i 1 § får beviljas endast om verksamheten uppfyller kraven på god kvalitet och säkerhet.

För att ett tillstånd ska beviljas krävs även att den som ansöker om tillstånd har tillräcklig insikt och erfarenhet samt i övrigt bedöms lämplig att bedriva verksamheten.

Om sökanden är en juridisk person ska bedömningen omfatta

- 1. den verkställande direktören,*
- 2. styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,*
- 3. bolagsmän i kommanditbolag eller handelsbolag, och*
- 4. ägare och andra som har ett väsentligt inflytande över verksamheten.*

Sökanden ska även ha ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamheten långsiktigt.

Tillstånd får förenas med villkor av betydelse för kvaliteten och säkerheten i verksamheten.

Om verksamheten helt eller till väsentlig del ändras eller flyttas, skall nytt tillstånd sökas.

Om verksamheten helt eller till väsentlig del ändras eller flyttas, ska nytt tillstånd sökas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om villkor för tillstånd.

2a §

Den som har beviljats tillstånd ska anmäla förändringar i den personkrets och de ekonomiska förutsättningar som avses i 2 § till Inspektionen för vård och omsorg. Anmälan ska göras i samband med förändringen.

2b §

Inspektionen för vård och omsorg får ta ut en avgift av den som

- 1. ansöker om tillstånd enligt 2 §, eller*
- 2. anmäler förändringar i personkretsen enligt 2 a §.*

2 §

Tillsyn enligt denna lag innebär granskning av att den verksamhet som avses i 1 § uppfyller krav och mål enligt lagar och andra föreskrifter samt beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter.

Tillsyn enligt denna lag innebär granskning av att den verksamhet som avses i 1 § uppfyller krav och mål enligt lagar och andra föreskrifter samt beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter. *Tillsynen innebär även granskning av att den som har beviljats tillstånd enligt 7 kap. 2 § fortlöpande uppfyller kraven i 7 kap. 2 § andra och tredje styckena.*

Föreläggande enligt 5 och 8 §§, återkallelse av tillstånd och förbud enligt 9–11 §§ får användas endast när verksamheten inte uppfyller de krav som framgår av lagar och andra föreskrifter.

8 §

Om Inspektionen för vård och omsorg finner att det i verksamhet som står under tillsyn enligt denna lag förekommer ett missförhållande som har betydelse för enskildas möjligheter att kunna få de insatser de har rätt till, får inspektionen förelägga den som svarar för verksamheten att avhjälpa missförhållandet. Ett föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som inspektionen anser nödvändiga för att det påtalade missförhållandet ska kunna avhjälpas. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Om Inspektionen för vård och omsorg finner att det i verksamhet som står under tillsyn enligt denna lag förekommer ett missförhållande som har betydelse för enskildas möjligheter att kunna få de insatser de har rätt till, får inspektionen förelägga den som svarar för verksamheten att avhjälpa missförhållandet. *Om Inspektionen för vård och omsorg finner att kraven i 7 kap. 2 § andra och tredje styckena inte är uppfyllda i verksamhet som beviljats tillstånd eller att en förändring enligt 7 kap. 2 a § inte anmälts får inspektionen förelägga den som beviljats tillståndet att avhjälpa bristen.* Ett föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som inspektionen anser nödvändiga för att det påtalade missförhållandet eller bristen ska kunna avhjälpas. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Inspektionen för vård och omsorg får även förelägga den kommun eller det landsting som inte har fullgjort sin anmälningskyldighet enligt kap. 1 § tredje stycket att fullgöra denna skyldighet.

9 §

Om ett missförhållande enligt 8 § första stycket är allvarligt och Inspektionen för vård och omsorgs föreläggande inte följts, får inspektionen besluta att helt eller delvis återkalla tillståndet för verksamheten.

Om verksamheten inte är tillståndspliktig får inspektionen i stället besluta att helt eller delvis förbjuda fortsatt verksamhet.

Om missförhållandet innebär fara för enskildas liv, hälsa eller personliga säkerhet i övrigt, får Inspektionen för vård och omsorg utan föregående föreläggande besluta att helt eller delvis återkalla tillståndet för verksamheten. Om verksamheten inte är tillståndspliktig får inspektionen i stället besluta att helt eller delvis förbjuda fortsatt verksamhet.

Om missförhållandet innebär fara för enskildas liv, hälsa eller personliga säkerhet i övrigt, får Inspektionen för vård och omsorg utan föregående föreläggande besluta att helt eller delvis återkalla tillståndet för verksamheten. Om verksamheten inte är tillståndspliktig får inspektionen i stället besluta att helt eller delvis förbjuda fortsatt verksamhet. *Ett tillstånd att bedriva verksamhet får även återkallas utan föregående föreläggande om tillståndshavaren inte uppfyller kraven i 7 kap. 2 andra och tredje styckena.*

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016.

2. Har ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ före ikraftträdandet påbörjat sådan verksamhet som avses i 7 kap. 1 § 1–4 och som omfattades av undantaget från tillståndsplikt i tredje stycket samma paragraf i sin äldre lydelse ska denne senast den 1 november 2016 ansöka om tillstånd enligt denna lag för att få fortsätta bedriva verksamheten. Även den som påbörjat hemtjänstverksamhet före ikraftträdandet ska senast den 1 november 2016 ansöka om tillstånd enligt denna lag för att få fortsätta bedriva verksamheten. Den påbörjade verksamheten får fortsätta i avvaktan på tillståndsmyndighetens beslut.

Förslag till lag om ändring i lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Bilaga 2

Härigenom föreskrivs i fråga om lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

dels att nuvarande 23 § ska betecknas 22 a §,

dels att 13, den nya 22 a samt 24, 26, 26 f, 26 g, 27 och 28 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 22 b och 23 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i fråga om verksamhet enligt 9 § meddela föreskrifter till skydd för enskildas liv, personliga säkerhet eller hälsa.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om villkor för tillstånd enligt 23 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om villkor för tillstånd enligt 22 a §.

22 a §

En enskild person får inte utan tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg yrkesmässigt bedriva verksamhet med personlig assistans som avses i 9 § 2 eller verksamhet som avses i 9 § 6–10.

Tillstånd att bedriva verksamhet som avses i första stycket får meddelas endast den som *med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt visar sig lämplig att bedriva sådan verksamhet. I fråga om en juridisk person ska lämplighetsprövningen även avse*

1. den verkställande direktören och annan som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,

2. de styrelseledamöter och styrelsesuppleanter som till följd av eget eller närståendes ekonomiska intresse har en väsentlig gemenskap med den juridiska personen, som är grundad på andelsrätt eller därmed jämförligt ekonomiskt intresse, och

3. bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag.

Tillstånd att bedriva verksamhet som avses i första stycket får *beviljas endast den som har tillräcklig insikt och erfarenhet samt i övrigt bedöms lämplig att bedriva verksamheten. Om sökanden är en juridisk person ska bedömningen omfatta*

1. den verkställande direktören,

2. styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,

3. bolagsmän i kommanditbolag eller handelsbolag, och

4. ägare och andra som har ett väsentligt inflytande över verksamheten.

Den som ansöker om tillstånd ska även ha ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamheten långsiktigt.

Kommun och landsting som ska bedriva verksamhet som avses i första stycket ska anmäla denna verksamhet till Inspektionen för vård och omsorg innan verksamheten påbörjas.

Den som har beviljats ekonomiskt stöd för personlig assistans enligt 9 § 2 eller assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken, och som har anställt någon för sådan personlig assistans, ska göra en anmälan till Inspektionen för vård och omsorg innan assistenten påbörjar sitt arbete.

22 b §

Den som har beviljats tillstånd att bedriva verksamhet ska anmäla förändringar i den personkrets och de ekonomiska förutsättningar som avses i 22 a § till Inspektionen för vård och omsorg. Anmälan ska göras i samband med förändringen.

23 §

Inspektionen för vård och omsorg får ta ut en avgift av den som

1. ansöker om tillstånd enligt 22 a §, eller

2. anmäler förändringar i personkretsen enligt 22 b §.

24 §

Den som har meddelats tillstånd enligt 23 § och som har anlitats för att utföra personlig assistans åt en enskild, är skyldig att tillhandahålla all den assistans för vilken den enskilde har beviljats ekonomiskt stöd enligt 9 § 2 eller assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken. Detta gäller dock inte om tillståndshavaren har särskilda skäl för att inte tillhandahålla all assistans.

Den som har *beviljats* tillstånd enligt 22 a § och som har anlitats för att utföra personlig assistans åt en enskild, är skyldig att tillhandahålla all den assistans för vilken den enskilde har beviljats ekonomiskt stöd enligt 9 § 2 eller assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken. Detta gäller dock inte om tillståndshavaren har särskilda skäl för att inte tillhandahålla all assistans.

26 §

Tillsyn enligt denna lag innebär granskning av att verksamheten uppfyller krav och mål enligt lagar och andra föreskrifter samt beslut

Tillsyn enligt denna lag innebär granskning av att verksamheten uppfyller krav och mål enligt lagar och andra föreskrifter samt beslut

som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter. Tillsynen innebär även granskning av att den som har meddelats tillstånd enligt 23 § fortlöpande uppfyller *lämplighetskravet i 23 § andra stycket*.

Föreläggande enligt 26 c och 26 f §§, återkallelse av tillstånd och förbud enligt 26 g § första och andra styckena och 26 h § får användas endast när verksamheten inte uppfyller de krav som framgår av lagar och andra föreskrifter.

som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter. Tillsynen innebär även granskning av att den som har meddelats tillstånd enligt 22 a § fortlöpande uppfyller *kraven i 22 a § andra och tredje styckena*.

26 f §

Om Inspektionen för vård och omsorg finner att det i verksamhet som står under tillsyn enligt denna lag förekommer ett missförhållande som har betydelse för enskildas möjligheter att kunna få de insatser de har rätt till, får inspektionen förelägga den som svarar för verksamheten att avhjälpa missförhållandet. Ett föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som inspektionen anser nödvändiga för att det påtalade missförhållandet ska kunna avhjälpas. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Om Inspektionen för vård och omsorg finner att det i verksamhet som står under tillsyn enligt denna lag förekommer ett missförhållande som har betydelse för enskildas möjligheter att kunna få de insatser de har rätt till, får inspektionen förelägga den som svarar för verksamheten att avhjälpa missförhållandet.

Om Inspektionen för vård och omsorg finner att kraven i 22 a § andra och tredje styckena inte är uppfyllda i verksamhet som beviljats tillstånd eller att en förändring enligt 22 b § inte anmälts får inspektionen förelägga den som beviljats tillståndet att avhjälpa bristen. Ett föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som inspektionen anser nödvändiga för att det påtalade missförhållandet eller bristen ska kunna avhjälpas. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Inspektionen för vård och omsorg får även förelägga den kommun eller det landsting som inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet enligt 23 § tredje stycket att fullgöra denna skyldighet. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Inspektionen för vård och omsorg får även förelägga den kommun eller det landsting som inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet enligt 22 a § fjärde stycket att fullgöra denna skyldighet. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

26 g §

Om ett missförhållande enligt 26 f § första stycket är allvarligt och Inspektionen för vård och omsorgs föreläggande inte följts, får inspektionen besluta att helt eller delvis återkalla tillståndet för

verksamheten. Om verksamheten inte är tillståndspliktig får inspektionen i stället besluta att helt eller delvis förbjuda fortsatt verksamhet.

Om missförhållandet innebär fara för enskildas liv, hälsa eller personliga säkerhet i övrigt, får Inspektionen för vård och omsorg besluta att utan föregående föreläggande helt eller delvis återkalla tillståndet för verksamheten. Om verksamheten inte är tillståndspliktig får inspektionen i stället besluta att helt eller delvis förbjuda fortsatt verksamhet.

Ett tillstånd att bedriva verksamhet får även återkallas om tillståndshavaren inte *kan anses lämplig enligt 23 § andra stycket* eller inte tillhandahåller assistans enligt 24 §.

Ett tillstånd att bedriva verksamhet får även återkallas *utan föregående föreläggande* om tillståndshavaren inte *uppfyller kraven i 22 a § andra och tredje styckena* eller inte tillhandahåller assistans enligt 24 §.

27 §

Beslut av en nämnd som avses i 22 § eller av Inspektionen för vård och omsorg får överklagas till allmän förvaltningsdomstol om beslutet avser

1. insatser för en enskild enligt 9 §,
2. utbetalning till någon annan enligt 11 §,
3. återbetalning enligt 12 §,
4. förhandsbesked om rätt till insatser enligt 16 § andra eller tredje stycket,
5. tillstånd till enskild verksamhet enligt 23 §,
6. omhändertagande av personakt enligt 23 d §,
7. föreläggande enligt 26 c och 26 f §§,
8. återkallelse av tillstånd och förbud enligt 26 g–26 i §§, eller
9. indragning eller nedsättning av ekonomiskt stöd enligt 9 c § andra stycket.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

I fråga om överklagande av Inspektionen för vård och omsorgs beslut enligt 23 c § gäller i tillämpliga delar 6 kap. 7–11 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart.

Förvaltningsrätten eller kammarrätten får dock förordna att dess beslut ska gälla först sedan det vunnit laga kraft.

Beslut av en nämnd som avses i 22 § eller av Inspektionen för vård och omsorg får överklagas till allmän förvaltningsdomstol om beslutet avser

1. insatser för en enskild enligt 9 §,
2. utbetalning till någon annan enligt 11 §,
3. återbetalning enligt 12 §,
4. förhandsbesked om rätt till insatser enligt 16 § andra eller tredje stycket,
5. tillstånd till enskild verksamhet enligt 22 a §,
6. omhändertagande av personakt enligt 23 d §,
7. föreläggande enligt 26 c och 26 f §§,
8. återkallelse av tillstånd och förbud enligt 26 g–26 i §§, eller
9. indragning eller nedsättning av ekonomiskt stöd enligt 9 c § andra stycket.

28 §

Den som uppsåtligen eller av
oaktsamhet bryter mot 23 § första
stycket döms till böter.

Den som uppsåtligen eller av Bilaga 2
oaktsamhet bryter mot 22 a § första
stycket döms till böter.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016.

Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 51 kap. 19 § socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

51 kap.

19 §

Utöver det som följer av 17 och 18 §§, får Försäkringskassan på begäran av den försäkrade besluta att assistansersättningen ska betalas ut till en kommun eller till någon annan som har tillstånd enligt 23 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade att bedriva verksamhet med personlig assistans.

Utöver det som följer av 17 och 18 §§, får Försäkringskassan på begäran av den försäkrade besluta att assistansersättningen ska betalas ut till en kommun eller till någon annan som har tillstånd enligt 22 a § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade att bedriva verksamhet med personlig assistans.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016.

Förteckning över remissinstanserna avseende betänkandet Krav på privata aktörer i välfärden (SOU 2015:7)

Efter remiss har yttrande över betänkandet Krav på privata aktörer i välfärden (SOU 2015:7) kommit in från Riksdagens ombudsmän (JO), Riksrevisionen, Kammarrätten i Jönköping, Förvaltningsrätten i Stockholm, Justitiekanslern, Domstolsverket, Polismyndigheten, Datainspektionen, Kommerskollegium, Socialstyrelsen, Inspektionen för vård och omsorg, Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, Statens beredning för medicinsk utvärdering, Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Myndigheten för delaktighet, Barnombudsmannen, Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, Finansinspektionen, Ekonomistyrningsverket, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Statskontoret, Statens skolverk, Statens skolinspektion, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Uppsala universitet, Lunds universitet, Konkurrensverket, Tillväxtverket, Regelrådet, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Ale kommun, Göteborgs kommun, Huddinge kommun, Karlstads kommun, Kristianstads kommun, Kungsbacka kommun, Malmö kommun, Nacka kommun, Norrköpings kommun, Ovanåkers kommun, Sollentuna kommun, Solna kommun, Stockholms kommun, Södertälje kommun, Täby kommun, Upplands Väsby kommun, Vellinge kommun, Vännäs kommun, Örebro kommun, Östersunds kommun, Stockholms läns landsting, Almega Utbildningsföretagen, Almi Företagspartner AB, Famna - Riksorganisationen för Idéburen Vård och Social Omsorg, Friskolornas riksförbund, Fso Fria Förskolors Samverkans Organisation Ek F, Fysioterapeuterna, Föreningen Jag, Föreningen Sveriges Socialchefer, Företagarna, Handikappförbunden, Idéburna skolors riksförbund, Intressegruppen för Assistansberättigade, Kommunala Företagens Samarbetsorganisation, Arbetsgivarföreningen Kfo, Landsorganisationen i Sverige, Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund, Pensionärernas Riksorganisation, Paro Privata Assistansanordnares Riksorganisation, Småföretagarnas Riksförbund, STIL, Svenska Kommunalarbetareförbundet, Svenska KommunalPensionärernas Förbund, Svenska Riskkapitalföreningen, Svenska Vård, Svenskt Näringsliv, Sveriges Elevkårer, Sveriges Kommuner och Landsting, Spf Seniorerna, Sveriges Pensionärers Riksförbund, Sveriges Skolledarförbund, Tjänstemännens Centralorganisation, Vision, Vårdförbundet och Vårdföretagarna Almega.

Därutöver har även Akademikerförbundet Ssr, Reumatikerförbundet, Coompanion, Näringslivets Regelnämnd och Fub för Barn, Unga och Vuxna med Utvecklingsstörning yttrat sig.

Stockholms universitet, Arjeplogs kommun, Bollnäs kommun, Essunga kommun, Gotlands kommun, Haparanda kommun, Hylte kommun, Krokoms kommun, Lekebergs kommun, Ljusdals kommun, Mjölby kommun, Nordanstigs kommun, Pajala kommun, Partille kommun, Skellefteå kommun, Sorsele kommun, Sotenäs kommun, Säffle kommun, Timrå kommun, Ydre kommun Årjäng kommun, Älvkarleby kommun, Västra Götalands läns landsting Östergötlands läns landsting, Etisk

Bilaga 3

plattform för öppenhet och insyn i vård och omsorg, Forum - Idéburna Organisationer med Social Inriktning Riksförbundet Pensionärs-gemenskap, Svenska Privatläkarföreningen, Sveriges Akademikers Centralorganisation, Sveriges Elevråd – Svea och Sveriges Läkarförbund har inbjudits att lämna synpunkter men har avstått från att yttra sig eller inte hörts av.

Sammanfattning av för denna lagrådsremiss relevanta delar av betänkandet Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78)

Ägar- och ledningsprövning

Utredningen har haft i uppdrag att utveckla vissa av de förslag som Ägarprövningsutredningen lämnat. Ägarprövningsutredningen föreslog att det skulle uppställas krav på ekonomisk långsiktighet, insikt, erfarenhet och lämplighet för tillstånd att bedriva verksamhet enligt SoL, LSS samt för godkännande av enskilda som huvudmän inom skolväsendet. Remissinstanserna var huvudsakligen positiva, men efterlyste vissa förtydliganden av förslagen.

Utredningen föreslår ett klarläggande av vilken krets som ska prövas vid en ägar- och ledningsprövning. Prövningen ska göras av verkställande direktör eller annan som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten samt av styrelse och ägare med ett väsentligt inflytande över verksamheten. Dessa ska genom tidigare erfarenhet eller på annat sätt styrka att de har insikt i de föreskrifter som krävs för att bedriva verksamheten. Vidare krävs att samtliga företrädare för den juridiska personen i övrigt bedöms lämpliga att företräda verksamheten. Utredningen har här förtydligat vilken typ av brottslighet som ska beaktas vid denna prövning.

Ägarprövningsutredningen föreslog ett krav på att verksamheten skulle ha ekonomiska förutsättningar för att bedrivas långsiktigt. Utredningen gör bedömningen att ett sådant krav är svårt att uppfylla och föreslår i stället att ett krav införs på att tillståndsinnehavaren ska ha ekonomiska förutsättningar att uppfylla de föreskrifter som gäller för verksamheten. Om exempelvis antalet elever minskar på en skola så att verksamheten visar stora underskott kan detta medföra att tillståndsmyndigheten ingriper om inte huvudmannen kan visa att denna har ekonomiska medel genom exempelvis en bankgaranti för att hantera efterfrågeminskningen.

Konsekvensanalys

Förslagen om ägarprövning är huvudsakligen en lagteknisk bearbetning av Ägarprövningsutredningens förslag (SOU 2015:7). Utredningen har uppdaterat vissa beräkningar och kostnadsberäknat den utökning av förslaget som föreslås. Kostnaderna för tillsyn och tillstånd föreslås i huvudsak finansieras med avgifter.

För denna lagrådsremiss relevanta lagförslag i betänkandet Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78)

Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

dels att nuvarande 23 a–23 e §§ ska betecknas 23 o–23 s §§,

dels att 13, 23, 26, 26 f, 26 g och 27 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sex nya rubriker närmast före 23 c, 23 e, 23 i, 23 j och 23 l §§ samt sexton nya paragrafer, 17 a, 20 a och 23 a–23 n §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i fråga om verksamhet enligt 9 § meddela föreskrifter till skydd för enskildas liv, personliga säkerhet eller hälsa.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om villkor för tillstånd enligt 23 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. villkor för tillstånd enligt 23 och 23 a §§,

2. hur en juridisk person med tillstånd att motta offentlig finansiering ska redovisa att förutsättningarna i 23 c–23 k §§ är uppfyllda, samt

3. avgifter för ansökan och tillsyn enligt 20 a §.

17 a §

Ersättning som följer av ett avtal enligt 17 § till privata utförare som avses i 3 kap. 18 c § kommunallagen (1991:900) får, i fråga om juridiska personer, endast lämnas om utföraren har ett tillstånd att motta offentlig finansiering enligt 23 c §.

20 a §

Inspektionen för vård och omsorg får ta ut avgifter

1. för att pröva om villkoren i 23 § andra och tredje styckena samt 23 a § är uppfyllda,
2. för ansökan om tillstånd enligt 23 c §, och
3. för tillsyn av villkoren i 23 § andra och tredje styckena samt 23 a § och kraven för tillstånd enligt 23 c §.

23 §

En enskild person får inte utan tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg yrkesmässigt bedriva verksamhet *med personlig assistans som avses i 9 § 2 eller verksamhet som avses i 9 § 6–10.*

Tillstånd att bedriva verksamhet som avses i första stycket får *meddelas endast den som med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt visar sig lämplig att bedriva sådan verksamhet. I fråga om en juridisk person ska lämplighetsprövningen även avse*

1. den verkställande direktören och annan som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,

2. de styrelseledamöter och styrelsesuppleanter *som till följd av eget eller närståendes ekonomiska intresse har en väsentlig gemenskap med den juridiska personen, som är grundad på andelsrätt eller därmed jämförligt ekonomiskt intresse, och*

3. *bolagsmännen* i kommanditbolag eller *andra handelsbolag.*

En enskild person får inte utan tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg yrkesmässigt bedriva verksamhet *som avses i 9 § 2–10.*

Tillstånd att bedriva verksamhet som avses i första stycket får *endast lämnas om den enskilde är en juridisk person och om företrädarna för den juridiska personen genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten. Med företrädare avses*

1. den verkställande direktören eller annan som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,

2. styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,

3. *bolagsmän* i kommanditbolag eller handelsbolag, och

4. *ägare som har ett väsentligt inflytande över verksamheten.*

Vidare krävs att samtliga företrädare för den juridiska personen i övrigt bedöms lämpliga.

Kommun och landsting som ska bedriva verksamhet som avses i första stycket ska anmäla denna verksamhet till Inspektionen för vård och omsorg innan verksamheten påbörjas.

Den som har beviljats ekonomiskt stöd för personlig assistans enligt 9 § 2 eller assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken, och som

har anställt någon för sådan personlig assistans, ska göra en anmälan till Inspektionen för vård och omsorg innan assistenten påbörjar sitt arbete.

23 a §

En sådan juridisk person som avses i 23 § ska ha ekonomiska förutsättningar att uppfylla de föreskrifter som gäller för verksamheten.

23 b §

Den som har beviljats tillstånd ska i skälig tid anmäla planerade förändringar i den personkrets som avses i 23 § till Inspektionen för vård och omsorg.

Tillstånd att motta offentlig finansiering

Förutsättningar för tillståndet

23 c §

En juridisk person kan ansöka om tillstånd att motta offentlig finansiering hos Inspektionen för vård och omsorg. Ett sådant tillstånd ska lämnas om sökanden kan visa att offentliga medel, utöver det högsta tillåtna rörelseresultatet, kommer att användas till verksamhet enligt denna lag och i övrigt uppfyller vad som framgår av 23 d–23 k §§.

23 d §

Endast verksamhet som omfattas av krav på tillstånd att motta offentlig finansiering enligt denna lag, socialtjänstlagen (2001:453), skollagen (2010:800) eller hälso- och sjukvårdslagen (2017:000) får bedrivas i den juridiska personen.

Den juridiska personen får inte överlämna verksamhet för vilken tillstånd att motta offentlig finansiering krävs till andra juridiska personer utan sådant tillstånd.

23 e §

För en juridisk person med tillstånd att motta offentlig finansiering gäller en begränsning av hur stort rörelseresultat som får uppnås.

Det högsta tillåtna rörelseresultatet för varje räkenskapsår beräknas enligt 23 f–23 h §§.

23 f §

Det tillåtna rörelseresultatet beräknas som en avkastningsränta på operativt kapital vid föregående räkenskapsårs utgång.

Avkastningsräntan ska bestämmas till statslåneräntan vid föregående räkenskapsårs utgång ökad med sju procentenheter.

23 g §

Med operativt kapital avses rörelsetillgångar med avdrag för rörelseskulder.

Vid beräkningen av rörelsetillgångarna ska det bortses från finansiella anläggningstillgångar, kortfristiga fordringar hos koncern- och intresseföretag, kortfristiga placeringar och likviditet som inte motiveras av verksamhetens behov.

23 h §

Det högsta tillåtna rörelseresultatet beräknas som tillåtet rörelseresultat enligt vad som anges i 23 f § ökat med skillnaden mellan det tillåtna rörelseresultatet under de tre senaste räkenskapsåren, eller den kortare tid som verksamheten bedrivits, och det lägre rörelseresultat som den juridiska personen redovisat under samma period.

Värdeöverföringar

23 i §

Inga värdeöverföringar från den juridiska personen får göras utöver det högsta tillåtna rörelseresultatet.

Redovisning och revision

23 j §

En juridisk person med tillstånd att motta offentlig finansiering ska lämna en årsredovisning som upprättats enligt årsredovisningslagen (1995:1554) till Inspektionen för vård och omsorg. Årsredovisningen ska lämnas senast en månad efter att den upprättats.

23 k §

Den juridiska personen ska ha en auktoriserad eller godkänd revisor.

Sanktionsavgift och återkallelse av tillstånd

23 l §

Om den juridiska personen inte uppfyller kraven i 23 c–23 k §§ får det beslutas om sanktionsavgift. Om överträdelsen är allvarlig får tillståndet återkallas.

Första stycket ska inte tillämpas om det finns särskilda skäl för att en juridisk person har ett rörelseresultat som är högre än vad som anges i 23 e–23 h §§, och det överskjutande beloppet återförs i verksamheten senast påföljande räkenskapsår.

23 m §

En sanktionsavgift ska bestämmas till lägst 1 000 kronor och högst fem procent av den juridiska personens omsättning närmast föregående räkenskapsår. Om överträdelsen skett under det första verksamhetsåret eller om

uppgifter om årsomsättning annars saknas, är bristfälliga eller kan antas vara missvisande får årsomsättningen uppskattas.

Sanktionsavgiftens storlek ska bestämmas med hänsyn till överträdelsens karaktär och omfattning samt hur länge överträdelsen pågått. Avgiften ska tillfalla staten.

23 n §

En sanktionsavgift beslutas av allmän förvaltningsdomstol på ansökan av Inspektionen för vård och omsorg.

Ansökan prövas hos den förvaltningsrätt inom vars domkrets Inspektionen för vård och omsorg har sitt säte.

En ansökan om sanktionsavgift ska ha inkommit till förvaltningsrätten inom fem år från att förutsättningarna för att ta ut sanktionsavgift var uppfyllda.

26 §

Tillsyn enligt denna lag innebär granskning av att verksamheten uppfyller krav och mål enligt lagar och andra föreskrifter samt beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter. Tillsynen innebär även granskning av att den som har meddelats tillstånd enligt 23 § fortlöpande uppfyller *lämplighetskravet i 23 § andra stycket.*

Tillsyn enligt denna lag innebär granskning av att verksamheten uppfyller krav och mål enligt lagar och andra föreskrifter samt beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter. Tillsynen innebär även granskning av att den som har meddelats tillstånd enligt 23 § fortlöpande uppfyller *kraven i 23 § andra och tredje styckena samt 23 a och 23 b §§ och att juridiska personer med tillstånd att motta offentlig finansiering fortlöpande uppfyller villkoren för tillståndet i 23 c–23 k §§.*

Föreläggande enligt 26 c och 26 f §§, återkallelse av tillstånd och förbud enligt 26 g § första och andra styckena och 26 h § får användas endast när verksamheten inte uppfyller de krav som framgår av lagar och andra föreskrifter.

26 f §

Om Inspektionen för vård och omsorg finner att det i verksamhet som står under tillsyn enligt denna lag förekommer ett missförhållande

Om Inspektionen för vård och omsorg finner att det i verksamhet som står under tillsyn enligt denna lag förekommer ett missförhållande

som har betydelse för enskildas möjligheter att kunna få de insatser de har rätt till, får inspektionen förelägga den som svarar för verksamheten att avhjälpa missförhållandet. Ett föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som inspektionen anser nödvändiga för att det påtalade missförhållandet ska kunna avhjälpas. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

som har betydelse för enskildas möjligheter att kunna få de insatser de har rätt till, får inspektionen förelägga den som svarar för verksamheten att avhjälpa missförhållandet. *Om Inspektionen för vård och omsorg finner att kraven i 23 § andra och tredje styckena eller 23 a § inte är uppfyllda i verksamhet som beviljats tillstånd eller att en förändring enligt 23 b § inte anmälts får inspektionen förelägga den som beviljats tillståndet att avhjälpa bristen.* Ett föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som inspektionen anser nödvändiga för att det påtalade missförhållandet *eller bristen* ska kunna avhjälpas. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Inspektionen för vård och omsorg får även förelägga den kommun eller det landsting som inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet enligt 23 § tredje stycket att fullgöra denna skyldighet. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Inspektionen för vård och omsorg får även förelägga den kommun eller det landsting som inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet enligt 23 § fjärde stycket att fullgöra denna skyldighet. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

26 g §

Om ett missförhållande enligt 26 f § första stycket är allvarligt och Inspektionen för vård och omsorgs föreläggande inte följts, får inspektionen besluta att helt eller delvis återkalla tillståndet för verksamheten. Om verksamheten inte är tillståndspliktig får inspektionen i stället besluta att helt eller delvis förbjuda fortsatt verksamhet.

Om missförhållandet innebär fara för enskildas liv, hälsa eller personliga säkerhet i övrigt, får Inspektionen för vård och omsorg besluta att utan föregående föreläggande helt eller delvis återkalla tillståndet för verksamheten. Om verksamheten inte är tillståndspliktig får inspektionen i stället besluta att helt eller delvis förbjuda fortsatt verksamhet.

Ett tillstånd att bedriva verksamhet får även återkallas om tillståndshavaren inte *kan anses lämplig enligt 23 § andra stycket* eller inte tillhandahåller assistans enligt 24 §.

Ett tillstånd att bedriva verksamhet får även återkallas *utan föregående föreläggande* om tillståndshavaren inte *uppfyller kraven i 23 § andra och tredje styckena eller 23 a §* eller inte tillhandahåller assistans enligt 24 §.

27 §

Beslut av en nämnd som avses i 22 § eller av Inspektionen för vård och omsorg får överklagas till allmän förvaltningsdomstol om beslutet avser

1. insatser för en enskild enligt 9 §,
2. utbetalning till någon annan enligt 11 §,
3. återbetalning enligt 12 §,
4. förhandsbesked om rätt till insatser enligt 16 § andra eller tredje stycket,
5. tillstånd till enskild verksamhet enligt 23 §,
6. omhändertagande av personakt enligt 23 d §,
7. föreläggande enligt 26 c och 26 f §§,
8. återkallelse av tillstånd och förbud enligt 26 g–26 i §§, *eller*
9. indragning eller nedsättning av ekonomiskt stöd enligt 9 c § andra stycket.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

I fråga om överklagande av Inspektionen för vård och omsorgs beslut enligt 23 c § gäller i tillämpliga delar 6 kap. 7–11 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart.

Förvaltningsrätten eller kammarrätten får dock förordna att dess beslut ska gälla först sedan det *vunnit* laga kraft.

Beslut av en nämnd som avses i 22 § eller av Inspektionen för vård och omsorg får överklagas till allmän förvaltningsdomstol om beslutet avser

1. insatser för en enskild enligt 9 §,
2. utbetalning till någon annan enligt 11 §,
3. återbetalning enligt 12 §,
4. förhandsbesked om rätt till insatser enligt 16 § andra eller tredje stycket,
5. tillstånd till enskild verksamhet enligt 23 §,
6. omhändertagande av personakt enligt 23 d §,
7. föreläggande enligt 26 c och 26 f §§,
8. återkallelse av tillstånd och förbud enligt 23 l § och 26 g–26 i §§,
9. indragning eller nedsättning av ekonomiskt stöd enligt 9 c § andra stycket, *eller*

10. tillstånd att motta offentlig finansiering enligt 23 c §.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

I fråga om överklagande av Inspektionen för vård och omsorgs beslut enligt 23 q § gäller i tillämpliga delar 6 kap. 7–11 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart, *utom återkallelse av tillstånd enligt 23 l § som avses i punkten 8 och frågor som avses i punkten 10 som endast ska gälla omedelbart om inget annat föreskrivs i beslutet.*

Förvaltningsrätten eller kammarrätten får dock förordna att dess beslut ska gälla först sedan det *fått* laga kraft.

2. Den som före ikraftträdandet påbörjat sådan verksamhet som avses i 9 § 3–5 ska senast den 1 september 2018 ansöka om tillstånd enligt denna lag för att få fortsätta bedriva verksamheten. Påbörjad verksamhet utan tillstånd får endast fortsätta fram till dess att slutligt beslut i ärendet fått laga kraft.

3. Tillstånd enligt 23 § som lämnats till en enskild person före ikraftträdandet ska upphöra att gälla den 1 juli 2019.

4. Trots vad som anges i 17 a § får en kommun eller ett landsting lämna ersättning som följer av avtal som slutits före ikraftträdandet till juridiska personer som inte har tillstånd att motta offentlig finansiering. Ersättning som följer av avtal som slutits efter ikraftträdandet får lämnas till juridiska personer utan tillstånd att motta offentlig finansiering fram till den 1 september 2018. Därefter får ersättning som följer av avtal som slutits efter ikraftträdandet lämnas endast om den juridiska personen lämnat in en ansökan om tillstånd om offentlig finansiering till Inspektionen för vård och omsorg. Sådan ersättning får lämnas längst till dess att slutligt beslut i ärendet fått laga kraft.

5. Trots vad som anges i fjärde punkten första ledet dessa övergångsbestämmelser får en kommun eller ett landsting inte lämna ersättning inom ett valfrihetssystem till juridiska personer som inte har tillstånd att motta offentlig finansiering längre än fram till den 1 juli 2019. Därefter får en kommun eller ett landsting lämna ersättning till juridiska personer som inte har sådant tillstånd endast om den juridiska personen senast den 1 september 2018 lämnat in en ansökan om tillstånd till Inspektionen för vård och omsorg och slutligt beslut i ärendet ännu inte fått laga kraft.

Härigenom föreskrivs i fråga om socialtjänstlagen (2001:453)
dels att 2 kap. 5 §, 7 kap. 1 och 2 §§, 13 kap. 8 och 9 §§ samt 16 kap.
4 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas ett nytt kapitel, 7 a kap., och sju nya paragrafer,
7 kap. 2 a–2 c §§, 13 kap. 12–14 §§ och 16 kap. 10 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §¹

Kommunen får sluta avtal med någon annan om att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänsten. Genom ett sådant avtal får en kommun tillhandahålla tjänster åt en annan kommun. Uppgifter som innefattar myndighetsutövning får dock inte med stöd av denna bestämmelse överlämnas till andra juridiska personer eller en enskild individ.

Ersättning som följer av ett avtal enligt första stycket till privata utförare som avses i 3 kap. 18 c § kommunallagen (1991:900) får, i fråga om juridiska personer, endast lämnas om utföraren har ett tillstånd att motta offentlig finansiering enligt 7 a kap.

7 kap.

1 §

Ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ får inte utan tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg yrkesmässigt bedriva verksamhet i form av

1. stödboende eller hem för vård eller boende,
2. boenden som motsvarar dem som avses i 5 kap. 5 § andra stycket eller 5 kap. 7 § tredje stycket,
3. hem för viss annan haldygnsvård,
4. hem eller öppen verksamhet för vård under en begränsad del av dygnet, oavsett var verksamheten bedrivs.

Endast juridiska personer får efter tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg yrkesmässigt bedriva verksamhet i form av

1. stödboende eller hem för vård eller boende,
2. boenden som motsvarar dem som avses i 5 kap. 5 § andra stycket eller 5 kap. 7 § tredje stycket,
3. hem för viss annan haldygnsvård,
4. hem eller öppen verksamhet för vård under en begränsad del av dygnet, oavsett var verksamheten bedrivs,
5. hemtjänst.

¹ Senaste lydelse 2014:579.

Tillstånd behövs inte för verksamhet som kommunen genom avtal enligt 2 kap. 5 § har överlämnat till en enskild att utföra.

Kommun och landsting som driver verksamhet som avses i första stycket, *samt kommun som genom avtal enligt 2 kap. 5 § har överlämnat till enskild att driva sådan verksamhet*, ska anmäla denna verksamhet till Inspektionen för vård och omsorg innan verksamheten påbörjas.

Kommun och landsting som driver verksamhet som avses i första stycket ska anmäla denna verksamhet till Inspektionen för vård och omsorg innan verksamheten påbörjas.

2 §

Tillstånd att bedriva sådan verksamhet som avses i 1 § får beviljas endast om verksamheten uppfyller kraven på god kvalitet och säkerhet.

Tillstånd får vidare endast lämnas om företrädarna för den juridiska personen genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten. Med företrädare avses

1. den verkställande direktören eller annan som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,

2. styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,

3. bolagsmän i kommanditbolag eller handelsbolag, samt

4. ägare som har ett väsentligt inflytande över verksamheten.

Vidare krävs att samtliga företrädare för den juridiska personen i övrigt bedöms lämpliga.

Tillstånd får förenas med villkor av betydelse för kvaliteten och säkerheten i verksamheten.

Om verksamheten helt eller till väsentlig del ändras eller flyttas, *skall* nytt tillstånd sökas.

Om verksamheten helt eller till väsentlig del ändras eller flyttas, *ska* nytt tillstånd sökas.

2 a §

En sådan juridisk person som avses i 2 § ska ha ekonomiska förutsättningar att uppfylla de föreskrifter som gäller för verksamheten.

2 b §

Den som har beviljats tillstånd ska i skäligen tid anmäla planerade förändringar i den personkrets som avses i 2 § till Inspektionen för vård och omsorg.

2 c §

Inspektionen för vård och omsorg får ta ut en avgift

- 1. för att pröva om villkoren i 2 § andra och tredje styckena och 2 a § är uppfyllda, och*
- 2. för tillsyn av villkoren i 2 § andra och tredje styckena och 2 a §.*

7 a kap. Tillstånd att motta offentlig finansiering

Förutsättningar för tillståndet

1 §

En juridisk person kan ansöka om tillstånd att motta offentlig finansiering hos Inspektionen för vård och omsorg. Ett sådant tillstånd ska lämnas om sökanden visar att offentliga medel, utöver det högsta tillåtna rörelseresultatet, kommer att användas till verksamhet enligt denna lag och i övrigt uppfyller förutsättningarna i detta kapitel.

2 §

Endast verksamhet som omfattas av krav på tillstånd att motta offentlig finansiering enligt denna lag, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, skollagen (2010:800) eller hälso- och sjukvårdslagen (2017:000) får bedrivas i den juridiska personen.

Den juridiska personen får inte överlämna verksamhet för vilken tillstånd att motta offentlig finansiering krävs till andra juridiska personer utan sådant tillstånd.

Högsta tillåtna rörelseresultat

3 §

För en juridisk person med tillstånd att motta offentlig finansiering gäller en begränsning av hur stort rörelseresultat som får uppnås.

Det högsta tillåtna rörelseresultatet för varje räkenskapsår beräknas enligt 4–6 §§.

4 §

Det tillåtna rörelseresultatet beräknas som en avkastningsränta på operativt kapital vid föregående räkenskapsårs utgång.

Avkastningsräntan ska bestämmas till statslåneräntan vid föregående räkenskapsårs utgång ökad med sju procentenheter.

5 §

Med operativt kapital avses rörelsetillgångar med avdrag för rörelseskulder.

Vid beräkningen av rörelsetillgångarna ska det bortses från finansiella anläggningstillgångar, kortfristiga fordringar hos koncern- och intresseföretag, kortfristiga placeringar och likviditet som inte motiveras av verksamhetens behov.

6 §

Det högsta tillåtna rörelseresultatet beräknas som tillåtet rörelseresultat enligt vad som anges i 4 § ökat med skillnaden mellan det tillåtna rörelseresultatet under de tre senaste räkenskapsåren, eller den kortare tid som verksamheten bedrivits, och det lägre rörelseresultat som den juridiska personen redovisat under samma period.

Värdeöverföringar

7 §

Inga värdeöverföringar från den juridiska personen får göras utöver det högsta tillåtna rörelseresultatet. Bilaga 5

Redovisning och revision

8 §

En juridisk person med tillstånd att motta offentlig finansiering ska lämna en årsredovisning som upprättats enligt årsredovisningslagen (1995:1554) till Inspektionen för vård och omsorg. Årsredovisningen ska lämnas senast en månad efter att den upprättats.

9 §

Den juridiska personen ska ha en auktoriserad eller godkänd revisor.

Avgifter

10 §

Inspektionen för vård och omsorg får ta ut avgifter för ansökan om och tillsyn av kraven för tillstånd enligt 7 a kap. 1 §.

13 kap.

8 §

Om Inspektionen för vård och omsorg finner att det i verksamhet som står under tillsyn enligt denna lag förekommer ett missförhållande som har betydelse för enskildas möjligheter att kunna få de insatser de har rätt till, får inspektionen förelägga den som svarar för verksamheten att avhjälpa missförhållandet. Ett föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som inspektionen anser nödvändiga för att det påtalade missförhållandet ska kunna avhjälpas. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Om Inspektionen för vård och omsorg finner att det i verksamhet som står under tillsyn enligt denna lag förekommer ett missförhållande som har betydelse för enskildas möjligheter att kunna få de insatser de har rätt till, får inspektionen förelägga den som svarar för verksamheten att avhjälpa missförhållandet. Om Inspektionen för vård och omsorg finner att kraven i 7 kap. 2 § andra och tredje styckena samt 7 kap. 2 a § inte är uppfyllda i verksamhet som beviljats tillstånd eller att en förändring enligt 7 kap. 2 b § inte anmälts får inspektionen förelägga den som beviljats tillståndet att avhjälpa

Inspektionen för vård och omsorg får även förelägga den kommun eller det landsting som inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet enligt 7 kap. 1 § *tredje* stycket att fullgöra denna skyldighet. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

bristen. Ett föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som inspektionen anser nödvändiga för att det påtalade missförhållandet *eller bristen* ska kunna avhjälpas. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Inspektionen för vård och omsorg får även förelägga den kommun eller det landsting som inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet enligt 7 kap. 1 § *andra* stycket att fullgöra denna skyldighet. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

9 §

Om ett missförhållande enligt 8 § första stycket är allvarligt och Inspektionen för vård och omsorgs föreläggande inte följts, får inspektionen besluta att helt eller delvis återkalla tillståndet för verksamheten. Om verksamheten inte är tillståndspliktig får inspektionen i stället besluta att helt eller delvis förbjuda fortsatt verksamhet.

Om missförhållandet innebär fara för enskildas liv, hälsa eller personliga säkerhet i övrigt, får Inspektionen för vård och omsorg utan föregående föreläggande besluta att helt eller delvis återkalla tillståndet för verksamheten. Om verksamheten inte är tillståndspliktig får inspektionen i stället besluta att helt eller delvis förbjuda fortsatt verksamhet.

Ett tillstånd att bedriva verksamhet får även återkallas utan föregående föreläggande om tillståndshavaren inte uppfyller kraven i 7 kap. 2 § andra och tredje styckena samt 2 a §.

12 §

Om en juridisk person med tillstånd att motta offentlig finansiering inte uppfyller kraven i 7 a kap. får det beslutas om sanktionsavgift. Om överträdelsen är allvarlig får tillståndet återkallas.

Första stycket ska inte tillämpas om det finns särskilda skäl för att en enskild har ett rörelseresultat som är högre än vad som anges i 2 a kap. 3–6 §§, och det överskjutande beloppet återförs i verksamheten senast påföljande räkenskapsår.

13 §

En sanktionsavgift ska bestämmas till lägst 1 000 kronor och högst fem procent av den enskildes omsättning närmast föregående räkenskapsår. Om överträdelsen skett under det första verksamhetsåret eller om uppgifter om årsomsättning annars saknas, är bristfälliga eller kan antas vara missvisande får årsomsättningen uppskattas.

Sanktionsavgiftens storlek ska bestämmas med hänsyn till överträdelsens karaktär och omfattning samt hur länge överträdelsen pågått. Avgiften ska tillfalla staten.

14 §

En sanktionsavgift beslutas av allmän förvaltningsdomstol på ansökan av Inspektionen för vård och omsorg.

Ansökan prövas hos den förvaltningsrätt inom vars domkrets Inspektionen för vård och omsorg har sitt säte.

En ansökan om sanktionsavgift ska ha inkommit till förvaltningsrätten inom fem år från att förutsättningarna för att ta ut sanktionsavgift var uppfyllda.

16 kap.4 §²

Inspektionen för vård och omsorgs beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol i ärenden om

1. tillstånd enligt 7 kap. 1 §,
2. omhändertagande av personakt enligt 7 kap. 5 §,
3. föreläggande enligt 13 kap. 5 och 8 §§,
4. återkallelse av tillstånd och förbud enligt 13 kap. 9–11 §§, samt
5. överflyttning av ärende enligt 2 a kap. 11 §.

Inspektionen för vård och omsorgs beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol i ärenden om

1. tillstånd enligt 7 kap. 1 och 2 §§ samt 7 a kap. 1 §,
2. omhändertagande av personakt enligt 7 kap. 5 §,
3. föreläggande enligt 13 kap. 5 och 8 §§,
4. återkallelse av tillstånd och förbud enligt 13 kap. 9–12 §§, samt
5. överflyttning av ärende enligt 2 a kap. 11 §.

I fråga om överklagande av Inspektionen för vård och omsorgs beslut enligt 7 kap. 4 § gäller i tillämpliga delar 6 kap. 7–11 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Andra beslut av Inspektionen för vård och omsorg enligt denna lag får inte överklagas.

Beslut av Socialstyrelsen enligt 16 kap. 6 § andra stycket får inte överklagas.

Beslut av Inspektionen för vård och omsorg och domstol i fråga som avses i första stycket 2, 3 och 4 gäller omedelbart.

10 a §

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

- 1. villkor för tillstånd enligt 7 kap. 2 § andra och tredje styckena och 2 a §,*
- 2. hur en juridisk person med tillstånd att motta offentlig finansiering ska redovisa att förutsättningarna i 7 a kap. är uppfyllda, och*
- 3. avgifter för ansökan och tillsyn enligt 7 kap. 2 c § och 7 a kap. 10 §.*

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2. Den som före ikraftträdandet påbörjat sådan verksamhet som avses i 7 kap. 1 § 1–4 och som omfattades av undantaget från tillståndsplikt i tredje stycket samma paragraf i sin äldre lydelse ska senast den 1 september 2018 ansöka om tillstånd enligt denna lag för att få fortsätta

bedriva verksamheten. Påbörjad verksamhet utan tillstånd får endast fortsätta fram till dess att slutligt beslut i ärendet fått laga kraft.

3. Den som påbörjat hemtjänstverksamhet före ikraftträdandet ska senast den 1 september 2018 ansöka om tillstånd enligt denna lag för att få fortsätta bedriva verksamheten. Påbörjad verksamhet utan tillstånd får endast fortsätta fram till dess att slutligt beslut i ärendet fått laga kraft.

4. Tillstånd enligt 7 kap. 1 § som lämnats till enskilda individer före ikraftträdandet ska upphöra att gälla den 1 juli 2019.

5. Trots vad som anges i 2 kap. 5 § andra stycket får en kommun lämna ersättning som följer av avtal som slutits före ikraftträdandet till juridiska personer som inte har tillstånd att motta offentlig finansiering. Ersättning som följer av avtal som slutits efter ikraftträdandet får lämnas till juridiska personer utan tillstånd att motta offentlig finansiering fram till den 1 september 2018. Därefter får ersättning som följer av avtal som slutits efter ikraftträdandet lämnas endast om den juridiska personen lämnat in en ansökan om tillstånd om offentlig finansiering till Inspektionen för vård och omsorg. Sådan ersättning får lämnas längst till dess att slutligt beslut i ärendet fått laga kraft.

6. Trots vad som anges i femte punkten första ledet dessa övergångsbestämmelser får en kommun inte lämna ersättning inom ett valfrihetssystem till juridiska personer som inte har tillstånd att motta offentlig finansiering längre än fram till den 1 juli 2019. Därefter får en kommun eller ett landsting lämna ersättning till juridiska personer som inte har sådant tillstånd endast om den juridiska personen senast den 1 september 2018 lämnat in en ansökan om tillstånd till Inspektionen för vård och omsorg och slutligt beslut i ärendet ännu inte fått laga kraft.

Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)
dels att nuvarande 2 kap. 5 a § ska betecknas 2 kap. 6 a §,
dels att 2 kap. 5 och 6 §§, 8 kap. 21 §, 9 kap. 19 §, 10 kap. 37 §, 11 kap. 36 §, 14 kap. 15 §, 16 kap. 52 §, 17 kap. 31 och 35 §§, 19 kap. 45 §, 23 kap. 1 §, 25 kap. 10 §, 26 kap. 3, 4, 13 och 14 §§ samt 28 kap. 2 §, och rubriken närmast före 26 kap. 13 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas ett nytt kapitel, 2 a kap., och åtta nya paragrafer, 2 kap. 5 a–5 e §§, och 26 kap. 15 a–15 c §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §

Enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och fritidshem.

Godkännande ska lämnas om den enskilde har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen och utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas. Om godkännandet avser gymnasieskola eller gymnasiesärskola ska följderna i närliggande kommuner för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna också beaktas. Avser godkännandet förskoleklass, grundskola eller grundsärskola krävs därutöver att elevunderlaget är tillräckligt för att verksamheten ska kunna bedrivas långsiktigt.

Godkännande ska, *om inte annat framgår av 5 a och 5 b §§*, lämnas om den enskilde *är en juridisk person som* har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen och utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas. Om godkännandet avser gymnasieskola eller gymnasiesärskola ska följderna i närliggande kommuner för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna också beaktas. Avser godkännandet förskoleklass, grundskola eller grundsärskola krävs därutöver att elevunderlaget är tillräckligt för att verksamheten ska kunna bedrivas långsiktigt.

Ett godkännande ska avse viss utbildning vid en viss skolenhet eller förskoleenhet.

5 a §

Utöver vad som föreskrivs i 5 § får godkännande endast lämnas om företrädarna för den enskilde genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de

föreskrifter som gäller för verksamheten. Med företrädare avses

1. den verkställande direktören eller annan som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,
2. styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,
3. bolagsmän i kommanditbolag eller handelsbolag, och
4. ägare som har ett väsentligt inflytande över verksamheten.

Vidare krävs att samtliga företrädare i övrigt bedöms lämpliga.

5 b §

Den enskilde ska ha ekonomiska förutsättningar att uppfylla de föreskrifter som gäller för verksamheten.

5 c §

Enskilda huvudmän ska i skälig tid anmäla planerade förändringar i den personkrets som avses i 5 a § till den som godkänt den enskilde som huvudman.

5 d §

Statens skolinspektion eller den kommun som handlägger ärenden om godkännande av en enskild som huvudman får ta ut en avgift

1. för att pröva om villkoren i 5 a och 5 b §§ är uppfyllda, och
2. för tillsyn av villkoren i 5 a och 5 b §§.

5 e §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. villkor för godkännande enligt 5 a och 5 b §§, och
2. avgifter för ansökan och tillsyn enligt 5 d §.

6 §

För att ett bolag eller en förening, där en kommun eller ett landsting

För att ett bolag eller en förening, där en kommun eller ett landsting

äger aktier eller andelar eller på annat sätt har ett rättsligt inflytande över verksamheten, ska godkännas som huvudman enligt 5 § gäller utöver vad som föreskrivs där att

1. bestämmanderätten inte tillkommer enbart en eller flera kommuner eller landsting eller juridiska personer där en kommun eller ett landsting genom ägande eller på annat sätt har ett rättsligt bestämmande inflytande,

2. samverkan mellan en kommun eller ett landsting och en enskild är nödvändig för att verksamheten ska komma till stånd, och

3. det finns särskilda skäl med hänsyn till utbildningens innehåll eller utformning.

äger aktier eller andelar eller på annat sätt har ett rättsligt inflytande över verksamheten, ska godkännas som huvudman enligt 5 § gäller utöver vad som föreskrivs där *samt i 5 a och 5 b §§* att

1. bestämmanderätten inte tillkommer enbart en eller flera kommuner eller landsting eller juridiska personer där en kommun eller ett landsting genom ägande eller på annat sätt har ett rättsligt bestämmande inflytande,

2. samverkan mellan en kommun eller ett landsting och en enskild är nödvändig för att verksamheten ska komma till stånd, och

3. det finns särskilda skäl med hänsyn till utbildningens innehåll eller utformning.

2 a kap. Tillstånd att motta offentlig finansiering

Förutsättningar för tillståndet

1 §

En juridisk person kan ansöka om tillstånd att motta offentlig finansiering hos Statens skolinspektion. Ett sådant tillstånd ska lämnas om sökanden visar att offentliga medel, utöver det högsta tillåtna rörelseresultatet, kommer att användas till verksamhet enligt denna lag och i övrigt uppfyller förutsättningarna i detta kapitel.

2 §

Endast verksamhet som omfattas av krav på tillstånd att motta offentlig finansiering enligt denna lag, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, socialtjänstlagen (2001:453) eller hälso- och sjukvårdslagen (2017:000) får bedrivas i den juridiska personen.

3 §

För en juridisk person med tillstånd att motta offentlig finansiering gäller en begränsning av hur stort rörelseresultat som får uppnås.

Det högsta tillåtna rörelseresultatet för varje räkenskapsår beräknas enligt 4–6 §§.

4 §

Det tillåtna rörelseresultatet beräknas som en avkastningsränta på operativt kapital vid föregående räkenskapsårs utgång.

Avkastningsräntan ska bestämmas till statslåneräntan vid föregående räkenskapsårs utgång ökad med sju procentenheter.

5 §

Med operativt kapital avses rörelsetillgångar med avdrag för rörelseskulder.

Vid beräkningen av rörelsetillgångarna ska det bortses från finansiella anläggningstillgångar, kortfristiga fordringar hos koncern- och intresseföretag, kortfristiga placeringar och likviditet som inte motiveras av verksamhetens behov.

6 §

Det högsta tillåtna rörelseresultatet beräknas som tillåtet rörelseresultat enligt vad som anges i 4 § ökat med skillnaden mellan det tillåtna rörelseresultatet under de tre senaste räkenskapsåren, eller den kortare tid som verksamheten bedrivits, och det lägre rörelseresultat som den juridiska personen redovisat under samma period.

Värdeöverföringar

7 §

Inga värdeöverföringar från den juridiska personen får göras utöver det högsta tillåtna rörelseresultatet.

Redovisning och revision

8 §

En juridisk person med tillstånd att motta offentlig finansiering ska lämna en årsredovisning som upprättats enligt årsredovisningslagen (1995:1554) till Statens skolinspektion. Årsredovisningen ska lämnas senast en månad efter att den upprättats.

9 §

Den juridiska personen ska ha en auktoriserad eller godkänd revisor.

Avgifter

10 §

Statens skolinspektion får ta ut avgifter för ansökan om och tillsyn av kraven för tillstånd enligt 2 a kap. 1 §.

Bemyndiganden

11 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur en juridisk person med tillstånd att motta offentlig finansiering ska redovisa att förutsättningarna i detta kapitel är uppfyllda, och

2. avgifter för ansökan och tillsyn enligt 10 §.

8 kap.

21 §

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje barn vid förskoleenheten.

Bidrag enligt första stycket ska endast lämnas till enskilda huvudmän med tillstånd att motta offentlig finansiering enligt 2 a kap.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 22 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 23 §.

9 kap.

19 §

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten.

Bidrag enligt första stycket ska endast lämnas till enskilda huvudmän med tillstånd att motta offentlig finansiering enligt 2 a kap.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 20 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 21 §.

10 kap.

37 §

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten.

Bidrag enligt första stycket ska endast lämnas till enskilda huvudmän med tillstånd att motta offentlig finansiering enligt 2 a kap.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 38 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 39 §.

Första stycket gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

11 kap.

36 §

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten.

Bidrag enligt första stycket ska endast lämnas till enskilda huvudmän med tillstånd att motta offentlig finansiering enligt 2 a kap.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 37 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 38 §.

Första stycket gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

14 kap.

15 §

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten.

Bidrag enligt första stycket ska endast lämnas till enskilda huvudmän med tillstånd att motta offentlig finansiering enligt 2 a kap.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 16 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 17 §.

16 kap.

52 §

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev på ett nationellt program vid skolenheten som hemkommunen, enligt 42 §, var skyldig att erbjuda utbildning på nationella program vid den tidpunkt när utbildningen påbörjades.

Bidrag enligt första stycket ska endast lämnas till enskilda huvudmän med tillstånd att motta offentlig finansiering enligt 2 a kap.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 53 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 54 §.

Första stycket gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

17 kap.

31 §

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev på preparandutbildning vid skolenheten som var behörig för utbildningen vid den tidpunkt när denna påbörjades.

Bidrag enligt första stycket ska endast lämnas till enskilda huvudmän med tillstånd att motta offentlig finansiering enligt 2 a kap.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 32 och 33 §§ och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 34 §.

Första stycket gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

35 §

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev på programinriktat individuellt val vid skolenheten som var behörig för utbildningen vid den tidpunkt när denna påbörjades.

Bidrag enligt första stycket ska endast lämnas till enskilda huvudmän med tillstånd att motta offentlig finansiering enligt 2 a kap.

Bidraget består av

1. bidrag för den del av utbildningen som motsvarar det yrkesprogram som det programinriktade individuella valet är inriktat mot, och
2. bidrag för den del av utbildningen som avser det stöd som eleven behöver för att uppnå behörighet för yrkesprogrammet. Bidrag enligt denna punkt ska utgå under högst ett år.

Första stycket gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk. Bilaga 5

19 kap.

45 §

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev på ett nationellt program vid skolenheten som hemkommunen enligt 18 kap. 27 § var skyldig att erbjuda utbildning i gymnasiesärskolan vid den tidpunkt när utbildningen påbörjades.

Bidrag enligt första stycket ska endast lämnas till enskilda huvudmän med tillstånd att motta offentlig finansiering enligt 2 a kap.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 46 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 47 §.

Första stycket gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

23 kap.

1 §

En kommun, ett landsting eller en enskild huvudman får enligt bestämmelserna i detta kapitel med bibehållet huvudmannaskap sluta avtal om att någon annan än kommunen, landstinget eller den enskilde huvudmannen utför uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag (entreprenad).

Ersättning som följer av ett avtal enligt första stycket till privata utförare som avses i 3 kap. 18 c § kommunallagen (1991:900) får, i fråga om juridiska personer, endast lämnas om utföraren har ett tillstånd att motta offentlig finansiering enligt 2 a kap.

Trots bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900) om anknytning till kommunens eller landstingets område eller deras medlemmar får en kommun eller ett landsting genom ett avtal enligt första stycket utföra uppgifter åt en annan huvudman inom skolväsendet.

De bestämmelser som finns för en utbildning eller en annan verksamhet enligt denna lag ska med de undantag som anges i detta kapitel gälla även vid entreprenad.

25 kap.

10 §

Den kommun där en enskild bedriver sådan pedagogisk omsorg som avses i 2 § ska efter ansökan besluta att huvudmannen har rätt till bidrag om

Den kommun där en enskild bedriver sådan pedagogisk omsorg som avses i 2 § ska efter ansökan besluta att huvudmannen har rätt till bidrag om

1. huvudmannen har förutsättningar att följa de föreskrifter

1. huvudmannen har förutsättningar att följa de föreskrifter

som gäller för motsvarande offentlig verksamhet,

2. verksamheten inte innebär påtagliga negativa följder för kommunens motsvarande verksamhet,

3. verksamheten är öppen för alla barn som en kommun ska sträva efter att erbjuda motsvarande verksamhet, med undantag för barn som hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för enligt 13 § andra stycket, *och*

4. avgifterna inte är oskäligt höga.

som gäller för motsvarande offentlig verksamhet,

2. verksamheten inte innebär påtagliga negativa följder för kommunens motsvarande verksamhet,

3. verksamheten är öppen för alla barn som en kommun ska sträva efter att erbjuda motsvarande verksamhet, med undantag för barn som hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för enligt 13 § andra stycket,

4. avgifterna inte är oskäligt höga, *och*

5. *huvudmannen antingen är en juridisk person med tillstånd att motta offentlig finansiering enligt 2 a kap. eller en enskild individ.*

Kommunen får besluta att en huvudman har rätt till bidrag trots att villkoret i första stycket 3 inte är uppfyllt, om det finns skäl med hänsyn till verksamhetens särskilda karaktär.

26 kap.

3 §

Statens skolinspektion har tillsyn över

1. skolväsendet, särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet enligt denna lag,

2. utbildning som avses i 29 kap. 17 §,

3. hur en kommun uppfyller sina skyldigheter enligt 7 kap. 21 och 22 §§, 24 kap. 23 och 24 §§ samt 29 kap. 9 §, *och*

4. hur en kommun uppfyller sitt tillsynsansvar enligt 4 §.

Statens skolinspektion har tillsyn över

1. skolväsendet, särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet enligt denna lag,

2. utbildning som avses i 29 kap. 17 §,

3. hur en kommun uppfyller sina skyldigheter enligt 7 kap. 21 och 22 §§, 24 kap. 23 och 24 §§ samt 29 kap. 9 §,

4. hur en kommun uppfyller sitt tillsynsansvar enligt 4 §, *och*

5. *att enskilda som godkänts av Skolinspektionen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 a–5 c §§, och*

6. *att juridiska personer med tillstånd att motta offentlig finansiering fortlöpande uppfyller villkoren för tillståndet i 2 a kap.*

Första stycket gäller inte om tillsynen är en särskild uppgift för en annan tillsynsmyndighet.

4 §

En kommun har tillsyn över

En kommun har tillsyn över

1. förskola och fritidshem vars huvudman kommunen har godkänt enligt 2 kap. 7 § andra stycket, *och*

2. pedagogisk omsorg vars huvudman kommunen har förklarat ha rätt till bidrag enligt 25 kap. 10 §.

Kommunens tillsyn enligt första stycket omfattar inte tillsyn över att bestämmelserna i 6 kap. följs.

1. förskola och fritidshem vars huvudman kommunen har godkänt enligt 2 kap. 7 § andra stycket,

2. pedagogisk omsorg vars huvudman kommunen har förklarat ha rätt till bidrag enligt 25 kap. 10 §, *och*

3. att enskilda som godkänts av kommunen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 a–5 c §§.

Kommunens tillsyn enligt första stycket omfattar inte tillsyn över att bestämmelserna i 6 kap. följs *eller att juridiska personer med tillstånd att motta offentlig finansiering enligt 2 a kap. 1 § fortlöpande uppfyller villkoren för tillståndet.*

Återkallelse

Återkallelse och sanktionsavgifter

13 §

En tillsynsmyndighet får återkalla ett godkännande eller ett beslut om rätt till bidrag som myndigheten har meddelat enligt denna lag om

1. ett föreläggande enligt 10 § inte har följts, och
2. missförhållandet är allvarligt.

Ett godkännande eller beslut enligt första stycket får också återkallas om

1. ett föreläggande enligt 10 § inte har följts, och
2. den enskilde vid den etableringskontroll som avses i 9 a § inte kan visa att rimliga åtgärder har vidtagits för att få till stånd ett samråd enligt 2 kap. 5 a §.

Ett godkännande eller beslut enligt första stycket får också återkallas om

1. ett föreläggande enligt 10 § inte har följts, och
2. den enskilde vid den etableringskontroll som avses i 9 a § inte kan visa att rimliga åtgärder har vidtagits för att få till stånd ett samråd enligt 2 kap. 6 a §.

14 §

Ett godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet får återkallas om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt 2 kap. 6 §.

Ett godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet får återkallas om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt 2 kap. 5 a och 5 b §§ *eller* 6 §.

15 a §

Om en juridisk person med tillstånd att motta offentlig finansiering inte uppfyller kraven i 2 a kap. får det beslutas om sanktionsavgift. Om överträdelsen

är allvarlig får tillståndet återkallas.

Första stycket ska inte tillämpas om det finns särskilda skäl för att en enskild har ett rörelseresultat som är högre än vad som anges i 2 a kap. 3–6 §§, och det överskjutande beloppet återförs i verksamheten senast påföljande räkenskapsår.

15 b §

En sanktionsavgift ska bestämmas till lägst 1 000 kronor och högst fem procent av den enskildes omsättning närmast föregående räkenskapsår. Om överträdelsen skett under det första verksamhetsåret eller om uppgifter om årsomsättning annars saknas, är bristfälliga eller kan antas vara missvisande får årsomsättningen uppskattas.

Sanktionsavgiftens storlek ska bestämmas med hänsyn till överträdelsens karaktär och omfattning samt hur länge överträdelsen pågått. Avgiften ska tillfalla staten.

15 c §

En sanktionsavgift beslutas av allmän förvaltningsdomstol på ansökan av Statens skolinspektion.

Ansökan prövas hos den förvaltningsrätt inom vars domkrets Statens skolinspektion har sitt säte.

En ansökan om sanktionsavgift ska ha inkommit till förvaltningsrätten inom fem år från att förutsättningarna för att ta ut sanktionsavgift var uppfyllda.

28 kap.

2 §

Beslut av Statens skolinspektion får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om

1. godkännande enligt 2 kap. 5 § eller 24 kap. 3 a § eller återkallelse

Beslut av Statens skolinspektion får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om

1. godkännande enligt 2 kap. 5 § eller 24 kap. 3 a § eller återkallelse

av sådant godkännande enligt 26 kap. 13 eller 14 §,	av sådant godkännande enligt 26 kap. 13 eller 14 §,
2. medgivande enligt 24 kap. 4 a § eller återkallelse av sådant medgivande enligt 26 kap. 13 §,	2. medgivande enligt 24 kap. 4 a § eller återkallelse av sådant medgivande enligt 26 kap. 13 §,
3. förklaring om rätt till bidrag enligt 24 kap. 6 § eller återkallelse av sådan rätt enligt 26 kap. 13 §,	3. förklaring om rätt till bidrag enligt 24 kap. 6 § eller återkallelse av sådan rätt enligt 26 kap. 13 §,
4. statliga åtgärder för rättelse enligt 26 kap. 17 §,	4. statliga åtgärder för rättelse enligt 26 kap. 17 §,
5. tillfälligt verksamhetsförbud enligt 26 kap. 18 §, <i>eller</i>	5. tillfälligt verksamhetsförbud enligt 26 kap. 18 §,
6. vitesföreläggande enligt 26 kap. 27 §.	6. vitesföreläggande enligt 26 kap. 27 §, <i>eller</i>
	7. <i>tillstånd att motta offentlig finansiering enligt 2 a kap. eller återkallelse av sådant tillstånd enligt 26 kap. 15 a §.</i>
	<i>Sådana beslut som avses i punkten 7 gäller omedelbart om inget annat föreskrivs i beslutet.</i>

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2. Bidrag ska trots vad som anges i andra styckena 8 kap. 21 §, 9 kap. 19 §, 10 kap. 37 §, 11 kap. 36 §, 14 kap. 15 §, 16 kap. 52 §, 17 kap. 31 och 35 §§, 19 kap. 45 § och 25 kap. 10 § lämnas till enskilda utan tillstånd att motta offentlig finansiering som godkänts som huvudmän före ikraftträdandet fram till

- a. den 1 juli 2019 vad gäller enskilda individer,
- b. den 1 september 2018 vad gäller juridiska personer som inte ansökt om tillstånd att motta offentlig finansiering, och
- c. dess att slutligt beslut i ärendet fått laga kraft vad gäller juridiska personer som senast den 1 september 2018 ansökt om tillstånd att motta offentlig finansiering.

En kommun får oaktat de tidpunkter som anges i första stycket välja att lämna bidrag fram till pågående termins slut.

3. Trots vad som anges i 23 kap. 1 § andra stycket får ersättning som följer av avtal som slutits före ikraftträdandet lämnas till juridiska personer som inte har tillstånd att motta offentlig finansiering. Ersättning som följer av avtal som slutits efter ikraftträdandet får lämnas till juridiska personer utan tillstånd att motta offentlig finansiering fram till den 1 september 2018. Därefter får ersättning som följer av avtal som slutits efter ikraftträdandet lämnas endast om den juridiska personen lämnat in en ansökan om tillstånd om offentlig finansiering till Statens skolinspektion. Sådan ersättning får lämnas längst till dess att slutligt beslut i ärendet fått laga kraft.

Förteckning av remissinstanserna avseende betänkandet Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78)

Efter remiss har yttrande över betänkandet Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78) kommit in från Riksdagens ombudsmän (JO), Riksrevisionen, Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Linköping, Svenska institutet för europapolitiska studier, Justitiekanslern, Domstolsverket, Polismyndigheten, Revisorsinspektionen, Datainspektionen, Kommerskollegium, Socialstyrelsen, Inspektionen för vård och omsorg, Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, Myndigheten för delaktighet, Barnombudsmannen, Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, Inspektionen för socialförsäkringen, Finansinspektionen, Ekonomistyrningsverket, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Bokföringsnämnden, Statskontoret, Upphandlingsmyndigheten, Statens skolverk, Statens skolinspektion, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Stockholms universitet, Umeå universitet, Uppsala universitet, Konkurrensverket, Tillväxtverket, Regelrådet, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Arbetsförmedlingen, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Kronobergs läns landsting, Skåne läns landsting, Stockholms läns landsting, Västmanlands läns landsting, Västernorrlands läns landsting, Örebro läns landsting, Alingsås kommun, Botkyrka kommun, Burlövs kommun, Falkenbergs kommun, Grums kommun, Gällivare kommun, Göteborgs kommun, Halmstads kommun, Härnösands kommun, Kils kommun, Kiruna kommun, Luleå kommun, Mora kommun, Mörbylånga kommun, Nacka kommun, Norrköpings kommun, Ronneby kommun, Sigtuna kommun, Trelleborgs kommun, Trosa kommun, Vansbro kommun, Vännäs kommun, Aktiemarknadsbolagens förening, Almega Utbildningsföretagen, Almi Företagspartner AB, Arbetsgivarföreningen Kfo, Coompanion, Famna - Riksorganisationen för Idéburen Vård och Social Omsorg, FAR, Folkbildningsrådet, Forum – Idéburna Organisationer med Social Inriktning, Friskolornas riksförbund, FSO Fria förskolor, Fysioterapeuterna, Föreningen JAG (Jämlikhet Assistans Gemenskap), Föreningen Sveriges Socialchefer, Företagarna, Föräldraalliansen, Handikappförbunden. Idéburna skolors riksförbund, Intressegruppen för Assistansberättigade, Kommunala Företagens Samarbetsorganisation, Landsorganisationen i Sverige, Lernia AB, Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund, Näringslivets Regelnämnd, Paro Privata Assistansanordnares Riksorganisation, Pensionärernas Riksorganisation, Pingst – Fria Församlingar i Samverkan, Reumatikerförbundet, Riksförbundet Pensionärs gemenskap, SKPF Pensionärerna, Skyddsvärnet, Småföretagarnas Riksförbund, Spf Seniorerna, Studieförbunden, Svenska Kommunalarbetsareförbundet, Svenska Kyrkan, Swedish Private Equity & Venture Capital Association, Svenska Röda Korset, Svenska Vård, Svenskt Näringsliv, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Akademikers Centralorganisation, Sveriges Arbetsterapeuter, Sveriges Kommuner och Landsting, Sveriges Läkarförbund, Sveriges

offentliga inköpare, Sveriges Skolledarförbund, Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Unizon, Vision, Vårdförbundet och Vårdföretagarna Almega.

Ersta Sköndal högskola, Borgholms kommun, Härjedalens kommun, Sandvikens kommun, Simrishamns kommun, Strömstads kommun, Tranås kommun, Vindelns kommun, Finska Pensionärernas Riksförbund, FUB För Barn, Unga och Vuxna med Utvecklingsstörning, Lika Unika, LP-verksamheten, LSU – Sveriges ungdomsorganisationer, Nätverket Unga för Tillgänglighet, Riksförbundet för Förstärkt Familjehemsvård, STIL, Svenska Privatläkarföreningen, Sverigefinska Pensionärer, Sveriges Elevkårer, Sveriges Elevråd – Svea, Sveriges offentliga leverantörer och Valfärdssyn har inbjudits att lämna synpunkter, men har avstått från att yttra sig eller inte hörts av.

Därutöver har yttranden inkommit från AB AlphaCE Coaching & Education, AB Leichtle & Jendi, AB Nyfiket lärande Sollentuna, AB Videdals Privatskolor, AB Ängla Personlig Assistans, ABC Jourhem AB, AcadeMedia AB, Academic Work Holding AB, Academicum AB, Achima Care AB, Active Landvetter AB, Active Omsorg och Skola i Linköping AB, Adena Personlig Assistans AB, Adeocare AB, Adisa AB, Adonis Omsorg AB, Advokatfirman Delphi, Advokatfirman Kahn Pedersen, AF Affärsseffekt Framtidsskola AB, Aktiv Assistans Norr AB, Alba Holding AB, Aleris, Aleris namninsamlingar (91 personer), Aleva Sverige AB, Alingsås Waldorfskoleförening, Allians för Skåne, Alliansen i Landstinget Blekinge, Almega, Almega Asylboendeföretagen, Alminia AB, Altor Equity Partners AB, Alva Åkervall, Ambass AB, Ambea AB, Andersson HVB AB, Anna Westberg, Annas Assistans Sverige AB, Anki Johansson, Anooni AB, Anticimex TopHolding AB, Apendere skolor AB, AQ Group AB, Arbetsgiverforeningen Spekter, Arbetsgivaralliansen, Arken HVB AB, Aspero Friskolor AB, ASSA ABLOY AB, Assemblin Holding AB, Assistansbolaget i Sverige AB, Assistanslotsen AB, Assre Assistans i Dalarna AB, Astagården AB, Astridgården i Hörnefors AB, Atollen Omsorg AB, Attendo AB, Atvexa AB, Awilja Management AB, Axel Johnson AB, Backebo Vård & Omsorg, Banérportsskolan AB, Barnläkarna i Täby centrum AB, Barnmorskegruppen MamaMia AB, Begoma Spedition AB, Behandlingsinsats Vilhelmsro AB, Bene Tandvård AB, BeOneTeam Personlig Assistans AB, Berga Läkarhus AB, Bergsundetgruppen, Bergåsa HVB AB, Berit Nieschlag, Billsbo AB, Björka Assistans AB, Björn Edström, Björn Peter Behrens, Bo Ranman, B-O Wiberg Solutions AB, Bo Widegren, BonZi personligt stöd AB, Bragée Rehab AB, Brickebergskyrkans Skolstiftelse, Brosätters Sjukhem AB, Bruka Äldre-
vård AB, Bruksparkens Förskola, Bräcke diakoni, Busbolaget AB, Bylegårdens Förskola AB, Capio AB, Carbin Urologi AB, Carl Bennet AB, Carl Schlyter, Carve Capital AB, Casator AB, Cedergruppen AB, Centerpartiet i Gävleborg, Centerpartiet i Stockholms kommun, CH Assistance AB, Christer Berglund, CIS Kalmar AB, CJs Ledsagarservice AB, Creades AB, Curanova Omsorg AB, Dan Olofsson, Danderyds kommun, Daniel Darpe, David Aronsson, David Lundqvist, Dedicare ABDenbro AB, Deius Personlig Assistans AB, Devi konsulenter Stockholm AB, Didner och Gerge Fonder AB, Dietistkonsult Norr, Docksta friskola, Drakstadens Omsorg AB, Einar Mattson AB, Ekeby

Hälsocenter AB, En bit extra AB, Engelska Skolan Norr AB, Enskilda Gymnasiets föräldraförening, Ersta diakoni, EQT AB, Essio AB, Etac AB, Eveo, F. AD. Müller Söhne AB, Falu Frigymnasium AB, Fastighetsägarna Sverige, Feskarn i Uppsala AB, Forum för välfärd, Framtida Assistans i Sverige AB, Franska skolan, Fridaskolorna AB, Friskolan Lust & Lära i Bollnäs AB, Front Advokater AB, Frösunda Omsorg AB, Futuraskolan AB, Fyren EkAlmen AB, Fysiorehab i Kungsälv Centrum AB, Förenade Care AB, Föreningen Betaniahemmet, Föreningen Blomsterfonden, Föreningen PrimÖR, Föreningen Socialistiska läkare, Förskolan Ekorbacken AB, Förskolan Emilia AB, Förskolan Göteborgarna, Förskolan Hjalmar AB, Förskolan Mosaik, Förskolan Piongränd AB, Förskolan Ormängsgatan AB, Förskolan Sörgården AB, Förskolan Talento AB, Förskolan Växthuset AB, Förskolan Ångbåten AB, Förskoleteamet Helianthus AB, Förskolorna Framtidsfolket AB, Föräldraföreningen Stabby Montessoriförskola, Gemensam Välfärd, Ghazaleh Vafaeian, GHP Speciality Care AB, Gimo Utbildnings AB, Grafiska Företagen, Grannvård i Sverige AB, Gränna Privattandläkare AB, Grödbygården AB, Gun Karlsson, Gunnar Öijvall, Gällivare socialdemokratiska arbetarparti, Gävle kommun, Göran Dahlstrand, Görna Friman, Göteborgs kyrkliga stadsmision, Hallands CareCenter AB, Hans von Zeipel, Helixutbildningar AB, Hemtjänst Ditt liv AB, Hemtrevnad Service & Omsorg Väst AB, Hermods, Hjärt & Kärlicentrum Södertälje AB, Hofors kommun, Hultagården AB, Humana AB, Hälsa i Kubik AB, Hälsoförskolan Friskus AB, Hälsoträdet AB, Hälsovalet i Sverige AB, ICA Gruppen, IK Investment Partners AB, Incentive AS, Incito Conference AB, Industrierbetsgivarna, Infratek Sverige AB, Inger Molin Rolf, Ingvar Olsson, Innovativa Mindre Life Scienceföretag, Inre Kraft Norr AB, Inspira Förskolor & Skolor AB, Installatörsföretagen, Internationella Engelska Skolan i Sverige AB, Investor AB, IT & Telecomföretagen inom Almega, Janne Martinson, Jan-Åke Åkesson, JATC Omsorg AB, JENSEN education AB, Jesper Hallén, Johan Hiller, Johan Söderberg, Jordnära Omsorg AB, Jordnära Växa AB, JT Elevsupport AB, Just Maid It AB, Järna Friskola AB, Jönköpings kommun, Jönköpings läns landsting, K E Östling AB, K. Marcusson, Kaj Andersson, Kajan Friskola, Karl Utterhall, Karlsunds IF HFK, Kavatt Vård AB, K-EL J.O.P., Kingelstad Byskola AB, Kjell Lundin, Klaragården AB, Klas Jacobson, Knivsta kommun, Kohlberg Kravis Roberts & Co. Partners LLP, Konkurrenskommissionen, Kontakt@skiftet.org (likalydande yttranden från 7 010 personer), Kooperativet Industrihuset ekonomisk förening, Kristdemokraterna i Göteborg, Kristdemokraterna i Stockholms kommun, Kristdemokraterna i Västernorrland, Kristiansborgs & Villa Utsiktens Förskolor AB, Kristna Friskolerådet, Kullaviks Montessoriskola Ekonomisk förening, Kungsbacka kommun, Kunskapsskolan i Sverige AB, Kvinnofront, Kyrkans Vård och Omsorg AB, Kährs Holding AB, Lacko Internationella Grundskola AB, Laholms Hälso- och Sjukvård AB, Lannebo Fonder AB, Larsen Omsorg AB, Lars Westin, Legevisitten AB, Leif Eriksson, Lena Nockert, Lennart Ekblom, Liberalerna Huddinge, Liberalerna i Stockholms kommun, Libra Assistans AB, Lichron Teknik AB, Lidingö kommun, Lingbygdens friskola, Linné Omsorg AB, Living Waters Ltd, Livsam Personlig Assistans AB, Ljusglinten i Täby Kommun AB, Lugn&Ro Sverige AB, Läjekliniken AB, Läkarhuset Enköping AB,

Läkarhuset Hermelinen i Luleå AB, Läkemedelsindustriföreningen, Lär i Värmdö AB, Lärande i Sverige AB, Lärskolan i Bålsta AB, Läringsgymnasiet i Sverige AB, Lärariket AB, Lästringe Alma AB, M3P Förskolor AB, Magelungen Utveckling AB, Magitaskolan AB, Magnora AB, Magnus Eklom, Malingsbo Rehabcenter AB, Malmö Montessoriskola AB, Mats Sjölin, Mats Åkerblom, Maud Olofsson Romonorr AB, Medborgarskolan Stockholmsregionen, Mediateknikerutbildningen AB, Mediavision, Medicinkonsulten Hälsocentral i Lycksele AB, Mellby Gård AB, M.H.E. Kliniken AB, Miljöpartiet de Gröna Nynäshamn, Min Doktor (MD International AB), Moberg Pharma AB, Moderata Samlingspartiet i Gällivare, Moderaterna, Centerpartiet, Sjukvårdspartiet i Värmland, Kristdemokraterna och Liberalerna i Värmlands läns landsting, Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna Nynäshamn, Montemini Hbg's Montessoriskola AB, Monteprenör AB, Montessori Vellinge Grundskola AB, Montessoriförskolan Duvan, Montessoriskolan Filosofen, Morgan Svensson, MTG Omsorg AB, Munkeröds Utbildningscenter AB, Måbra Förskolor AB, Mälardalens Behandlingscentrum AB, Mäläröarnas hemtjänst AB, Mölnlycke Health Care AB, N. A Care AB, Natur- och miljöskolan i Åmål AB, Naturförskolan Vikingen AB, NCC AB, NOA Personlig Assistans AB, Noah Ljungberg, Noga Omsorg i Haninge AB, Nordic Capital Advisory AB, Nordisk Hemservice AB, Nordstjernen AB, Nordström Assistans AB, Norlandia Care AB och Norlandia Förskolor AB, Norrbottens Handelskammare, Nova Omsorg AB, Novax, NTIG, Nya läroverket Luleå AB, Nya Närvården NNV AB, Nyckelknippan Förskole AB, Nära hjärtat AB, Nätverket Friskolor i Väst, Nätverket för en likvärdig skola, Nötkärnan Bergssjön Vårdcentral och BVC AB, Nötkärnan Vård och Omsorg AB, Odile Construction AB, Odontitreio AB, Olivia Assistans AB, Olivia Rehabilitering AB, Olof Stenhammar, Olympica AB, OP Assistans AB, Orrens Vård och Omsorg AB, Passal AB, Pass-Team AB, Ped Doc AB, Per Alm, Per Kågeson, Per Larsson, Per Rönnow AB, Per-Anders Enarsson, Permobil AB, Per-Ola Larsson, Per-Olov Karlsson, Personalkoop förskolan Talmansgränd Ekonomiska förening, Personstöd Mälardalen AB, Peter Behrens, Pia Rinnan, Pik, Placeringsinformation Sverige AB, Poppelstaden Omsorgsförvaltning AB, PPS Power Planning System AB, PR Vård Holding AB, Praktikertjänst AB, Praktikertjänst Akleja Fysioterapi, Praktikertjänst Barnkirurgen Läkarhuset Odenplan, Praktikertjänst Bo Fjellners Hudmottagning, Praktikertjänst Brahehälsan Löberöd, Praktikertjänst BålstaDoktorn, Praktikertjänst Båstad Bjarke Läkarpraktik, Praktikertjänst Cederkliniken, Praktikertjänst Charlottamottagningen, Praktikertjänst Danvik rehab och kiropraktik, Praktikertjänst DR Domerts mottagning på Läkarhuset i Gävle, Praktikertjänst Edabergs Vårdcentral, Praktikertjänst Ekerö Vårdcentral, Praktikertjänst Familjeläkarna Önsta-Gryta, Praktikertjänst Fysiohälsan, Praktikertjänst Gynekologmottagningen Läkarhuset i Göteborg, Praktikertjänst Hallandskustens Hudmottagning, Praktikertjänst Hudmottagningen Läkarhuset Göteborg, Praktikertjänst Husläkarna i Österåker, Praktikertjänst Hälsocentralen City, Praktikertjänst JohannesVården, Praktikertjänst Katarina Pyk barn- och Ungdomsmedicin mottagning, Praktikertjänst Lundagårds endoskopi, Praktikertjänst LäkarGruppen Västerås,

Praktikertjänst Märsta Närård, Praktikertjänst Närakuten barn, Praktikertjänst Närakuten Löwet, Praktikertjänst Närsjukhus Simrishamn, Praktikertjänst Ondrasek Läkarmottagning, Praktikertjänst Ortoped Medicinskt Center, Praktikertjänst Ortoped Mottagning Vällingby Läkarhuset, Praktikertjänst Prima familjemottagning i Västerås, Praktikertjänst Rehab Station Stockholm AB, Praktikertjänst Röntgen AB, Praktikertjänst Sotenäs Vårdcentral, Praktikertjänst Stockholm Hud, Praktikertjänst Svea Vårdcentral, Praktikertjänst Telefonplans Vårdcentral, Praktikertjänst Töckforspraktiken, Praktikertjänst Uropraxis, Praktikertjänst Vårdcentralen Bohuslinden, Praktikertjänst Vårdcentralen Kusten, Praktikertjänst Vårdcentralen Åttkanten Karlstad, Praktikertjänst Älvängen Fysioterapi/Rehab, Praktikertjänst Ögoncentrum Varberg, Praktikertjänst Ögonläkargruppen, Praktikertjänst Ögonmottagning Märit Roosdorp, Praktikertjänst Öron-, Näsa-, Halsmottagningen Läkarhuset Gävle, Praktikertjänst ÖRON-NÄS-HALSSPECIALISTEN, Premicare AB, Primacura AB, Procuritas Partners AB, Prästmogården, Pysslingen Förskolor, Pysslingen Skolor och Vittra, Pålsboda Vårdcentral AB, Pär Sonesson & Company AB, Qratio Sverige AB, Raoul Wallenbergsskolorna AB, Real Omsorg i Stor Stockholm AB, Resursteamet i Stockholm AB, Rik Assistans AB, Robert Cederlund, Rolf Lundmark, Rolf Palmgren, Rosens Omsorg och & Service AB, Roslags Näsby Husläkarmottagning AB, RT Assistans AB, RTFL Care AB, Rälsen AB, Rörelsefunktionalitet i Söderhamn AB, Salems kommun, Sandvik Utbildnings AB, Scandinavian Business Seating AB, Schedevi Psykiatri AB, SEFIF, Seko Service- och kommunikationsfacket, Selfhelpbolagen, Servbo Vård & Omsorg AB, Serviceföretagen inom Almega, Side by side Assistans AB, Silver Life AB, Silverskattens Förskola AB, Simförskolan Sally AB och Naturförskolan Sally AB, Sinnligt, Siw Sköldbring, Sjuhäradsbygdens Assistansservice AB, Sjöströms Hemservice AB, Skattebetalarna, Skellefteå Kristna Skolförening, Skolgruppen inom Gemensam välfärd, Skolhoppet AB, Skrattegi förskolor & utbildning, Skärsta Friskola Ekonomisk förening, SLA Skogs- och Lantarbetsgivareförbundet, Skolledarna, Småskolan Pedagogik i Sverige AB, Snökristallens Barnakademi Ekonomisk Förening, Socialdemokraterna Gällivare, Socialdemokraterna och Miljöpartiet Solna Stad, Socialdemokraterna i Falkenbergs kommun, Socialdemokraterna Sandviken, Sofies Gård AB, Sofrosyne AB, Solberga Förskolor AB, Solgläntans behandlingshem i Kramfors, Sollentuna kommun, Solna kommun, Solvikens HVB-hem AB, Sophiahemmet ideell förening, Sparreholms Utbildning AB (svb), Sports Medicine i Umeå AB, S-Schakt Schönström AB, S:t Görans Hemtjänst, Staffan Andersson, Sten-Åke Remnert, Stiftelsen Borgerskapet Enkehus och Gubbhus, Stiftelsen Carpe Diem, Stiftelsen Carpe Scientia, Stiftelsen Djurgårdsskolan, Stiftelsen Gabriel, Stiftelsen Hjortensbergskyrkans Förskola Klippan, Stiftelsen Promobilia, Stiftelsen Viktor Rydbergs skolor, Stiftelsen Årsta Gård, Stiftelsen Önums Friskola, Stig Schyffert, Stockholm Medical Office NFL AB, Stockholms Handelskammare, Stockholms Stadsmission, Stockholms Ögonklinik Holding AB, Stoppavinstjakten@opinionsverket.se (likalydande yttranden från 11 840 personer), Stora Enso AB, Stormtrivs AB, Strandbergs Personlig assistans AB, Strukturrutan AB, StudentConsulting, Sundholmen Personlig

Assistans AB, Susan Wickström Tandläkarpraktik AB, Susie Delåsen, Svalövs Montessori Ek.för., Svartlå Sandträsk Ekonomiska Förening, Svensk Bensinhandel, Svensk Handel, Svensk sjuksköterskeförening, Svenska Psykiatriska Föreningen, Sveriges Auktoriserade Utbildningsföretag, Sveriges Byggindustrier, Sveriges Franchisetagare, Sveriges Psykologförbund, Sweco, Swedac, Swedbank Robur Fonder AB, Swedish Standard Institute (SIS), Sweducare, Sydsvenska Hälsogruppen AB, Sydsvenska Industri- och Handelskammaren, Systrarna Odhs hemtjänst AB, Sällskapet Vänner till Pauvres Honteux, Sävik behandlingshem AB, Säviq kvinnobehandling AB, Södermalmskyrkan, Tallkullens HVB-hem AB, Tandläkare Gert Oxby AB, Tandläkare Oskar Lovén AB, Tandläkare Per Andrén AB, Tandläkarna Drottninggatan AB, Team Olivia Group AB, Teknikföretagen, ThorburnWithesmith AB, ThorenGruppen AB, Tibble Fristående Gymnasium, TINA-mottagningen AB, Tisenhult-gruppen AB, Tjust Behandlingsfamiljer AB, Tjänsteföretagen Almega, To Care Husläkarmottagning Sweden AB, Tomas Buss AB, TP Förskolor AB, Transportföretagen, Tranås Hemservice AB, Trä- och Möbelföretagen, TSM Daglig verksamhet AB, Tyresö kommun, Täby Enskilda Gymnasium AB, Täby Friskola AB, Täby kommun, Täbygläntans Förskolor AB, UBAB Ulricehamns Betong AB, UBBI-konsult, Undringen Förskola AB, Uniguide AB, Unike Förskolor AB, Unionen, UNI-PARTNER AB, Utvecklingspedagogik Sverige AB, Valedo Partners Fund AB, Vectura Fastigheter AB, Vellinge kommun, Verbala Stigar Förskolor AB, Vi som Växer AB, ViCure i Norrköping AB, Villa Posse KBT AB, Virestads Friskola Ekonomisk Förening, Virvelvinden i Solna AB, Visita, Vivida Assistans AB, Volvo Personvagnar AB, Vårdcentralen Aroma AB, Vårdcentralen Smeden AB, Vårdstyrkan i Stockholm AB, Vårdval AB, Vårdviljan AB, Vändpunkten stödboende AB, Vänsterpartiet Gävleborg, Vänsterpartiet i Stockholms läns landsting, Vänsterpartiet Leksand, Vänsterpartiet Sandviken, Västanfors Västervåla församling, Västernorrland Utveckling & Omvårdnad AB, Västra Götalands läns landsting, Västsvenska Handelskammaren, Wetterhälsan, Winberg Sustainable Development AB, Wisby Assistans AB, Wästerläkarna AB, Zeres Capital, Årsta Gård Sköldinge AB, Ängsdals skolor AB, Ängssätra Vård och Omsorg AB, Ögoncentrum Annedal i Lund AB, Öronkliniken Stockholm AB, Östra Göinge kommun och Öståkers Friskola AB.